

PC

PROGRAMACIÓN DO DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA

Curso 2019-2020

IES Gonzalo Torrente Ballester

INDICE:

1-Introducción:	4
.....
2- Profesores que forman parte do departamento	5
3- Historia da Filosofía (2º de bacharelato). Contribución ó desenvolvemento das competencias clave	6
4- Historia da Filosofía (2º de bacharelato). Concreción, para cada estándar de aprendizaxe avaliable, de temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación	17
5- Filosofía (1º de bacharelato). Contribución ó desenvolvemento das competencias clave	42
6- Filosofía (1º de bacharelato). Concreción, para cada estándar de aprendizaxe avaliable, de temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación	56
7- Antropoloxía. Contribución ó desenvolvemento das competencias clave.....	76
8- Antropoloxía. Concreción, para cada estándar de aprendizaxe avaliable, de temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación	83
9- Valores Éticos (1º ESO). Contribución ó desenvolvemento das competencias clave.....	93
10- Rúbricas para a avaliación de competencias (Valores Éticos, 1º ESO)	100
11- Valores Éticos (1º ESO). Concreción, para cada estándar de aprendizaxe avaliable, de temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación	104

12- Valores Éticos (2º ESO). Contribución ó desenvolvemento das competencias clave.....	114
13-Rúbricas para a avaliación de competencias (Valores Éticos, 2º ESO)	120
14- Valores Éticos (2º ESO). Concreción, para cada estándar de aprendizaxe avaliable, de temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación	125
15- Valores Éticos (3º ESO). Contribución ó desenvolvemento das competencias clave.....	133
16- Rúbricas para a avaliación de competencias (Valores Éticos, 3º ESO)	139
17- Valores Éticos (3º ESO). Concreción, para cada estándar de aprendizaxe avaliable, de temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación	144
18- Valores Éticos (4º ESO). Contribución ó desenvolvemento das competencias clave	153
19-Rúbricas para a avaliación de competencias (Valores Éticos, 4º ESO)	159
20- Valores Éticos (4º ESO). Concreción, para cada estándar de aprendizaxe avaliable, de temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación	164
21- Concrecións metodolóxicas que requiren as materias.....	174
22- Materiais e recursos didácticos que se vaian a utilizar	174
23- Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.....	175
24- Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente	181
25- Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	182
26- Organización dos procedementos que lle permiten ó alumnado acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias	182

27- Medidas de atención á diversidade.....	183
28- Deseño da avaliación inicial e medidas individuais e colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.....	183
29- Concreción dos elementos transversais que se traballarán no curso que corresponda.....	183
30- Actividades complementarias e extraescolares	184
31- Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cós resultados académicos e procesos de mellora	184

INTRODUCCIÓN

Esta programación adecúase o que se establece para o currículo de Educación Secundaria Obrigatoria e do bacharelato na comunidade Autónoma de Galicia no Decreto 86/2015 do 25 de xuño. Este Decreto enmárcase no Real Decreto 1105/2014 do 26 de decembro, publicado no BOE o 3 de xaneiro de 2015 que foi aprobado polo Ministerio de Educación, Cultura e Deporte e que, á súa vez está enmarcado na Lei Orgánica 8/2013 do 9 de decembro para a Mellora da Calidade Educativa. Tamén se adecúa esta programación, na parte correspondente (Antropoloxía 1º bacharelato) á Orde do 15 de xullo de 2015 na que se dita a relación de materias de libre configuración autonómica.

Pretendemos deixar constancia desde os métodos, recursos didácticos e fontes de información para o traballo regular dos alumnos ata o desenvolvemento de cada un dos apartados do programa de cada materia e nivel.

O IES G. TORRENTE BALLESTER oferta as ensinanzas seguintes: Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato de Humanidades e Ciencias Sociais, Bacharelato de Ciencias da Natureza e da Saúde e Ciclo Superior de Edificación e Obra Civil.

As materias que lle corresponde a este seminario impartir no presente curso son: Historia da Filosofía 2º de bacharelato (dous grupos), Filosofía de 1º Bacharelato (cinco grupos), Antropoloxía 1º de bacharelato (un grupo), Valores Éticos de 1º ESO (tres grupos), Valores Éticos de 2º ESO (tres grupos), Valores Éticos de 3º ESO (catro grupos) e Valores Éticos de 4º ESO (tres grupos).

Os alumnos matriculados neste Instituto, IES GONZALO TORRENTE BALLESTER, proceden, particularmente nos cursos de secundaria obrigatoria, da urbe e, sobre todo, do entorno da urbe (zona entre rural e urbana) segundo consta nas memorias anual do centro, de titoría e de orientación.

O alumnado dos cursos de bacharelato nótrese dos alumnos de secundaria do propio centro, máis alumnos doutros Concellos como Soutomaior, Vilaboa... Case a metade dos alumnos destes dous últimos cursos proceden doutros Concellos distintos dos de Pontevedra. Apréciase, aínda así, que non hai grandes diferenzas de contexto tanto social e económico como de aprendizaxe, salvando casos individuais. No caso dos poucos alumnos estranxeiros non se aprecia grandes dificultades de adaptación.

Os centros de primaria adscritos ó IES G. Torrente Ballester son: Cabanas- Salcedo, San Martiño de Salcedo e a Carballeira de Lourizán. Pero, como xa dixemos anteriormente, matricúlanse tamén alumnos procedentes doutros centros nos cursos superiores fundamentalmente. O feito de ser un Instituto elixido e un factor que favorece a convivencia.

PROFESORES QUE FORMAN PARTE DESTE DEPARTAMENTO:

Don José Rubén Gayo Tenorio, que impartirá Filosofía de 1º bacharelato a catro grupos, Valores Éticos de 3º ESO a catro grupos e Valores Éticos de 2º ESO (dous grupos).

Dona María Rita Gómez Torres (Xefa de Departamento) que impartirá Historia da Filosofía a dous grupos de 2º bacharelato, Antropoloxía a un grupo de 1º bacharelato, Valores Éticos de 4º ESO a tres grupos , Valores Éticos de 2º ESO a un grupo e Valores Éticos de 1º ESO a tres grupos.

HISTORIA DA FILOSOFÍA- 2º DE BACHARELATO

2-CONTRIBUCIÓN Ó DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE (HISTORIA DA FILOSOFÍA 2º BAC)

Bloque 1. Contidos transversais

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	COMPETENCIAS	RÚBRICA DAS COMPETENCIAS
b d e h	B1.1 B1.2	B1.1	<p>HFB1.1.1. Comprende o sentido global dos textos máis salientables dos/das autores/as estudados/as, recoñecendo a orde lóxica da argumentación e as formulacións que se defenden, e é quen de transferir os coñecementos a outros/as autores/as ou problemas.</p> <p>HFB1.1.2. Analiza as ideas do texto, identificando a conclusión e os conceptos e as ideas relevantes, e recoñece a súa estrutura e a orde lóxica das súas ideas.</p> <p>HFB1.1.3. Argumenta a explicación das ideas presentes no texto, en relación coa filosofía do/da autor/a e os contidos estudados.</p>	CCL CAA CCL CAA CCL	HF_R2BAC_CCL HF_R2BAC_CAA HF_R2BAC_CCL HF_R2BAC_CAA HF_R2BAC_CCL
a b c d e	B1.2	B1.2	<p>HFB1.2.1. Argumenta as súas propias opinións con claridade e coherencia, tanto oralmente como por escrito.</p> <p>HFB1.2.2. Utiliza o diálogo racional na defensa das súas opinións, e valora a diversidade de ideas e, á vez, apoiándose nos aspectos comúns.</p>	CCL CSIEE CSC	HF_R2BAC_CCL HF_R2BAC_CSIEE HF_R2BAC_CSC
b d	B1.3	B1.3	HFB1.3.1. Sintetiza correctamente a filosofía de cada autor/a, mediante resumos dos seus contidos	CAA	HF_R2BAC_CAA

e g m			<p>fundamentais, e clasifícaos nos núcleos temáticos que atravesan a historia da filosofía: realidade, coñecemento, ser humano, ética e política.</p> <p>HFB1.3.2. Elabora listaxes de vocabulario de conceptos, comprende o seu significado, organízalos en esquemas ou mapas conceptuais, táboas cronolóxicas e outros procedementos útiles para a comprensión da filosofía do autor, e aplícalos con rigor.</p> <p>HFB1.3.3. Selecciona información de distintas fontes, bibliográficas e de internet, e recoñece as fontes fiables.</p> <p>HFB1.3.4. Realiza redaccións ou disertacións, traballos de investigación e proxectos que impliquen un esforzo creativo e unha valoración persoal dos problemas filosóficos formulados na historia da filosofía.</p>	<p>CAA</p> <p>CCL</p> <p>CD</p> <p>CSIEE</p>	<p>HF_R2BAC_CAA</p> <p>HF_R2BAC_CCL</p> <p>HF_R2BAC_CD</p> <p>HF_R2BAC_CSIEE</p>
d g m	B1.4	B1.4	<p>HFB1.4.1. Utiliza as ferramentas informáticas e da web 2.0. (wikis, blogs, redes sociais, procesador de textos, presentación de diapositivas ou recursos multimedia, etc.) para o desenvolvemento dos traballos.</p> <p>HFB1.4.2. Realiza procuras avanzadas en internet sobre os contidos da investigación, e decide os conceptos adecuados.</p>	<p>CD</p> <p>CD</p>	<p>HF_R2BAC_CD</p> <p>HF_R2BAC_CD</p>

			HFB1.4.3. Colabora en traballos colectivos de investigación sobre os contidos estudados utilizando as tecnoloxías da información e da comunicación.	CD	HF_R2BAC_CD
--	--	--	---	----	-------------

Bloque 2. A filosofía na Grecia antiga

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	COMPETENCIAS	RÚBRICA DAS COMPETENCIAS
b c d e h	B2.1 B2.2 B2.3 B2.4	B2.1	<p>HFB2.1.1. Utiliza conceptos de Platón como idea, mundo sensible, mundo intelixible, ben, razón, doxa, episteme, universal, absoluto, dualismo, reminiscencia, transmigración, mímese, methexe, virtude e xustiza, entre outros, e aplícaos con rigor.</p> <p>HFB2.1.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral como na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Platón, analizando a relación entre realidade e coñecemento, a concepción dualista do ser humano e a dimensión antropolóxica e política da virtude.</p> <p>HFB2.1.3. Distingue as respostas da corrente presocrática en relación á orixe do Cosmos, os conceptos fundamentais da dialéctica de Sócrates e o convencionalismo democrático e o relativismo moral dos sofistas, identificando os problemas da filosofía antiga, e relacionando esas respostas coas solucións achegadas por Platón.</p> <p>HFB2.1.4. Respecta o esforzo da filosofía de Platón por</p>	CCL CCL CAA CSC	HF_R2BAC_CCL HF_R2BAC_CCL HF_R2BAC_CAA HF_R2BAC_CSC

			contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Grecia antiga, valorando positivamente o diálogo como método filosófico, o nacemento das utopías sociais, o sentido do gobernante-filósofo ou a súa defensa da inclusión das mulleres na educación.		
b d e h	B2.5 B2.6 B2.7	B2.2	<p>HFB2.2.1. Utiliza con rigor conceptos do marco do pensamento de Aristóteles, como substancia, ciencia, metafísica, materia, forma, potencia, acto, causa, efecto, teleoloxía, lugar natural, indución, dedución, abstracción, alma, monismo, felicidade e virtude, entre outros.</p> <p>HFB2.2.2. Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais de Aristóteles, examinando a súa concepción da metafísica e da física, o coñecemento, a ética eudemonística e a política, en comparación coas teorías de Platón.</p> <p>HFB2.2.3. Describe as respostas da física de Demócrito, identificando os problemas da filosofía antiga, e relaciona esas respostas coas solucións achagadas por Aristóteles.</p> <p>HFB2.2.4. Estima e razoa o esforzo da filosofía de Aristóteles por contribuír ao desenvolvemento do pensamento occidental, valorando positivamente a formulación científica das cuestións.</p>	CCL CCL CAA CMCCT	HF_R2BAC_CCL HF_R2BAC_CCL HF_R2BAC_CAA HF_R2BAC_CMCCT
d e	B2.8 B2.9	B2.3	HFB2.3.1. Describe as respostas das doutrinas éticas helenísticas, e identifica algúns dos grandes logros da ciencia	CMCCT	HF_R2BAC_CMCCT

h l	B2.10		alexandrina.		
--------	-------	--	--------------	--	--

Bloque 3. A filosofía medieval

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	COMPETENCIAS	RÚBRICAS DAS COMPETENCIAS
b c d e h	B3.1	B3.1	HFB3.1.1. Explica o encontro da filosofía e a relixión cristiá nas súas orixes, a través das teses centrais do pensamento de Agostiño de Hipona.	CCEC	HF_R2BAC_CCEC
d e h	B3.2	B3.2	HFB3.2.1. Define conceptos de Tomé de Aquino, como razón, fe, verdade, deus, esencia, existencia, creación, inmortalidade, lei natural, lei positiva e precepto, entre outros, e aplícaos con rigor.	CCL	HF_R2BAC_CCL
			HFB3.2.1. Define conceptos de Tomé de Aquino, como razón, fe, verdade, deus, esencia, existencia, creación, inmortalidade, lei natural, lei positiva e precepto, entre outros, e aplícaos con rigor.	CCL	HF_R2BAC_CCL
			HFB3.2.3. Discrimina as respostas do agostinismo, a filosofía árabe e xudía, e o nominalismo, identificando os problemas da filosofía medieval, en relación coas solucións achegadas por Tomé de Aquino.	CAA	HF_R2BAC_CAA
			HFB3.2.4. Valora o esforzo da filosofía de Tomé de Aquino por contribuír ao desenvolvemento das ideas e os cambios	CSC	HF_R2BAC_CSC

			sociais da Idade Media, xulgando positivamente a universalidade da lei moral.		
d e h	B3.3	B3.3	HFB3.3.1. Coñece as teses centrais do nominalismo de Guillermo de Ockham e a súa importancia para a entrada na modernidade.	CCEC	HF_R2BAC_CCEC

Bloque 4. A filosofía na modernidade e na ilustración.

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	COMPETENCIAS	RÚBRICAS DAS COMPETENCIAS
b c d h l	B4.1 B4.2 B4.3 B4.4	B4.1	HFB4.1.1. Comprende a importancia intelectual do xiro do pensamento científico que se deu no Renacemento, e describe as respostas da filosofía humanista sobre a natureza humana. HFB4.1.2. Explica as ideas ético-políticas fundamentais de N. Maquiavelo e compáraas cos sistemas ético-políticos anteriores.	CMCCT CSC	HF_R2BAC_CMCCT HF_R2BAC_CSC
b c d e h	B4.5 B4.6	B4.2	HFB4.2.1. Identifica conceptos de Descartes como razón, certeza, método, dúbida, hipótese, " <i>cogito</i> ", idea, substancia e subxectivismo, entre outros, e aplícaos con rigor. HFB4.2.2. Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Descartes, analizando o método e a relación entre coñecemento e realidade a partir do " <i>cogito</i> " e o dualismo no	CCL CCL	HF_R2BAC_CCL HF_R2BAC_CCL

			<p>ser humano, en comparación coas teorías da filosofía antiga e da medieval.</p> <p>HFB4.2.3. Identifica os problemas da filosofía moderna e relaciónaos coas solucións aportadas por Descartes.</p> <p>HFB4.2.4. Estima e razoa o esforzo da filosofía de Descartes por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, e valora a universalidade da razón cartesiana.</p>	<p>CCEC</p> <p>CSC</p>	<p>HF_R2BAC_CCEC</p> <p>HF_R2BAC_CSC</p>
b c d e h l	B4.7 B4.8	B4.3	<p>HFB4.3.1. Utiliza conceptos de Hume como escepticismo, crítica, experiencia, percepción, inmanencia, asociación, impresións, ideas, hábito, contradición, causa, crenza, sentimento, mérito, utilidade, felicidade, contrato social, liberdade e deber, entre outros, e úsaos con rigor.</p> <p>HFB4.3.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais de Hume, distinguindo os principios e os elementos do coñecemento respecto á verdade, a crítica á causalidade e á substancia, e o emotivismo moral, en comparación coas teorías da filosofía antiga e da medieval, e co racionalismo moderno.</p> <p>HFB4.3.3. Coñece e explica as ideas centrais do liberalismo político de Locke, identificando os problemas da filosofía moderna, e relaciónaos coas solucións aportadas por Hume.</p>	<p>CCL</p> <p>CMCCT</p> <p>CSC</p>	<p>HF_R2BAC_CCL</p> <p>HF_R2BAC_CMCCT</p> <p>HF_R2BAC_CSC</p>

			HFB4.3.4. Valora o esforzo da filosofía de Hume por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, xulgando positivamente a procura da felicidade colectiva.	CSC	HF_R2BAC_CSC
b c d e h	B4.9	B4.4	HFB4.4.1. Comprende os ideais que impulsaron os ilustrados franceses, e explica o sentido e transcendencia do pensamento de Rousseau, a súa crítica social, a crítica á civilización, o estado de natureza, a defensa do contrato social e a vontade xeral.	CSC	HF_R2BAC_CSC
b c d e h	B4.10 B4.11 B4.12 B4.13	B4.5	HFB4.5.1. Aplica conceptos de Kant como sensibilidade, entendemento, razón, crítica, transcendental, ciencia, innato, xuízo, a priori, a posteriori, facultade, intuición, categoría, ilusión transcendental, idea, lei, fenómeno, nómeno, vontade, deber, imperativo categórico, autonomía, postulado, liberdade, dignidade, persoa, paz e pacto, entre outros, e utilízalos con rigor. HFB4.5.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Kant, analizando as facultades e os límites do coñecemento, a lei moral e a paz perpetua, comparándoas coas teorías da filosofía antiga, medieval e moderna. HFB4.5.3. Describe a teoría política de Rousseau, identificando os problemas da filosofía moderna e relacionándoa coas solucións achegadas por Kant.	CAA CCL CCL	HF_R2BAC_CAA HF_R2BAC_CCL HF_R2BAC_CCL

			HFB4.5.4. Respecta e razoa o esforzo da filosofía de Kant por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, e valora a dignidade e a procura da paz entre as nación	CSC	HF_R2BAC_CSC
--	--	--	--	-----	--------------

Bloque 5. A filosofía contemporánea.

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	COMPETENCIAS	RÚBRICAS DAS COMPETENCIAS
b c d e h	B5.1 B5.2	B5.1	HFB5.1.1. Identifica conceptos de Marx como dialéctica, materialismo histórico, praxe, alienación, infraestrutura, superestrutura, forzas produtivas, medios de produción, loita de clases, traballo, plusvalor e humanismo, entre outros, e utilízalos con rigor.	CSC	HF_R2BAC_CSC
			HFB5.1.2. Coñece e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Marx, examinando o materialismo histórico e a crítica ao idealismo, á alienación e á ideoloxía, e expón a súa visión humanista do individuo.	CCL	HF_R2BAC_CCL
			HFB5.1.3. Identifica os problemas da filosofía contemporánea en relación coas solucións achegadas por Marx.	CSC	HF_R2BAC_CSC
			HFB5.1.4. Valora o esforzo da filosofía de Marx por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, xulgando positivamente a defensa da	CSC	HF_R2BAC_CSC

			igualdade social		
b c d e h	B5.3 B5.4 B5.5	B5.2	<p>HFB5.2.1. Define conceptos de Nietzsche como crítica, traxedia, intuición, metáfora, convención, perspectiva, xenealoxía, transvaloración, nihilismo, superhome, vontade de poder, e eterno retorno, entre outros, e aplícaos con rigor.</p> <p>HFB5.2.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Nietzsche, considerando a crítica á metafísica, á moral e á ciencia, a verdade como metáfora, e a afirmación do superhome, como resultado da inversión de valores e a vontade de poder, en comparación coas teorías da filosofía antiga, medieval, moderna e contemporánea.</p> <p>HFB5.2.3. Distingue as respostas de Schopenhauer na súa afirmación da vontade e identifica os problemas da filosofía contemporánea, en relación coas solucións achegadas por Nietzsche.</p> <p>HFB5.2.4. Estima o esforzo da filosofía de Nietzsche por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, e valora a defensa da verdade e da liberdade.</p>	CCL CCL CCEC CSC	HF_R2BAC_CCL HF_R2BAC_CCL HF_R2BAC_CCEC HF_R2BAC_CSC
b c d	B5.6	B5.3	HFB5.3.1. Utiliza conceptos de Ortega y Gasset e aplícaos con rigor, como obxectivismo, ciencia, europeización, filosofía, mundo, circunstancia, perspectiva, razón vital, raciovitalismo,	CCL	HF_R2BAC_CCL

e h			<p>vida, categoría, liberdade, idea, crenza, historia, razón histórica, xeración, home-masa e home selecto, entre outros.</p> <p>HFB5.3.2. Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía e da análise social de Ortega y Gasset, en relación con posturas filosóficas como o realismo, o racionalismo, o vitalismo ou o existencialismo, entre outras.</p> <p>HFB5.3.3. Respecta o esforzo da filosofía de Ortega y Gasset por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais e culturais da Idade Contemporánea española, e valora o seu compromiso coa defensa da cultura e da democracia.</p>	CCL CSC	HF_R2BAC_CCL HF_R2BAC_CSC
b c d e h	B5.7 B5.8 B5.9 B5.10	B5.4	<p>HFB5.4.1. Identifica conceptos de Habermas, como coñecemento, interese, consenso, verdade, enunciado, comunicación, desigualdade, ou mundo da vida, e conceptos da filosofía posmoderna, como deconstrución, diferenza, cultura, texto, arte, e comunicación, entre outros, aplicándoos con rigor.</p> <p>HFB5.4.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías da filosofía de Habermas, distinguindo os intereses do coñecemento e a acción comunicativa, e as teorías fundamentais da posmodernidade, analizando a deconstrución da modernidade desde a multiplicidade da sociedade da comunicación.</p> <p>HFB5.4.3. Identifica as respostas da filosofía crítica da escola de</p>	CSC CAA CSC	HF_R2BAC_CSC HF_R2BAC_CAA HF_R2BAC_CSC

		Frankfurt e reflexiona sobre elas, identificando os problemas da filosofía contemporánea.		
		HFB5.4.4. Estima o esforzo da filosofía de Habermas e do pensamento posmoderno por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, e valora o seu esforzo na defensa do diálogo racional e o respecto á diferenza.	CSC	HF_R2BAC_CSC
		HFB5.4.5. Coñece as teses características do pensamento posmoderno, como a crítica á razón ilustrada, á idea de progreso, ao pensamento totalizador e á trivialización da existencia, o crepúsculo do deber, ou a perda do suxeito fronte á cultura de masas, entre outras.	CAA	HF_R2BAC_CAA
		HFB5.4.6. Explica e argumenta sobre as principais teses dos filósofos posmodernos, como Vattimo, Lyotard e Baudrillard, e reflexiona sobre a súa vixencia.	CCL	HF_R2BAC_CCL

3-CONCRECIÓN, PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE, DE TEMPORALIZACIÓN, GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA E PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN (HISTORIA DA FILOSOFÍA-2º BACHARELATO)

Bloque 1. Contidos transversais

ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
HFB1.1.1. Comprende o sentido global dos textos máis salientables dos/das	1ª AV 2ªAV	Comprende o sentido global dos textos máis salientables	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula

<p>autores/as estudados/as, recoñecendo a orde lóxica da argumentación e as formulacións que se defenden, e é quen de transferir os coñecementos a outros/as autores/as ou problemas.</p>	<p>3ªAV</p>	<p>dos/das autores/as estudados/as e é capaz de establecer algún contraste con outros autores.</p>	<p>sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.</p>
<p>HFB1.1.2. Analiza as ideas do texto, identificando a conclusión e os conceptos e as ideas relevantes, e recoñece a súa estrutura e a orde lóxica das súas ideas.</p>	<p>1ª AV 2ªAV 3ªAV</p>	<p>Analiza as ideas do texto, identificando a conclusión, os conceptos e as ideas relevantes.</p>	<p>Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.</p>
<p>HFB1.1.3. Argumenta a explicación das ideas presentes no texto, en relación coa filosofía do/da autor/a e os contidos estudados.</p>	<p>1ª AV 2ªAV 3ªAV</p>	<p>Establece relacións entre as ideas do texto e os contidos filosóficos estudados.</p>	<p>Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.</p>

<p>HFB1.2.1. Argumenta as súas propias opinións con claridade e coherencia, tanto oralmente como por escrito.</p>	<p>1ª AV 2ªAV 3ªAV</p>	<p>Trata de buscar a coherencia na argumentación das súas propias ideas.</p>	<p>Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.</p>
<p>HFB1.2.2. Utiliza o diálogo racional na defensa das súas opinións, e valora a diversidade de ideas e, á vez, apoiándose nos aspectos comúns.</p>	<p>1ª AV 2ªAV 3ªAV</p>	<p>Prograsa na utilización do diálogo racional para defender as súas propias ideas.</p>	<p>Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.</p>
<p>HFB1.3.1. Sintetiza correctamente a filosofía de cada autor/a, mediante resumos dos seus contidos fundamentais, e clasifícaos nos núcleos temáticos que atravesan a historia da filosofía: realidade, coñecemento, ser humano, ética e política.</p>	<p>1ª AV 2ªAV 3ªAV</p>	<p>Realiza sínteses dos contidos fundamentais de cada filosofía e é capaz de incluílos nos diferentes temas da filosofía.</p>	<p>Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo</p>

			regular e contínuo sobre os temas.
HFB1.3.2. Elabora listaxes de vocabulario de conceptos, comprende o seu significado, organízalos en esquemas ou mapas conceptuais, táboas cronolóxicas e outros procedementos útiles para a comprensión da filosofía do autor, e aplícalos con rigor.	1ª AV 2ªAV 3ªAV	Elabora listaxes de vocabulario de conceptos e comprende o seu significado.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.
HFB1.3.3. Selecciona información de distintas fontes, bibliográficas e de internet, e recoñece as fontes fiables.	1ª AV 2ªAV 3ªAV	Selecciona información de distintas fontes, bibliográficas e de internet, e recoñece as fontes fiables.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.
HFB1.3.4. Realiza redaccións ou disertacións, traballos de investigación e proxectos que impliquen un esforzo creativo e unha valoración persoal dos problemas filosóficos formulados na historia da filosofía	1ª AV 2ªAV 3ªAV	Realiza redaccións , disertacións...nas que se aprecie un progreso na valoración dos problemas filosóficos formulados.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo:

			cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.
HFB1.4.1. Utiliza as ferramentas informáticas e da web 2.0. (wikis, blogs, redes sociais, procesador de textos, presentación de diapositivas ou recursos multimedia, etc.) para o desenvolvemento dos traballos.	1ª AV 2ªAV 3ªAV	Emprega ferramentas informáticas para a presentación de traballos.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.
HFB1.4.2. Realiza procuras avanzadas en internet sobre os contidos da investigación, e decide os conceptos adecuados.	1ª AV 2ªAV 3ªAV	Realiza procuras avanzadas en internet sobre os contidos da investigación, e decide os conceptos adecuados.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.
HFB1.4.3. Colabora en traballos colectivos de investigación sobre os contidos estudados utilizando as tecnoloxías da información e da	1ª AV 2ªAV 3ªAV	Colabora en traballos colectivos de investigación sobre os contidos estudados utilizando as tecnoloxías da	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-

comunicación		información e da comunicación	Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.
--------------	--	-------------------------------	--

Bloque 2. A filosofía na Grecia antiga.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
HFB2.1.1. Utiliza conceptos de Platón como idea, mundo sensible, mundo intelixible, ben, razón, doxa, episteme, universal, absoluto, dualismo, reminiscencia, transmigración, mímesis, methese, virtude e xustiza, entre outros, e aplícaos con rigor.	1ªAV	Comprende e utiliza os conceptos clave da filosofía platónica.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo co modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.
HFB2.1.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral como na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Platón, analizando a relación entre realidade e coñecemento, a concepción dualista do ser humano e a dimensión antropolóxica e política da virtude.	1ªAV	Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral como na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Platón.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo co modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que

			promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.
HFB2.1.3. Distingue as respostas da corrente presocrática en relación á orixe do Cosmos, os conceptos fundamentais da dialéctica de Sócrates e o convencionalismo democrático e o relativismo moral dos sofistas, identificando os problemas da filosofía antiga, e relacionando esas respostas coas solucións achegadas por Platón.	1ªAV	Establece relacións entre a corrente presocrática, a filosofía de Sócrates e o pensamento sofístico coas ideas e solucións aportadas por Platón.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.
HFB2.1.4. Respecta o esforzo da filosofía de Platón por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Grecia antiga valorando positivamente o diálogo como método filosófico, o nacemento das utopías sociais, o sentido do gobernante-filósofo ou a súa defensa da inclusión das mulleres na educación.	1ªAV	Respecta o esforzo da filosofía de Platón por contribuír ao desenvolvemento das ideas e a súa grande influencia.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.
HFB2.2.1. Utiliza con rigor conceptos do marco do pensamento de Aristóteles, como substancia, ciencia, metafísica, materia,	1ªAV	Comprende e utiliza conceptos propios da filosofía Aristotélica.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están

<p>forma, potencia, acto, causa, efecto, teleoloxía, lugar natural, indución, dedución, abstracción, alma, monismo, felicidade e virtude, entre outros.</p>			<p>traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.</p>
<p>HFB2.2.2. Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais de Aristóteles, examinando a súa concepción da metafísica e da física, o coñecemento, a ética eudemonísta e a política, en comparación coas teorías de Platón.</p>	<p>1ªAV</p>	<p>Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais de Aristóteles e establece relacións entre elas así como coa filosofía platónica.</p>	<p>Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.</p>
<p>HFB2.2.3. Describe as respostas da física de Demócrito, identificando os problemas da filosofía antiga, e relaciona esas respostas coas</p>	<p>1ªAV</p>	<p>Describe as respostas da física de Demócrito, identificando os problemas da filosofía antiga, e relaciona esas respostas coas solucións achegadas por Aristóteles.</p>	<p>Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo</p>

			sobre os temas.
HFB2.2.4. Estima e razo a esforzo da filosofía de Aristóteles por contribuír ao desenvolvemento do pensamento occidental, valorando positivamente a formulación científica das cuestións.	1ªAV	Estima e razo a esforzo da filosofía de Aristóteles por contribuír ao desenvolvemento do pensamento occidental, valorando positivamente a formulación científica das cuestións.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.
HFB2.3.1. Describe as respostas das doutrinas éticas helenísticas, e identifica algúns dos grandes logros da ciencia alexandrina.	1ªAV	Describe as respostas das doutrinas éticas helenísticas, e identifica algúns dos grandes logros da ciencia alexandrina.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.

Bloque 3. A filosofía medieval

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
HFB3.1.1. Explica o encontro da filosofía	1ªAV	Explica o encontro da filosofía e	Probas escritas trimestrais, traballo regular

e a relixión cristiá nas súas orixes, a través das teses centrais do pensamento de Agostiño de Hipona.		a relixión cristiá nas súas orixes, a través das teses centrais do pensamento de Agostiño de Hipona.	encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.
HFB3.2.1. Define conceptos de Tomé de Aquino, como razón, fe, verdade, deus, esencia, existencia, creación, inmortalidade, lei natural, lei positiva e precepto, entre outros, e aplícaos con rigor.	1ªAV	Define e aplica conceptos fundamentais da filosofía de de Tomé de Aquino.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.
HFB3.2.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Tomé de Aquino, distinguindo a relación entre fe e razón, as vías de demostración da existencia de Deus, e a lei moral, en comparación coas teorías da filosofía Antiga.	1ªAV	Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Tomé de Aquino.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.

<p>HFB3.2.3. Discrimina as respostas do agustinismo, a filosofía árabe e xudía, e o nominalismo, identificando os problemas da filosofía medieval, en relación coas solucións achegadas por Tomé de Aquino.</p>	<p>1ªAV</p>	<p>Compara diferentes respostas da filosofía medieval coas solucións aportadas por Tomé de Aquino.</p>	<p>Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e continuo sobre os temas.</p>
<p>HFB3.2.4. Valora o esforzo da filosofía de Tomé de Aquino por contribuír ao desenvolvemento das ideas e os cambios sociais da Idade Media, xulgando positivamente a universalidade da lei moral.</p>	<p>1ªAV</p>	<p>Valora o esforzo da filosofía de Tomé de Aquino por contribuír ao desenvolvemento das ideas e os cambios sociais da Idade Media, xulgando positivamente a universalidade da lei moral.</p>	<p>Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e continuo sobre os temas.</p>
<p>HFB3.3.1. Coñece as teses centrais do nominalismo de Guillerme de Ockham e a súa importancia para a entrada na modernidade.</p>	<p>1ªAV</p>	<p>Coñece as teses centrais do nominalismo de Guillerme de Ockham e a súa importancia para a entrada na modernidade.</p>	<p>Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os</p>

			estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.
--	--	--	--

Bloque 4. A filosofía na modernidade e na ilustración.

ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
HFB4.1.1. Comprende a importancia intelectual do xiro do pensamento científico que se deu no Renacemento, e describe as respostas da filosofía humanista sobre a natureza humana.	2ªAV	Comprende a importancia do cambio científico e as respostas da natureza humana da filosofía humanística.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.
HFB4.1.2. Explica as ideas ético-políticas fundamentais de N. Maquiavelo e compáraas cos sistemas ético-políticos anteriores.	2ªAV	Explica as ideas ético-políticas fundamentais de N. Maquiavelo e compáraas cos sistemas ético-políticos anteriores.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que

			promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.
HFB4.2.1. Identifica conceptos de Descartes como razón, certeza, método, dúbida, hipótese, "cogito", idea, substancia e subxectivismo, entre outros, e aplícaos con rigor.	2ªAV	HFB4.2.1. Identifica conceptos de Descartes como razón, certeza, método, dúbida, hipótese, "cogito", idea, substancia e subxectivismo, entre outros, e aplícaos con rigor.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.
HFB4.2.2. Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Descartes, analizando o método e a relación entre coñecemento e realidade a partir do "cogito" e o dualismo no ser humano, en comparación coas teorías da filosofía antiga e da medieval.	2ªAV	Comprende as teorías fundamentais da filosofía de Descartes e é capaz de establecer algunha relación coa filosofía anterior.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.

<p>HFB4.2.3. Identifica os problemas da filosofía moderna e relaciónaos coas solucións aportadas por Descartes.</p>	<p>2ªAV</p>	<p>Identifica os problemas da filosofía moderna e relaciónaos coas solucións aportadas por Descartes.</p>	<p>Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.</p>
<p>HFB4.2.4. Estima e razoa o esforzo da filosofía de Descartes por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, e valora a universalidade da razón cartesiana.</p>	<p>2ªAV</p>	<p>Valora a universalidade da razón cartesiana así coma así como a resposta da filosofía cartesiana ós cambios da Idade Moderna.</p>	<p>Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.</p>
<p>HFB4.3.1. Utiliza conceptos de</p>	<p>2ªAV</p>	<p>Comprende e emprega os</p>	<p>Probas escritas trimestrais,</p>

<p>Hume como escepticismo, crítica, experiencia, percepción, inmanencia, asociación, impresi3ns, ideas, h3bito, contradici3n, causa, crenza, sentimento, m3rito, utilidade, felicidade, contrato social, liberdade e deber, entre outros, e 3saos con rigor.</p>		<p>conceptos fundamentais da filosof3a de Hume.</p>	<p>traballo regular encomendado que ser3 corrixido na aula sobre os temas que se est3n traballando e de acordo c3 modelo que prop3n a CIUG-Filosof3a (control de realizaci3n). Probas escritas que aval3en este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os est3ndares tratados que promoven o traballo regular e cont3nuo sobre os temas.</p>
<p>HFB4.3.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teor3as fundamentais de Hume, distinguindo os principios e os elementos do coñecemento respecto 3 verdade, a cr3tica 3 causalidade e 3 substancia, e o emotivismo moral, en comparaci3n coas teor3as da filosof3a antiga e da medieval, e co racionalismo moderno.</p>	<p>2ªAV</p>	<p>Comprende e explica as teor3as fundamentais de Hume e establece algunha relaci3n coa filosof3a anterior.</p>	<p>Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que ser3 corrixido na aula sobre os temas que se est3n traballando e de acordo c3 modelo que prop3n a CIUG-Filosof3a (control de realizaci3n). Probas escritas que aval3en este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os est3ndares tratados que promoven o traballo regular e cont3nuo sobre os temas.</p>
<p>HFB4.3.3. Coñece e explica as ideas centrais do liberalismo pol3tico de Locke, identificando os</p>	<p>2ªAV</p>	<p>Coñece as ideas fundamentais da filosof3a de Locke e a s3a relaci3n c3s problemas propios da filosof3a</p>	<p>Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que ser3 corrixido na aula sobre</p>

<p>problemas da filosofía moderna, e relacións coas solucións aportadas por Hume.</p>		<p>moderna así como coa filosofía de Hume.</p>	<p>os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.</p>
<p>HFB4.3.4. Valora o esforzo da filosofía de Hume por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, xulgando positivamente a procura da felicidade colectiva.</p>	<p>2ªAV</p>	<p>Valora a aportación da filosofía de Hume e a súa idea da procura da felicidade colectiva.</p>	<p>Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.</p>
<p>HFB4.4.1. Comprende os ideais que impulsaron os ilustrados franceses, e explica o sentido e transcendencia do pensamento de Rousseau, a súa crítica social, a</p>	<p>2ªAV</p>	<p>Comprende o ideal dos ilustrados franceses e as teorías fundamentais de Rousseau.</p>	<p>Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que</p>

<p>crítica á civilización, o estado de natureza, a defensa do contrato social e a vontade xeral.</p>			<p>propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.</p>
<p>HFB4.5.1. Aplica conceptos de Kant como sensibilidade, entendemento, razón, crítica, transcendental, ciencia, innato, xuízo, a priori, a posteriori, facultade, intuición, categoría, ilusión transcendental, idea, lei, fenómeno, nóumeno, vontade, deber, imperativo categórico, autonomía, postulado, liberdade, dignidade, persoa, paz e pacto, entre outros, e utilízaos con rigor.</p>	<p>2ªAV</p>	<p>Comprende e aplica conceptos fundamentais da filosofía de Kant.</p>	<p>Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.</p>
<p>HFB4.5.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Kant, coñecemento, a lei moral e a paz perpetua, comparándoas coas teorías da filosofía antiga,</p>	<p>2ªAV</p>	<p>Comprende e explica as teorías fundamentais da filosofía de Kant.</p>	<p>Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas</p>

medieval e moderna.			que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.
HFB4.5.3. Describe a teoría política de Rousseau, identificando os problemas da filosofía moderna e relacionándoa coas solucións achegadas por Kant.	2ªAV	Comprende a teoría política de Rousseau e establece relacións con Kant.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.
HFB4.5.4. Respecta e razoa o esforzo da filosofía de Kant por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, e valora a dignidade e a procura da paz entre as nacións.		Valora a importancia e influencia da filosofía kantiana así como a idea de dignidade e a procura da paz entre as nacións.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve

			sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.
--	--	--	---

Bloque 5. A filosofía contemporánea.

ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
HFB5.1.1. Identifica conceptos de Marx como dialéctica, materialismo histórico, praxe, alienación, infraestrutura, superestrutura, forzas produtivas, medios de produción, loita de clases, traballo, plusvalor e humanismo, entre outros, e utilízalos con rigor.	3ª AV	Utiliza e comprende os conceptos fundamentais da filosofía de Marx.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo co modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.
HFB5.1.2. Coñece e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Marx, examinando o materialismo histórico e a crítica ao idealismo, á alienación e á ideoloxía, e expón a súa visión humanista do individuo.	3ª AV	Coñece e explica as teorías fundamentais de Marx.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo co modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os

			temas.
HFB5.1.3. Identifica os problemas da filosofía contemporánea en relación coas solucións achegadas por Marx.	3ª AV	Establece algunhas relacións entre a filosofía de Marx e a filosofía contemporánea.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo co modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.
HFB5.1.4. Valora o esforzo da filosofía de Marx por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, xulgando positivamente a defensa da igualdade social.	3ª AV	Valora a resposta da filosofía de Marx ós cambios sociais da Idade contemporánea	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo co modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.
HFB5.2.1. Define conceptos de Nietzsche como crítica, traxedia,	3ª AV	Define os conceptos fundamentais da filosofía de Nietzsche.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será

<p>intuición, metáfora, convención, perspectiva, xenealoxía, transvaloración, nihilismo, superhome, vontade de poder, e eterno retorno, entre outros, e aplícaos con rigor.</p>			<p>corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.</p>
<p>HFB5.2.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Nietzsche, considerando a crítica á metafísica, á moral e á ciencia, a verdade como metáfora, e a afirmación do superhome, como resultado da inversión de valores e a vontade de poder, en comparación coas teorías da filosofía antiga, medieval, moderna e contemporánea.</p>	<p>3ª AV</p>	<p>HFB5.2.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Nietzsche, considerando a crítica á metafísica, á moral e á ciencia, a verdade como metáfora, e a afirmación do superhome, como resultado da inversión de valores e a vontade de poder, en comparación coas teorías da filosofía antiga, medieval, moderna e contemporánea.</p>	<p>Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.</p>
<p>HFB5.2.3. Distingue as respostas de Schopenhauer na súa afirmación da vontade e identifica os problemas da filosofía contemporánea, en relación coas solucións achegadas por Nietzsche.</p>	<p>3ª AV</p>	<p>Comprende a idea de vontade de Schopenhauer e a relación dalgúns problemas da filosofía contemporánea coa filosofía de Nietzsche.</p>	<p>Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas</p>

			escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.
HFB5.2.4. Estima o esforzo da filosofía de Nietzsche por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, e valora a defensa da verdade e da liberdade.	3ª AV	Valora a aportación da filosofía de Nietzsche ó desenvolvemento das ideas.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.
HFB5.3.1. Utiliza conceptos de Ortega y Gasset e aplícaos con rigor, como obxectivismo, ciencia, europeización, filosofía, mundo, circunstancia, perspectiva, razón vital, raciovitalismo, vida, categoría, liberdade, idea, crenza, historia, razón histórica, xeración, home-masa e home selecto, entre outros.	3ª AV	Coñece e emprega os conceptos fundamentais da filosofía de Ortega.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os

			temas.
HFB5.3.2. Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía e da análise social de Ortega y Gasset, en relación con posturas filosóficas como o realismo, o racionalismo, o vitalismo ou o existencialismo, entre outras.	3ª AV	Comprende as teorías fundamentais de Ortega e da análise social.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo co modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.
HFB5.3.3. Respecta o esforzo da filosofía de Ortega y Gasset por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais e culturais da Idade Contemporánea española, e valóralo seu compromiso coa defensa da cultura e da democracia.	3ª AV	Valora a aportación da filosofía de Ortega y Gasset e o seu compromiso coa defensa da cultura e a democracia.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo co modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.
HFB5.4.1. Identifica conceptos de Habermas, como coñecemento,	3ª AV	Coñece os conceptos fundamentais da filosofía moderna así como algúns da	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será

<p>interese, consenso, verdade, enunciado, comunicación, desigualdade, ou mundo da vida, e conceptos da filosofía posmoderna, como deconstrución, diferenza, cultura, texto, arte, e comunicación, entre outros, aplicándoos con rigor.</p>		<p>filosofía posmoderna.</p>	<p>corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.</p>
<p>HFB5.4.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías da filosofía de Habermas, distinguindo os intereses do coñecemento e a acción comunicativa, e as teorías fundamentais da posmodernidade, analizando a deconstrución da modernidade desde a multiplicidade da sociedade da comunicación.</p>	<p>3ª AV</p>	<p>Comprende e explica as teorías fundamentais do pensamento de Habermas</p>	<p>Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.</p>
<p>HFB5.4.3. Identifica as respostas da filosofía crítica da escola de Frankfurt e reflexiona sobre elas, identificando os problemas da filosofía contemporánea.</p>	<p>3ª AV</p>	<p>Identifica as respostas da filosofía crítica da escola de Frankfurt e reflexiona sobre elas, identificando os problemas da filosofía contemporánea.</p>	<p>Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas</p>

			escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.
HFB5.4.4. Estima o esforzo da filosofía de Habermas e do pensamento posmoderno por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, e valora o seu esforzo na defensa do diálogo racional e o respecto á diferenza.	3ª AV	Valora a aportación da filosofía de Habermas ó desenvolvemento das ideas e a súa defensa do diálogo racional.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.
HFB5.4.5. Coñece as teses características do pensamento posmoderno, como a crítica á razón ilustrada, á idea de progreso, ao pensamento totalizador e á trivialización da existencia, o crepúsculo do deber, ou a perda do suxeito fronte á cultura de masas, entre outras.	3ª AV	Coñece as teses fundamentais do pensamento posmoderno.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo có modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os

			temas.
HFB5.4.6. Explica e argumenta sobre as principais teses dos filósofos posmodernos, como Vattimo, Lyotard e Baudrillard, e reflexiona sobre a súa vixencia.	3ª AV	Coñece algunhas teses dos filósofos posmodernos.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e de acordo co modelo que propón a CIUG-Filosofía (control de realización). Probas escritas que avalíen este traballo: cuestionarios de resposta breve sobre os estándares tratados que promoven o traballo regular e contínuo sobre os temas.

FILOSOFÍA- 1º DE BACHARELATO

2-CONTRIBUCIÓN Ó DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE.

Bloque 1. Contidos transversais.

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	COMPETENCIAS	RÚBRICAS DAS COMPETENCIAS
b d e h m	B1.1	B1.1	FIB1.1.1. Analiza de xeito crítico textos pertencentes a pensadores/as destacados/as, identifica a problemática e as solucións expostas (distinguindo as teses principais e a orde da argumentación) e relaciona os problemas propostos nos textos co estudado na unidade, e/ou co achegado por outros/as filósofos/as ou correntes, e/ou con saberes distintos da filosofía.	CAA	FI_R1BAC_CAA
b d	B1.2	B1.2	FIB1.2.1. Argumenta e razoa as súas opinións de forma oral e escrita, con claridade e coherencia, e demostrando un esforzo creativo e educativo na	CCL	FI_R1BAC_CAA

e			valoración persoal dos problemas filosóficos analizados.	CSC	FI_R1BAC_CAA
b d e g	B1.3	B1.3	FIB1.3.1. Selecciona e sistematiza información obtida tanto de libros específicos como de internet, usando as posibilidades das novas tecnoloxías para consolidar e ampliar a información. FIB1.3.2. Elabora listas de vocabulario de conceptos e comprende o seu significado, aplícaos con rigor e organízalos en esquemas ou mapas conceptuais, táboas cronolóxicas e outros procedementos útiles para a comprensión da filosofía.	CD CSC CAA	FI_R1BAC_CAA FI_R1BAC_CAA FI_R1BAC_CAA
d e g	B1.3	B1.4	FIB1.4.1. Elabora con rigor esquemas, mapas conceptuais, táboas cronolóxicas, etc., amosando a comprensión dos eixes conceptuais estudados.	CAA	FI_R1BAC_CAA

Bloque 2. O saber filosófico.

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	COMPETENCIAS	RÚBRICAS DAS COMPETENCIAS
b d e h	B2.1 B2.2 B2.3	B2.1	FIB2.1.1. Recoñece as preguntas e os problemas que veñen caracterizando a filosofía desde a súa orixe, comparando coa formulación doutros saberes, como o científico ou o teolóxico. FIB2.1.2. Explica a orixe do saber filosófico diferenciándoo dos saberes prerracionais, como o mito ou a maxia.	CAA CCEC CSC	FI_R1BAC_CAA FI_R1BAC_CCEC FI_R1BAC_CSC
d e	B2.4 B2.5	B2.2	FIB2.2.1. Identifica, relaciona e distingue as vertentes práctica e teórica do labor filosófico, así como as disciplinas que conforman a filosofía.	CAA CSC	FI_R1BAC_CAA FI_R1BAC_CSC
b d	B2.6	B2.3	FIB2.3.1. Recoñece as principais problemáticas filosóficas características de cada etapa cultural europea.	CCEC	FI_R1BAC_CCEC

e h			FIB2.3.2. Expresa por escrito as teses fundamentais dalgunhas das correntes filosóficas máis importantes do pensamento occidental.	CCL	FI_R1BAC_CCL
b e g	B1.3	B2.4	FIB2.4.1. Comprende e usa con rigor conceptos filosóficos como razón, sentidos, mito, logos, arché, necesidade, continxencia, causa, existencia, metafísica, lóxica, gnoseoloxía, obxectividade, dogmatismo, criticismo, etc.	CCL	FI_R1BAC_CCL
b e l	B1.1	B2.5	FIB2.5.1. Le e analiza de xeito crítico fragmentos de textos breves e significativos sobre a orixe da explicación racional e acerca das funcións e as características do pensamento filosófico, pertencentes a pensadores/as, que identifiquen as problemáticas filosóficas formuladas.	CCL	FI_R1BAC_CCL

Bloque 3. O coñecemento.

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	COMPETENCIAS	RÚBRICAS DAS COMPETENCIAS
d e h	B3.1 B3.2 B3.3 B3.4	B3.1	FIB3.1.1. Identifica e expresa de xeito claro e razoado os elementos e as problemáticas que implica o proceso do coñecemento da realidade, como é o dos seus graos, as súas posibilidades e os seus límites.	CCL	FI_R1BAC_CCL
d e h g	B3.5 B3.6 B3.7	B3.2	FIB3.2.1. Coñece e explica teorías acerca do coñecemento e a verdade, como son o idealismo, o realismo, o racionalismo, o empirismo, o perspectivismo, o consenso ou o escepticismo, e contrasta semellanzas e diferenzas entre os conceptos clave que manexan. FIB3.2.2. Explica e contrasta criterios e teorías sobre a verdade, tanto no plano metafísico como no gnoseolóxico, usando con rigor termos como gnoseoloxía, razón, sentidos, abstracción, obxectividade, certeza,	CCEC CD	FI_R1BAC_CCEC FI_R1BAC_CD

			dúbida, evidencia, escepticismo, autoridade, probabilidade, prexuízo, coherencia, adecuación, consenso, incerteza, interese, irracional, etc., e construír un glosario de conceptos de xeito colaborativo, usando internet.	CSC	FI_R1BAC_CSC
b d e	B1.1	B3.3	FIB3.3.1. Analizar fragmentos de textos breves de Descartes, Hume, Kant, Nietzsche, Ortega y Gasset, Habermas, Popper, Kuhn ou Michel	CCL	FI_R1BAC_CCL
d e h i l	B3.8 B3.9 B3.10 B3.11	B3.4	FIB3.4.1. Explica os obxectivos, as funcións e os principais elementos da ciencia, manexando termos como feito, hipótese, lei, teoría ou modelo. FIB3.4.2. Constrúe unha hipótese científica, identifica os seus elementos e razoa a orde lóxica do proceso de coñecemento. FIB3.4.3. Usa con rigor termos epistemolóxicos como indución, hipotético-dedutivo, método, verificación, predición, realismo, causalidade, obxectividade, relatividade, caos e indeterminismo, entre outros.	CMCCT CMCCT CMCCT	FI_R1BAC_CMCCT FI_R1BAC_CMCCT FI_R1BAC_CMCCT
d e h i l	B3.12	B3.5	FIB3.5.1. Extrae conclusións razoadas sobre a inqueda humana por transformar e dominar a natureza, pón do ao servizo do ser humano, así como das consecuencias desta actuación, e participa de debates acerca das implicacións da tecnoloxía na realidade social.	CMCCT CSC	FI_R1BAC_CMCCT FI_R1BAC_CSC
b d l	B3.13 B3.14	B3.6	FIB3.6.1. Analiza fragmentos de textos breves e significativos de pensadores como Aristóteles, Popper, Kuhn, B. Russell, A. F. Chalmers ou J. C. Borrón, entre outros.	CMCCT	FI_R1BAC_CMCCT
d e	B3.15	B3.7	FIB3.7.1. Identifica e reflexiona de forma argumentada acerca de problemas comúns aos campos filosófico e científico, como son o	CMCCT	FI_R1BAC_CMCCT

h i g l			<p>problema dos límites e as posibilidades do coñecemento, a cuestión da obxectividade e a verdade, a racionalidade tecnolóxica, etc.</p> <p>FIB3.7.2. Investiga e selecciona información en internet, procedente de fontes solventes, sobre as problemáticas citadas, e realiza un proxecto de grupo sobre algunha temática que afonde na interrelación entre a filosofía e a ciencia.</p>	<p>CD</p> <p>CSC</p>	<p>FI_R1BAC_CD</p> <p>FI_R1BAC_CSC</p>
------------------	--	--	---	----------------------	--

Bloque 4. A realidade.

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	COMPETENCIAS	RÚBRICAS DAS COMPETENCIAS
d e h	B4.1	B4.1	FIB4.1.1. Coñece o que é a metafísica e usa a abstracción para comprender os seus contidos e a súa actividade, razoando sobre eles.	CAA	FI_R1BAC_CAA

d e h	B4.2	B4.2	FIB4.2.1. Describe as principais interpretacións metafísicas e os problemas que suscita o coñecemento metafísico da realidade.	CCEC	FI_R1BAC_CCEC
	B4.3		FIB4.2.2. Comprende e utiliza con rigor conceptos metafísicos como ser, sistema metafísico, realidade, aparencia, materia e espírito, unidade, dualidade, multiplicidade, devir, necesidade, continxencia, transcendencia, categoría e abstracción, materialismo, espiritualismo, existencialismo ou esencialismo, entre outros.	CCL	FI_R1BAC_CCL
	B4.4		FIB4.2.3. Realiza unha análise crítica ante teorías metafísicas diverxentes de interpretación da realidade.	CAA	FI_R1BAC_CAA
	B4.5 B4.6		FIB4.2.4. Analiza e comprende fragmentos de textos breves e significativos sobre as problemáticas metafísicas que presenta a realidade, de pensadores como Platón, Aristóteles, Tomé de Aquino, Descartes, Marx, Nietzsche, etc., comparando e establecendo semellanzas e diferenzas entre os enfoques, e disertando coherentemente sobre as posturas históricas	CAA	FI_R1BAC_CAA
d e h i g l	B4.7	B4.3	FIB4.3.1. Explica e compara dúas das grandes cosmovisións do Universo: o paradigma organicista aristotélico e o modelo mecanicista newtoniano.	CMCCT	FI_R1BAC_CMCCT
	B4.8		FIB4.3.2. Describe os caracteres esenciais das interpretacións relativista e cuántica contemporáneas da realidade, explicando as implicacións filosóficas asociadas a eses caracteres.	CMCCT	FI_R1BAC_CMCCT
	B4.9 B4.10 B4.11		FIB4.3.3. Usa con rigor termos epistemolóxicos e científicos como cosmovisión, paradigma, Universo, natureza, finalismo, organicismo, determinismo, orde, causalidade, conservación, principio, mecanicismo,	CMCCT	FI_R1BAC_CMCCT

			materia, relatividade, cuántica, espazo, tempo, azar, determinismo, indeterminismo, probabilidade, gaia e caos, entre outros.		
d e g h i	B1.3	B4.4	FIB4.4.1. Elabora esquemas, táboas e/ou mapas conceptuais que comparen os caracteres adxudicados historicamente ao Universo, entendido como totalidade do real, contextualizando historicamente e culturalmente cada cosmovisión e ampliando información mediante internet e/ou fontes bibliográficas.	CD	FI_R1BAC_CD
d e h i m	B1.1	B4.5	FIB4.5.1. Analiza textos filosóficos e científicos, clásicos e contemporáneos, que aborden as mesmas problemáticas, e investigar a vixencia das ideas expostas. FIB4.5.2. Reflexiona sobre as implicacións filosóficas que afectan a visión do ser humano en cada cosmovisión filosófico-científica estudada, e argumenta as súas propias ideas de xeito razoado e creativo.	CMCCT CAA	FI_R1BAC_CMCCT FI_R1BAC_CAA

Bloque 5. O ser humano desde a filosofía.

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	COMPETENCIAS	RÚBRICAS DAS COMPETENCIAS
b c d e	B5.1	B5.1	FIB5.1.1. Utilizar con rigor vocabulario específico da temática, como evolución, dialéctica, proceso, progreso, emerxencia, azar, selección natural, apto, reduccionismo, creacionismo, evolución cultural, vitalismo, determinismo xenético, natureza e cultura.	CCL	FI_R1BAC_CCL
d e h	B5.2	B5.2	FIB5.2.1. Coñece e explica as consideracións filosóficas implicadas na teoría da evolución, como a consideración dinámica e dialéctica da vida ou o indeterminismo, entre outras. FIB5.2.2. Analiza fragmentos breves e significativos de E. Morin, K. Popper, R. Dawkins, J. Mosterín, A. Gehlen, M. Harris ou M. Ponty,	CMCCT CCEC	FI_R1BAC_CMCCT FI_R1BAC_CCEC

			entre outros.		
d e h i g l	B5.3	B5.3	<p>FIB5.3.1. Identifica e expón en que consiste o compoñente natural innato do ser humano, e a súa relación cos elementos culturais que xorden nos procesos de antropoxénese e humanización, dando lugar á identidade propia do ser humano.</p> <p>FIB5.3.2. Diserta sobre o ser humano en tanto que resultado da dialéctica evolutiva entre o xeneticamente innato e o culturalmente adquirido, condición para a innovación e a capacidade creativa que caracterizan a nosa especie.</p> <p>FIB5.3.3. Localiza información en internet acerca das investigacións actuais sobre a evolución humana, e reflicte a información seleccionada e sistematizada de xeito colaborativo.</p>	CCEC CSC CSIEE CCEC CD CSC	FI_R1BAC_CCEC FI_R1BAC_CSC FI_R1BAC_CSIEE FI_R1BAC_CCEC FI_R1BAC_CD FI_R1BAC_CSC
a b c e h	B1.2	B5.4	FIB5.4.1. Argumenta con coherencia, baseándose nos datos obxectivos aprendidos, sobre as implicacións de adoptar prexuízos etnocéntricos para xulgar os seres humanos e as culturas.	CSC	FI_R1BAC_CSC
b c d e h	B5.4 B5.5 B5.6 B5.7 B5.8	B5.5	<p>FIB5.5.1. Contrasta e relaciona as principais concepcións filosóficas que se viñeron dando historicamente sobre o ser humano.</p> <p>FIB5.5.2. Analiza de xeito crítico textos significativos e breves dos grandes pensadores.</p> <p>FIB5.5.3. Usa con rigor termos como dualismo e monismo antropolóxico, areté, mente, corpo, espírito, creacionismo, antropocentrismo, teocentrismo, alma, humanismo, persoa, dignidade, sentido, estado de natureza, estado de civilización,</p>	CCEC CCL CCL	FI_R1BAC_CCEC FI_R1BAC_CCL FI_R1BAC_CCL

			existencia, liberdade, emoción, paixón, determinismo, alienación, nihilismo, existencia, inconsciente, morte, historia ou transcendencia, entre outros.		
b e h	B5.9	B5.6	FIB5.6.1. Contrasta e relaciona as principais concepcións filosóficas que se viñeron dando historicamente no contexto da filosofía occidental sobre o ser humano, coa visión filosófica oriental, o budismo, o taoísmo e o hinduísmo.	CCEC	FI_R1BAC_CCEC
b d e h	B5.10 B5.11	B5.7	FIB5.7.1. Diserta, de xeito oral e escrito, sobre as grandes cuestións metafísicas que lle dan sentido á existencia humana. FIB5.7.2. Argumenta e razoa, de xeito oral e escrito, acerca dos puntos de vista propios sobre o ser humano, desde a filosofía e sobre diferentes temáticas filosóficas relacionadas co sentido da existencia humana.	CCL CCL	FI_R1BAC_CCL FI_R1BAC_CCL
b c d e	B5.12 B5.13	B5.8	FIB5.8.1. Coñece as teorías filosóficas da relación entre mente e corpo (monismo, dualismo e emerxentismo), e argumenta sobre esas teorías comparando semellanzas e diferenzas, de forma colaborativa.	CMCCT	FI_R1BAC_CMCCT

Bloque 3. A racionalidade práctica.

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	COMPETENCIAS	RÚBRICAS DAS COMPETENCIAS
a b c d e	B2.5 B6.1	B6.1	FIB6.1.1. Recoñece a función da racionalidade práctica para dirixir a acción humana, aínda recoñecendo os seus vínculos ineludibles coa razón teórica e a intelixencia emocional. FIB6.1.2. Explica a orixe da ética occidental no pensamento grego,	CSC CCEC	FI_R1BAC_CSC FI_R1BAC_CCEC

h			contrastando, de forma razoada, a concepción socrática coa dos sofistas.		
a b c d e	B6.2	B6.2	FIB6.2.1. Explica e razoa acerca do obxecto e a función da ética.	CSC	FI_R1BAC_CSC
a b c d e h	B6.3 B6.4 B6.5 B6.6 B6.7	B6.3	<p>FIB6.3.1. Expresa de xeito crítico as argumentacións das principais teorías éticas sobre a felicidade e a virtude, razoando as súas propias ideas, e achega exemplos do seu cumprimento e do seu incumprimento.</p> <p>FIB6.3.2. Expresa de maneira crítica as argumentacións das principais teorías éticas sobre a xustiza, razoando as súas propias ideas, e achega exemplos do seu cumprimento e do seu incumprimento.</p> <p>FIB6.3.3. Analiza textos breves dalgúns dos filósofos representantes das principais teorizacións éticas e sobre o desenvolvemento psicolóxico moral do individuo.</p> <p>FIB6.3.4. Usa con rigor termos como ética, moral, acción moral, autonomía, responsabilidade, convención moral, madureza moral, virtude moral, subxectivismo, relativismo e universalismo moral, utilitarismo, deber moral, ética de máximos, ética de mínimos, consenso, xustiza, eudemonismo, hedonismo, emotivismo e utilitarismo.</p>	<p>CSIEE CSC</p> <p>CSIEE</p> <p>CSC</p> <p>CCL</p>	<p>FI_R1BAC_CSIEE FI_R1BAC_CSC</p> <p>FI_R1BAC_CSIEE</p> <p>FI_R1BAC_CSC</p> <p>FI_R1BAC_CCL</p>
a b	B6.8 B6.9	B6.4	FIB6.4.1. Identifica a función, as características e os principais interrogantes da filosofía política.	CSC	FI_R1BAC_CSC

c d e h			FIB6.4.2. Utiliza con rigor conceptos como democracia, Estado, xustiza, dereito, dereitos naturais, Estado democrático e de dereito, legalidade, lexitimidade, convención, contractualismo, alienación, ideoloxía, utopía, entre outros conceptos clave da filosofía política.	CCL	FI_R1BAC_CCL
a b c d e h	B6.10 B6.11 B6.12 B6.13 B6.14 B6.15 B6.16	B6.5	<p>FIB6.5.1. Explica de xeito coherente as formulacións filosófico-políticas de Platón, os sofistas, Maquiavelo, Locke, Montesquieu, Rousseau, Hobbes, Kant, John Stuart Mill, Popper ou Habermas, entre outros.</p> <p>FIB6.5.2. Analiza e reflexiona sobre a relación entre individuo e Estado, sobre a base do pensamento dos sofistas, Marx e a escola de Frankfurt.</p> <p>FIB6.5.3. Analiza de xeito crítico textos significativos e breves dalgúns dos autores estudados, nos que se argumente sobre o concepto de Estado, os seus elementos e as súas características.</p> <p>FIB6.5.4. Valora e utiliza a capacidade argumentativa, de forma oral e escrita, contra a arbitrariedade, o autoritarismo e a violencia.</p>	CCEC CSC CSC CSC CSC	FI_R1BAC_CCEC FI_R1BAC_CSC FI_R1BAC_CSC FI_R1BAC_CSC FI_R1BAC_CSC
a b c d e h	B6.17	B6.6	FIB6.6.1. Reflexiona por escrito sobre as posibilidades do pensamento utópico, e argumenta as súas propias ideas.	CSC	FI_R1BAC_CSC
a b	B6.18	B6.7	FIB6.7.1. Describe e compara os conceptos de legalidade e lexitimidade.	CCL CSC	FI_R1BAC_CCL FI_R1BAC_CSC

c d e h					
b d e h P	B6.19 B6.20	B6.8	FIB6.8.1. Explica as teses fundamentais de E. Cassirer sobre a capacidade simbólica humana, e as de H. Poincaré sobre o proceso creativo.	CCEC	FI_R1BAC_CCEC
b d e h n P	B6.21 B6.22 B6.23	B6.9	FIB6.9.1. Comprende e usa conceptos como estética, creatividade, creación, símbolo, signo, arte, experiencia estética, mímese, beleza, gusto, subxectividade, xuízo estético e vangarda. FIB6.9.2. Contrasta e relaciona algunhas construcións simbólicas fundamentais no contexto da cultura occidental, e analiza, de xeito colaborativo, textos literarios, audicións musicais e visualizacións de obras de arte para explicar os contidos da unidade.	CCL CCEC CAA CCEC	FI_R1BAC_CCL FI_R1BAC_CCEC FI_R1BAC_CAA FI_R1BAC_CCEC
a b d e h n P	B6.24	B6.10	FIB6.10.1. Diserta sobre a relación e a posibilidade transformadora da realidade humana, a creación artística, a ciencia e a ética.	CSC CCEC	FI_R1BAC_CSC FI_R1BAC_CCEC
b d e	B6.25 B6.26	B6.11	FIB6.11.1. Coñece e describe algúns dos elementos fundamentais da reflexión estética sobre a arte, analizando textos significativos de filósofos como Platón, Schelling, Hume, Kant, Nietzsche, Walter	CCEC	FI_R1BAC_CCEC

h n P			Benjamin, Gadamer, Marcuse ou Adorno, entre outros, e aplica esas ideas ao estudo de diversas obras de arte. FIB6.11.2. Entende o valor filosófico da literatura, analizando textos breves de pensadores e literatos como Platón, Santo Agostiño, Calderón de la Barca, Pío Baroja, A. Machado, Voltaire, Goethe, Sartre, Unamuno, Borges ou Camus, entre outros. FIB6.11.3. Coñece a visión filosófica da música a través da análise de textos filosóficos sobre as visións dos pitagóricos, de Platón, Schopenhauer, Nietzsche ou Adorno, entre outros, así como mediante audicións significativas.	CCEC CCEC	FI_R1BAC_CCEC FI_R1BAC_CCEC
d g h n	B1.2	B6.12	FIB6.12.1. Diserta de xeito claro e coherente sobre o valor das artes para transmitir ideas filosóficas, e procura e selecciona información en internet que amplíe o xa aprendido.	CD CSC	FI_R1BAC_CD FI_R1BAC_CSC
b d e	B6.27 B6.28	B6.13	FIB6.13.1. Coñece e manexa con rigor conceptos como símbolo, comunicación, linguaxe formal, lóxica, xuízo lóxico, razoamento, demostración, discurso, elocuencia, orador, retórica, exordio, inventio, dispositio, argumentación, elocutio, compositio, actio, falacia, debate, negociación, persuasión e concepto universal, entre outros.	CCL	FI_R1BAC_CCL
b d e	B6.29	B6.14	FIB6.14.1. Utiliza os elementos e as regras do razoamento da lóxica de enunciados.	CAA	FI_R1BAC_CAA
b d	B6.30	B6.15	FIB6.15.1. Comprende e explica a estrutura e o estilo da retórica e da argumentación.	CCL	FI_R1BAC_CCL

e			FIB6.15.2. Coñece a estrutura e a orde do discurso, e escribe breves discursos retóricos establecendo coherentemente a exposición e a argumentación.	CCL FI_R1BAC_CMCCT	FI_R1BAC_CCL FI_R1BAC_CMCCT
b d e	B6.31 B6.32	B6.16	FIB6.16.1. Constrúe un diálogo argumentativo no que demostra as súas propias teses mediante as regras e as ferramentas da argumentación. FIB6.16.2. Distingue un argumento veraz dunha falacia. FIB6.16.3. Analiza e comenta textos breves e significativos sobre a arte da retórica e a argumentación de Platón, Aristóteles, Cicerón, Quintiliano, Tácito e autores/as contemporáneos/as.	CSIEE CSC CAA CCEC	FI_R1BAC_CSIEE FI_R1BAC_CSC FI_R1BAC_CAA FI_R1BAC_CCEC
b d e m p	B6.33	B6.17	FIB6.17.1. Utiliza conceptos con sentido filosófico e aplícaos ao contexto empresarial: principios, saber, orde lóxica, finalidade, demostración, razoamento, indución, dedución, argumentación, sentido, significado, creatividade, diálogo, obxectivo/subxectivo, emocións, globalidade e valor, entre outros.	CSIEE	FI_R1BAC_CSIEE
b e m p	B6.34 B6.35	B6.18	FIB6.18.1. Formula correctamente os interrogantes filosóficos radicais que deben estar na base da creación dun proxecto, tanto vital como laboral, como "que son?", "que fago?", "por que?", "para que?", "cal é o meu obxectivo?", "cal é o seu sentido, a súa razón de ser?", etc., e saber argumentar a defensa das respostas.	CSIEE CSC	FI_R1BAC_CSIEE FI_R1BAC_CSC
b m p	B6.36	B6.19	FIB6.19.1. Deseña un proxecto vital ou empresarial, sobre a base da filosofía, valorando a íntima relación entre os pensamentos e as accións, entre a razón e as emocións, a través do diálogo, da	CSIEE	FI_R1BAC_CSIEE

			argumentación e a linguaxe filosófica.		
b e m	B6.37	B6.20	FIB6.20.1. Coñece e utiliza as ferramentas da argumentación e o diálogo na resolución de dilemas e conflitos dentro dun grupo humano.	CSC	FI_R1BAC_CSC
a m n	B6.38	B6.21	FIB6.21.1. Valora a posibilidade de crear tarefas innovadoras, valorando a función e a importancia das persoas emprendedoras e innovadoras para a construción e o avance dunha cultura, e a transformación da realidade.	CSIEE	FI_R1BAC_CSIEE
a b c f m p	B6.39	B6.22	FIB6.22.1. Realiza un decálogo de valores éticos que deben rexer no mundo laboral e de cara á sociedade e á natureza. FIB6.22.2. Valora e diserta sobre a importancia do traballo para desenvolvernos como seres humanos, para o avance dunha cultura e para transformar a realidade.	CSC CSC	FI_R1BAC_CSC FI_R1BAC_CSC
b m p	B6.40	B6.23	FIB6.23.1. Comprende e valora a importancia da razón crítica para o avance dun proxecto persoal e colectivo.	CSC	FI_R1BAC_CSC

3-CONCRECIÓN, PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE, DE TEMPORALIZACIÓN, GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA E PROCEDIMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN (FILOSOFÍA- 1º DE BACHARELATO)

Bloque 1.Contidos transversais.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
FIB1.1.1. Analiza de xeito crítico textos pertencentes a pensadores/as destacados/as, identifica a problemática e as	1ªAV 2ªAV	Ver grao mínimo fixado na rúbrica:	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula

solucións expostas (distinguindo as teses principais e a orde da argumentación) e relaciona os problemas propostos nos textos co estudado na unidade, e/ou co achegado por outros/as filósofos/as ou correntes, e/ou con saberes distintos da filosofía.	3ªAV	FI_R1BAC_CAA	sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB1.2.1. Argumenta e razoa as súas opinións de forma oral e escrita, con claridade e coherencia, e demostrando un esforzo creativo e educativo na valoración persoal dos problemas filosóficos analizados.	1ªAV 2ªAV 3ªAV	Ver grao mínimo fixado nas rúbricas: FI_R1BAC_CCL FI_R1BAC_CSC	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB1.3.1. Selecciona e sistematiza información obtida tanto de libros específicos como de internet, usando as posibilidades das novas tecnoloxías para consolidar e ampliar a información.	1ªAV 2ªAV 3ªAV	Ver grao mínimo fixado nas rúbricas: FI_R1BAC_CAA	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB1.4.1. Elabora con rigor mapas conceptuais, táboas cronolóxicas, etc., amosando a comprensión dos eixes conceptuais estudados.	1ªAV 2ªAV 3ªAV	Ver grao mínimo fixado nas rúbricas: FI_R1BAC_CAA	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.

Bloque 2. O saber filosófico

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
FIB2.1.1. Recoñece as preguntas e os problemas que veñen caracterizando a filosofía desde a súa orixe, comparando coa formulación doutros saberes, como o científico ou o teolóxico.	1ª AV	Recoñece as preguntas e os problemas que veñen caracterizando a filosofía desde a súa orixe e compáraos con algún outro saber.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.

FIB2.1.2. Explica a orixe do saber filosófico diferenciándoo dos saberes prerracionais, como o mito ou a maxia.	1ª AV	Explica a orixe do saber filosófico e distíngueo dalgún dos saberes prerracionais.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB2.2.1. Identifica, relaciona e distingue as vertentes práctica e teórica do labor filosófico, así como as disciplinas que conforman a filosofía.	1ª AV	Diferenza a filosofía teórica da práctica e coñece as disciplinas que forman parte da filosofía.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB2.3.1. Recoñece as principais problemáticas filosóficas características de cada etapa cultural europea.	1ª AV	Recoñece algún dos problemas propios de cada etapa da filosofía	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB2.3.2. Expresa por escrito as teses fundamentais dalgunhas das correntes filosóficas máis importantes do pensamento occidental.	1ª AV	Coñece algunhas teses dalgunha das correntes filosóficas occidentais.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB2.4.1. Comprende e usa con rigor conceptos filosóficos como razón, sentidos, mito, logos, arché, necesidade, continxencia, causa, existencia, metafísica, lóxica, gnoseoloxía, obxectividade, dogmatismo, criticismo, etc.	1ª AV	Comprende e usa con rigor conceptos filosóficos relacionados cós temas estudados.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB2.5.1. Le e analiza de xeito crítico sobre a orixe	1ª AV	Ver grao mínimo fixado na	Probas escritas trimestrais, traballo regular

da explicación racional e acerca das funcións e as características do pensamento filosófico, pertencentes a pensadores/as, que identifiquen as problemáticas filosóficas formuladas.	2ªAV 3ªAV	rúbrica: FI_R1BAC_CCL	encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
--	--------------	--------------------------	---

Bloque 3. O coñecemento.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
FIB3.1.1. Identifica e expresa de xeito claro e razoado os elementos e as problemáticas que implica o proceso do coñecemento da realidade, como é o dos seus graos, as súas posibilidades e os seus límites.	1ª AV	Recoñece o problema dos límites do coñecemento da realidade así como a existencia de diversos graos.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB3.2.1. Coñece e explica teorías acerca do coñecemento e a verdade, como son o idealismo, o realismo, o racionalismo, o empirismo, o perspectivismo, o consenso ou o escepticismo, e contrasta semellanzas e diferenzas entre os conceptos clave que manexan.	1ª AV	Coñece e diferenza teorías acerca do coñecemento e a verdade e pode establecer algún contraste entre elas.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB3.2.2. Explica e contrasta criterios e teorías sobre a verdade, tanto no plano metafísico como no gnoseolóxico, usando con rigor termos como gnoseoloxía, razón, sentidos, abstracción, obxectividade, certeza, dúbida, evidencia, escepticismo, autoridade, probabilidade, prexuízo, coherencia, adecuación, consenso, incerteza, interese, irracional, etc., e construír un glosario de conceptos de xeito colaborativo, usando internet.	1ª AV	Explica e contrasta criterios e teorías sobre a verdade empregando adecuadamente a terminoloxía propia das teorías.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.

FIB3.3.1. Analizar fragmentos de textos breves de Descartes, Hume, Kant, Nietzsche, Ortega y Gasset, Habermas, Popper, Kuhn ou Michel Serres, entre outros.	1ª AV	Ver grao mínimo fixado na rúbrica: FI_R1BAC_CCL	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB3.4.1. Explica os obxectivos, as funcións e os principais elementos da ciencia, manexando termos como feito, hipótese, lei, teoría ou modelo.	1ª AV	Explica os principais elementos da ciencia e usa a terminoloxía fundamental	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB3.4.2. Constrúe unha hipótese científica, identifica os seus elementos e razoa a orde lóxica do proceso de coñecemento.	1ª AV	Recoñece o que é unha hipótese científica e comprende o valor dentro do proceso do coñecemento.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB3.4.3. Usa con rigor termos epistemolóxicos como indución, hipotético-dedutivo, método, verificación, predición, realismo, causalidade, obxectividade, relatividade, caos e indeterminismo, entre outros.	1ª AV	Usa adecuadamente termos epistemolóxicos dentro do ámbito da ciencia.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB3.5.1. Extrae conclusións razoadas sobre a inxenuidade humana por transformar e dominar a natureza, pódoo ao servizo do ser humano, así como das consecuencias desta	1ª AV	Coñece o sentido da necesidade humana de coñecemento e dominio da	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que

actuación, e participa de debates acerca das implicacións da tecnoloxía na realidade social.		natureza e recoñece algunhas implicacións da tecnoloxía.	se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB3.6.1. Analiza fragmentos de textos breves e significativos de pensadores como Aristóteles, Popper, Kuhn, B. Russell, A. F. Chalmers ou J. C. Borrón, entre outros.	1ªAV	Analiza fragmentos de textos breves e significativos de algúns autores que pensaron sobre a ciencia.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB3.7.1. Identifica e reflexiona de forma argumentada acerca de problemas comúns aos campos filosófico e científico, como son o problema dos límites e as posibilidades do coñecemento, a cuestión da obxectividade e a verdade, a racionalidade tecnolóxica, etc.	1ªAV	Coñece algúns dos problemas comúns entre a ciencia e a filosofía no referente ó coñecemento e os seus límites, a obxectividade...	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB3.7.2. Investiga e selecciona información en internet, procedente de fontes solventes, sobre as problemáticas citadas, e realiza un proxecto de grupo sobre algunha temática que afonde na interrelación entre a filosofía e a ciencia.	1ªAV	Busca e selecciona información en internet sobre a relación entre a ciencia e a filosofía.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.

Bloque 4. A realidade.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
FIB4.1.1. Coñece o que é a metafísica e usa a abstracción para comprender os seus contidos e a súa actividade, razoando sobre eles.	2ª AV	Recoñece o sentido da metafísica.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os

			temas que se imparten.
FIB4.2.1. Describe as principais interpretacións metafísicas e os problemas que suscita o coñecemento metafísico da realidade.	2ª AV	Recoñece o problema do coñecemento metafísico a través dalgunha interpretación metafísica.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB4.2.2. Comprende e utiliza con rigor conceptos metafísicos como ser, sistema metafísico, realidade, aparencia, materia e espírito, unidade, dualidade, multiplicidade, devir, necesidade, continxencia, transcendencia, categoría e abstracción, materialismo, espiritualismo, existencialismo ou esencialismo, entre outros.	2ª AV	Comprende e emprega algúns dos termos fundamentais das metafísicas.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB4.2.3. Realiza unha análise crítica ante teorías metafísicas diverxentes de interpretación da realidade.	2ª AV	Compara e distingue teorías metafísicas diferentes.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB4.2.4. Analiza e comprende fragmentos de textos breves e significativos sobre as problemáticas metafísicas que presenta a realidade, de pensadores como Platón, Aristóteles, Tomás de Aquino, Descartes, Marx, Nietzsche, etc., comparando e establecendo semellanzas e diferenzas entre os enfoques, e disertando coherentemente sobre as diferentes posturas históricas.	2ª AV	Comprende os problemas máis significativos da metafísica a través da análise de autores representativos.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.

FIB4.3.1. Explica e compara dúas das grandes cosmovisións do Universo: o paradigma organicista aristotélico e o modelo mecanicista newtoniano	2ª AV	Establece comparanzas entre a cosmovisión organicista aristotélica e a mecanicista de Newton.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB4.3.2. Describe os caracteres esenciais das interpretacións relativista e cuántica contemporáneas da realidade, explicando as implicacións filosóficas asociadas a eses caracteres.	2ª AV	Coñece algunhas características das interpretacións relativista e cuántica da realidade.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB4.3.3. Usa con rigor termos epistemolóxicos e científicos como cosmovisión, paradigma, Universo, natureza, finalismo, organicismo, determinismo, orde, causalidade, conservación, principio, mecanicismo, materia, relatividade, cuántica, espazo, tempo, azar, determinismo, indeterminismo, probabilidade, gaia e caos, entre outros.	2ª AV	Coñece e usa algúns dos termos epistemolóxicos e científicos.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB4.4.1. Elabora esquemas, táboas e/ou mapas conceptuais que comparen os caracteres adxudicados historicamente ao Universo, entendido como totalidade do real, contextualizando historicamente e culturalmente cada cosmovisión e ampliando información mediante internet e/ou fontes bibliográficas.	2ª AV	Ver grao mínimo fixado na rúbrica:FI_R1BAC_CD	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB4.5.1. Analiza textos filosóficos e científicos, clásicos e contemporáneos, que aborden as mesmas	2ª AV	Ver grao mínimo fixado na rúbrica:FI_R1BAC_CMCCT	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será

problemáticas, e investigar a vixencia das ideas expostas			corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB4.5.2. Reflexiona sobre as implicacións filosóficas que afectan a visión do ser humano en cada cosmovisión filosófico-científica estudada, e argumenta as súas propias ideas de xeito razoado e creativo.	2ª AV	Ver grao mínimo fixado na rúbrica:FI_R1BAC_CMCCT	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.

Bloque 5. O ser humano desde a filosofía.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
FIB5.1.1. Utilizar con rigor vocabulario específico da temática, como evolución, dialéctica, proceso, progreso, emerxencia, azar, selección natural, apto, reduccionismo, creacionismo, evolución cultural, vitalismo, determinismo xenético, natureza e cultura.	2ª AV	Coñece e utiliza terminoloxía propia da antropoloxía e da evolución.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB5.2.1. Coñece e explica as consideracións filosóficas implicadas na teoría da evolución, como a consideración dinámica e dialéctica da vida ou o indeterminismo, entre outras.	2ª AV	Coñece as consideracións filosóficas implicadas na teoría da evolución.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB5.2.2. Analiza fragmentos breves e significativos de E. Morin, K. Popper, R. Dawkins, J. Mosterín, A. Gehlen, M.	2ª AV	Analiza fragmentos breves e significativos sobre o tema.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será

Harris ou M. Ponty, entre outros.			corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB5.3.1. Identifica e expón en que consiste o compoñente natural innato do ser humano, e a súa relación cos elementos culturais que xorden nos procesos de antropoxénese e humanización, dando lugar á identidade propia do ser humano.	2ª AV	Comprende a relación entre o cultural e o natural no ser humano.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB5.3.2. Diserta sobre o ser humano en tanto que resultado da dialéctica evolutiva entre o xeneticamente innato e o culturalmente adquirido, condición para a innovación e a capacidade creativa que caracterizan a nosa especie.	2ª AV	Comprende ó ser humano como resultado da dialéctica entre o innato e o adquirido.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB5.3.3. Localiza información en internet acerca das investigacións actuais sobre a evolución humana, e reflicte a información seleccionada e sistematizada de xeito colaborativo.	2ª AV	Localiza información en internet acerca das investigacións actuais sobre a evolución humana e é capaz de expoñela.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB5.4.1. Argumenta con coherencia, baseándose nos datos obxectivos aprendidos, sobre as implicacións de adoptar prexuízos etnocéntricos para xulgar os seres humanos e as culturas.	2ª AV	Coñece as implicacións de adoptar prexuízos etnocéntricos a partires da información e datos.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os

			temas que se imparten.
FIB5.5.1. Contrasta e relaciona as principais concepcións filosóficas que se viñeron dando historicamente sobre o ser humano.	2ª AV	Contrasta concepcións filosóficas que se viñeron dando historicamente sobre o ser humano.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB5.5.2. Analiza de xeito crítico textos significativos e breves dos grandes pensadores.	2ª AV	Analiza e comprende textos significativos e breves dos diferentes pensadores.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB5.5.3. Usa con rigor termos como dualismo e monismo antropolóxico, areté, mente, corpo, espírito, creacionismo, antropocentrismo, teocentrismo, alma, humanismo, persoa, dignidade, sentido, estado de natureza, estado de civilización, existencia, liberdade, emoción, paixón, determinismo, alienación, nihilismo, existencia, inconsciente, morte, historia ou transcendencia, entre outros.	2ª AV	Coñece e usa termos relevantes referentes as concepcións antropolóxicas, á esencia moral e sentido da existencia humana.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB5.6.1. Contrasta e relaciona as principais concepcións filosóficas que se viñeron dando historicamente no contexto da filosofía occidental sobre o ser humano, coa visión filosófica oriental, o budismo, o taoísmo e o hinduísmo.	2ª AV	Establece comparacións e diferenzas entre as concepcións do ser humano da filosofía occidental e as visións orientais.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB5.7.1. Diserta, de xeito oral e escrito, sobre as grandes	2ª AV	Comprende as grandes	Probas escritas trimestrais, traballo

cuestións metafísicas que lle dan sentido á existencia humana.		cuestións metafísicas que lle dan sentido á existencia humana.	regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB5.7.2. Argumenta e razoa, de xeito oral e escrito, acerca dos puntos de vista propios sobre o ser humano, desde a filosofía e sobre diferentes temáticas filosóficas relacionadas co sentido da existencia humana.	2ª AV	Pon en relación os puntos de vista propios sobre o ser humano coas aportacións filosóficas.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB5.8.1. Coñece as teorías filosóficas da relación entre mente e corpo (monismo, dualismo e emerxentismo), e argumenta sobre esas teorías comparando semellanzas e diferenzas de forma colaborativa.	2ª AV	Coñece e contrástaas teorías filosóficas da relación entre mente e corpo.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.

Bloque 6. A racionalidade práctica.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACION
FIB6.1.1. Recoñece a función da racionalidade práctica para dirixir a acción humana, aínda recoñecendo os seus vínculos ineludibles coa razón teórica e a intelixencia emocional.	3ª AV	Recoñece a función da racionalidade práctica para dirixir a acción humana.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.1.2. Explica a orixe da ética occidental no	3ª AV	Explica a orixe da ética occidental	Probas escritas trimestrais, traballo

pensamento grego, contrastando, de forma razoada, a concepción socrática coa dos sofistas.		no pensamento grego.	regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.2.1. Explica e razoa acerca do obxecto e a función da ética.	3ª AV	FIB6.2.1. Explica e razoa acerca do obxecto e a función da ética.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.3.1. Expresa de xeito crítico as argumentacións das principais teorías éticas sobre a felicidade e a virtude, razoando as súas propias ideas, e achega exemplos do seu cumprimento e do seu incumprimento.	3ª AV	Compara e contrástaas argumentacións das principais teorías éticas sobre a felicidade e a virtude.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.3.2. Expresa de maneira crítica as argumentacións das principais teorías éticas sobre a xustiza, razoando as súas propias ideas, e achega exemplos do seu cumprimento e do seu incumprimento.	3ª AV	Explica as argumentacións das principais teorías éticas sobre a xustiza.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.3.3. Analiza textos breves dalgúns dos filósofos representantes das principais teorizacións éticas e sobre o desenvolvemento psicolóxico moral do individuo	3ª AV	Coñece o desenvolvemento psicolóxico moral do individuo e é capaz de recoñecelo en textos breves	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos

			propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.3.4. Usa con rigor termos como ética, moral, acción moral, autonomía, responsabilidade, convención moral, madurez moral, virtude moral, subxectivismo, relativismo e universalismo moral, utilitarismo, deber moral, ética de máximos, ética de mínimos, consenso, xustiza, eudemonismo, hedonismo, emotivismo e utilitarismo.	3ª AV	Coñece e usa con rigor termos da ética e das teorías éticas.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.4.1. Identifica a función, as características e os principais interrogantes da filosofía política.	3ª AV	Coñece os principais intereses da filosofía política.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.4.2. Utiliza con rigor conceptos como democracia, Estado, xustiza, dereito, dereitos naturais, Estado democrático e de dereito, legalidade, lexitimidade, convención, contractualismo, alienación, ideoloxía, utopía, entre outros conceptos clave da filosofía política.	3ª AV	Coñece e usa algúns conceptos fundamentais da filosofía política.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.5.1. Explica de xeito coherente as formulacións filosófico-políticas de Platón, os sofistas, Maquiavelo, Locke, Montesquieu, Rousseau, Hobbes, Kant, John Stuart Mill, Popper ou Habermas, entre outros.	3ª AV	Explica as formulacións filosófico-políticas de autores principais do pensamento político.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.

FIB6.5.2. Analiza e reflexiona sobre a relación entre individuo e Estado, sobre a base do pensamento dos sofistas, Marx e a escola de Frankfurt.	3ª AV	Analiza e reflexiona sobre a relación entre individuo e Estado tendo como referencia algunhas ideas da filosofía política.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.5.3. Analiza de xeito crítico textos significativos e breves dalgúns dos autores estudados, nos que se argumente sobre o concepto de Estado, os seus elementos e as súas características.	3ª AV	Analiza textos sobre o concepto de Estado.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.5.4. Valora e utiliza a capacidade argumentativa, de forma oral e escrita, contra a arbitrariedade, o autoritarismo e a violencia.	3ª AV	Recoñece o valor do exercicio crítico da razón contra a arbitrariedade, o autoritarismo e a violencia.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.6.1. Reflexiona por escrito sobre as posibilidades do pensamento utópico, e argumenta as súas propias ideas.	3ª AV	Reflexiona sobre as posibilidades do pensamento utópico e analiza as súas ideas.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.7.1. Describe e compara os conceptos de legalidade e lexitimidade.	3ª AV	Describe e compara os conceptos de legalidade e lexitimidade.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que

			se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.8.1. Explica as teses fundamentais de E. Cassirer sobre a capacidade simbólica humana, e as de H. Poincaré sobre o proceso creativo.	3ª AV	Explica as teses fundamentais sobre a capacidade simbólica humana e sobre o proceso creativo.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.9.1. Comprende e usa conceptos como estética, creatividade, creación, símbolo, signo, arte, experiencia estética, mímese, beleza, gusto, subxectividade, xuízo estético e vangarda.	3ª AV	Comprende e usa conceptos relacionados coa estética.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.9.2. Contrasta e relaciona algunhas construcións simbólicas fundamentais no contexto da cultura occidental, e analiza, de xeito colaborativo, textos literarios, audicións musicais e visualizacións de obras de arte para explicar os contidos da unidade.	3ª AV	Contrasta algunhas construcións simbólicas de diferentes ámbitos da arte.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.10.1. Diserta sobre a relación e a posibilidade transformadora da realidade humana, a creación artística, a ciencia e a ética.	3ª AV	Comprende a posibilidade transformadora da realidade humana do coñecemento e da actividade artística.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.

FIB6.11.1. Coñece e describe algúns dos elementos fundamentais da reflexión estética sobre a arte, analizando textos significativos de filósofos como Platón, Schelling, Hume, Kant, Nietzsche, Walter Benjamin, Gadamer, Marcuse ou Adorno, entre outros, e aplica esas ideas ao estudo de diversas obras de arte.	3ª AV	Coñece e describe algúns dos elementos fundamentais da reflexión estética a partir de textos dalgúns autores.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.11.2. Entende o valor filosófico da literatura, analizando textos breves de pensadores e literatos como Platón, Santo Agostiño, Calderón de la Barca, Pío Baroja, A. Machado, Voltaire, Goethe, Sartre, Unamuno, Borges ou Camus, entre outros.	3ª AV	Entende o valor filosófico da literatura e analiza textos breves sobre este tema.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.11.3. Coñece a visión filosófica da música a través da análise de textos filosóficos sobre as visións dos pitagóricos, de Platón, Schopenhauer, Nietzsche ou Adorno, entre outros, así como mediante audicións significativas.	3ª AV	Coñece a visión filosófica da música a través da análise de textos filosóficos sobre as visións deste tema dalgúns autores.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.12.1. Diserta de xeito claro e coherente sobre o valor das artes para transmitir ideas filosóficas, e procura e selecciona información en internet que amplíe o xa aprendido.	3ª AV	Recoñece o valor das artes para transmitir ideas filosóficas.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.13.1. 3ª AV como símbolo, comunicación, linguaxe	3ª AV	Coñece e usa conceptos	Probas escritas trimestrais, traballo

formal, lóxica, xuízo lóxico, razoamento, demostración, discurso, elocuencia, orador, retórica, exordio, inventio, dispositio, argumentación, elocutio, compositio, actio, falacia, debate, negociación, persuasión e concepto universal, entre outros.		referentes á comunicación e ás diferentes formas de comunicación.	regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.14.1. Utiliza os elementos e as regras do razoamento da lóxica de enunciados	3ª AV	Utiliza os elementos e as regras do razoamento da lóxica de enunciados	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.15.1. Comprende e explica a estrutura e o estilo da retórica e da argumentación.	3ª AV	Comprende e explica a estrutura e o estilo da retórica e da argumentación.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.15.2. Coñece a estrutura e a orde do discurso, e escribe breves discursos retóricos establecendo coherentemente a exposición e a argumentación.	3ª AV	Recoñece a estrutura do discurso. Diferenza a parte expositiva da parte argumentativa.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.16.1. Constrúe un diálogo argumentativo no que demostra as súas propias teses mediante as regras e as ferramentas da argumentación.	3ª AV	Constrúe un diálogo argumentativo sinxelo.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos

			propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.16.2. Distingue un argumento veraz dunha falacia.	3ª AV	Distingue un argumento veraz dunha falacia.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.16.3. Analiza e comenta textos breves e significativos sobre a arte da retórica e a argumentación de Platón, Aristóteles, Cicerón, Quintiliano, Tácito e autores/as contemporáneos/as.	3ª AV	Analiza textos breves e significativos sobre a arte da retórica.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.17.1. Utiliza conceptos con sentido filosófico e aplícaos ao contexto empresarial: principios, saber, orde lóxica, finalidade, demostración, razoamento, indución, dedución, argumentación, sentido, significado, creatividade, diálogo, obxectivo/subxectivo, emocións, globalidade e valor, entre outros	3ª AV	Coñece a relación dos conceptos filosóficos cós do mundo empresarial.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.18.1. Formula correctamente os interrogantes filosóficos radicais que deben estar na base da creación dun proxecto, tanto vital como laboral, como "que son?", "que fago?", "por que?", "para que?", "cal é o meu obxectivo?", "cal é o seu sentido, a súa razón de ser?", etc., e saber argumentar a defensa das respostas.	3ª AV	Comprende a relación entre os interrogantes radicais da filosofía aos elaborados polo individuo no seu proceso vital.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.

FIB6.19.1. Deseña un proxecto vital ou empresarial, sobre a base da filosofía, valorando a íntima relación entre os pensamentos e as accións, entre a razón e as emocións, a través do diálogo, da argumentación e a linguaxe filosófica.	3ª AV	Deseña un proxecto vital ou empresarial, sobre a base da filosofía, valorando a importancia da razón, das emocións e da acción.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.20.1. Coñece e utiliza as ferramentas da argumentación e o diálogo na resolución de dilemas e conflitos dentro dun grupo humano.	3ª AV	Recoñece a importancia do diálogo e a argumentación na resolución de conflitos e trata de levarlos á práctica.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.21.1. Valora a posibilidade de crear tarefas innovadoras, valorando a función e a importancia das persoas emprendedoras e innovadoras para a construción e o avance dunha cultura, e a transformación da realidade.	3ª AV	Valora e comprende as tarefas e proxectos innovadores e a súa influencia na realidade.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.22.1. Realiza un decálogo de valores éticos que deben rexer no mundo laboral e de cara á sociedade e á natureza.	3ª AV	Realiza un decálogo de valores éticos que deben rexer no mundo laboral	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.22.2. Valora e diserta sobre a importancia do traballo para desenvolvernos como seres humanos, para o avance dunha cultura e para transformar a realidade	3ª AV	Valora e diserta sobre a importancia do traballo para desenvolvernos como seres	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que

		humanos, para o avance dunha cultura e para transformar a realidade	se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
FIB6.23.1. Comprende e valora a importancia da razón crítica para o avance dun proxecto persoal e colectivo.	3ª AV	Comprende o valor da razón crítica tanto na persoa coma en todo proxecto colectivo.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.

ANTROPOLOXÍA

2-CONTRIBUCIÓN Ó DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE (ANTROPOLOXÍA-1º BACHARELATO)

Bloque 1. A antropoloxía como saber

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS	RÚBRICAS DAS COMPETENCIAS
e l	B1.1	B1.1	ANTB1.1.1. Identifica e distingue, de xeito claro e razoado, o campo de estudo da antropoloxía. ANTB1.1.2. Diferencia a súa metodoloxía e as técnicas ao respecto doutras ciencias e saberes.	CAA CCL CMCCT CCEC	ANT_R1BAC_CAA ANT_R1BAC_CCL ANT_R1BAC_CMCCT ANT_R1BAC_CCEC
g l	B1.2	B1.2	ANTB1.2.1. Define e concreta con precisión o obxecto peculiar de estudo das ramas da antropoloxía, distinguindo cada unha a través de textos, e realiza unha presentación empregando as tecnoloxías da información e da comunicación.	CMCCT CCL CD	ANT_R1BAC_CMCCT ANT_R1BAC_CCL ANT_R1BAC_CD
d e	B1.3	B1.3	ANTB1.3.1. Distingue sinteticamente as características propias das escolas antropolóxicas, elaborando un mapa conceptual.	CAA CCL	ANT_R1BAC_CAA ANT_R1BAC_CCL

d e l	B1.4	B1.4	ANTB1.4.1. Diferencia e explica a antropoloxía con respecto a outros saberes e outras ciencias sociais	CAA CCL	ANT_R1BAC_CAA ANT_R1BAC_CCL
-------------	------	------	--	------------	--------------------------------

Bloque 2. Antropoloxía física: hominización e humanización.

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	COMPETENCIAS	RÚBRICAS DAS COMPETENCIAS
e h	B2.1	B2.1	ANTB2.1.1. Reproduce a liña filoxenética humana, utilizando para iso recursos das tecnoloxías da información e da comunicación. ANTB2.1.2. Recoñece probas sobre a evolución.	CAA CMCCT CD CCEC CAA	ANT_R1BAC_CAA ANT_R1BAC_CMCCT ANT_R1BAC_CD ANT_R1BAC_CCEC ANT_R1BAC_CAA
e g	B2.2	B2.2	ANTB2.2.1. Describe a estrutura e a funcionalidade do sistema nervioso e do endócrino, recorrendo ás tecnoloxías da información e da comunicación.	CD CCL CMCCT	ANT_R1BAC_CD ANT_R1BAC_CCL ANT_R1BAC_CMCCT
a e m	B2.3	B2.3	ANTB2.3.1. Describe e explica, mediante ferramentas informáticas, a orixe e a evolución da especie humana. ANTB2.3.2. Constrúe a árbore xenealóxica dos homínidos ata a explosión cultural, e plásmala nunha produción audiovisual.	CD CCL CAA CCL CSIEE	ANT_R1BAC_CD ANT_R1BAC_CCL ANT_R1BAC_CAA ANT_R1BAC_CCL ANT_R1BAC-CSIEE

d	B2.4	B2.4	ANTB2.4.1. Identifica a relación dialéctica entre o innato e o adquirido a partir da diferenciación de teorías e modelos.	CCL CAA	ANT_R1BAC_CCL ANT_R1BAC_CAA
a e	B2.5	B2.5	ANTB2.5.1. Describe a achega da antropoloxía e da arqueoloxía ao coñecemento da evolución humana. ANTB2.5.2. Delimita o percorrido que vai polos grandes períodos da evolución sociocultural (Paleolítico, Neolítico, revolución urbana e sociedade industrial), e elabora mapas conceptuais.	CCEC CCL CCEC CCL	ANT_R1BAC_CCEC ANT_R1BAC_CCL ANT_R1BAC_CCEC ANT_R1BAC_CCL
a b c e d e	B2.6	B2.6	ANTB2.6.1. Identifica e describe mediante pequenos textos a complexidade do ser humano, a través da súa peculiar unidade e diversidade.	CCL CCEC	ANT_R1BAC_CCL ANT_R1BAC_CCEC

Bloque 3. Antropoloxía cultural.

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	COMPETENCIAS	RÚBRICAS DAS COMPETENCIAS
a b c e h	B3.1	B3.1	ANTB3.1.1. Define os trazos característicos da cultura. ANTB3.1.2. Identifica diversas perspectivas na súa concepción.	CCEC CCL CSC CCEC CSC	ANT_R1BAC_CCEC ANT_R1BAC_CCL ANT_R1BAC_CSC ANT_R1BAC_CCEC ANT_R1BAC_CSC

a b e	B3.2	B3.2	ANTB3.2.1. Describe o significado da interiorización da cultura. ANTB3.2.2. Identifica e define os axentes e os procesos de endoculturación.	CCL CCL CSC	ANT_R1BAC_CCL ANT_R1BAC_CCL ANT_R1BAC_CSC
a b e h n	B3.3	B3.3	ANTB3.3.1. Analiza algún elemento cultural do seu contorno e compárao adecuadamente con outras manifestacións culturais, distinguindo as perspectivas EMIC e ETIC.	CCEC CSC CSIEE	ANT_R1BAC_CCEC ANT_R1BAC_CSC ANT_R1BAC_CSIEE
a b c e m p	B3.4	B3.4	ANTB3.4.1. Describe, analiza e explica algún elemento cultural do seu contorno, comprendendo a complexidade da diversidade cultural global e de Galicia.	CCL CSC CSIEE CCEC	ANT_R1BAC_CCL ANT_R1BAC_CSC ANT_R1BAC_CSIEE ANT_R1BAC_CCEC
a b h	B3.5	B3.5	ANTB3.5.1. Recoñece, a partir dunha listaxe de trazos culturais e sociais, os elementos característicos da sociedade global.	CCEC CSC	ANT_R1BAC_CCEC ANT_R1BAC_CSC
a b d e n p	B3.6	B3.6	ANTB3.6.1. Describe a través dos seus trazos as producións culturais, e distingue as materiais das inmateriais. ANTB3.6.2. Describe con argumentación producións materiais e inmateriais de Galicia.	CCEC CSC CCL CCEC CSC CCL	ANT_R1BAC_CCEC ANT_R1BAC_CSC ANT_R1BAC_CCL ANT_R1BAC_CCEC ANT_R1BAC_CSC ANT_R1BAC_CCL

d e n p	B3.7	B3.7	<p>ANTB3.7.1. Identifica relacións entre usos lingüísticos e trazos culturais.</p> <p>ANTB3.7.2. Identifica ás relacións entre lingua e cosmovisión, tendo Galicia como exemplo.</p>	<p>CCL CCEC CSC</p> <p>CCL CCEC CSC</p>	<p>ANT_R1BAC_CCL ANT_R1BAC_CCEC ANT_R1BAC_CSC</p> <p>ANT_R1BAC_CCL ANT_R1BAC_CCEC ANT_R1BAC_CSC</p>
a b l n p	B3.8	B3.8	<p>ANTB3.8.1. Identifica os elementos característicos da arte e da técnica, e diferéncias desde unha óptica histórica e antropolóxica.</p> <p>ANTB3.8.1. Describe exemplos de manifestacións artísticas e técnicas en Galicia, e compréndeos no seu contexto.</p>	<p>CCL CSC CCEC</p> <p>CCEC CCL</p>	<p>ANT_R1BAC_CCL ANT_R1BAC_CSC ANT_R1BAC_CCEC</p> <p>ANT_R1BAC_CCEC ANT_R1BAC_CCL</p>
a b e	B3.9	B3.9	<p>ANTB3.9.1. Identifica a través de pequenos textos os aspectos formais e semióticos do fenómeno relixioso.</p> <p>ANTB3.9.2. Define os principais paradigmas teóricos para a súa interpretación.</p>	<p>CCL CCEC</p> <p>CAA CCEC CCL</p>	<p>ANT_R1BAC_CCL ANT_R1BAC_CCEC</p> <p>ANT_R1BAC_CAA ANT_R1BAC_CCEC ANT_R1BAC_CCL</p>
e	B3.10	B3.10	<p>ANTB3.10.1. Identifica en pequenos textos os fundamentos antropolóxicos do saber.</p>	<p>CCL CAA</p>	<p>ANT_R1BAC_CCL ANT_R1BAC_CAA</p>

Bloque 4. Antropoloxía social.

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	COMPETENCIAS	RÚBRICAS DAS COMPETENCIAS
a b c e	B4.1	B4.1	ANTB4.1.1. Recoñece e describe a sociabilidade e a socialización como trazos inherentes ao ser humano	CCL CAA CCEC	ANT_R1BAC_CCL ANT_R1BAC_CAA ANT_R1BAC_CCEC
e m o	B4.2	B4.2	ANTB4.2.1. Describe os procedementos de produción de bens. ANTB4.2.2. Recoñece os principais tipos de intercambio e as bases da economía, e exemplifícaos na nosa comunidade.	CCL CSIEE CAA CAA CSIEE CCEC	ANT_R1BAC_CCL ANT_R1BAC_CSIEE ANT_R1BAC_CAA ANT_R1BAC_CAA ANT_R1BAC_CSIEE ANT_R1BAC_CCEC
a b c	B4.3	B4.3	ANTB4.3.1. Identifica dun xeito concreto os mecanismos de reprodución social e, especialmente, os trazos típicos da sexualidade.	CAA CCEC	ANT_R1BAC_CAA ANT_R1BAC_CCEC
a b c g p	B4.4	B4.4	ANTB4.4.1. Analiza e describe os sistemas terminolóxicos sobre o parentesco, utilizando as tecnoloxías da información e da comunicación. ANTB4.4.2. Analiza as modalidades de organización domésticas e os sistemas de parentesco, prestándolle especial atención á realidade galega.	CCL CD CAA CCEC CAA	ANT_R1BAC_CCL ANT_R1BAC_CD ANT_R1BAC_CAA ANT_R1BAC_CCEC ANT_R1BAC_CAA
a b	B4.5	B4.5	ANTB4.5.1. Analiza e identifica as relacións entre individuos.	CCEC CCL	ANT_R1BAC_CCEC ANT_R1BAC_CCL

d e h			ANTB4.5.2. Describe o mantemento dunha cohesión política e a resolución dos conflitos por medio de guerras.	CAA CSC CCL CCEC	ANT_R1BAC_CAA ANT_R1BAC_CSC ANT_R1BAC_CCL ANT_R1BAC_CCEC
a b c d g	B4.6	B4.6	ANTB4.6.1. Recoñece, a través de pequenos fragmentos, o significado da pertenza a grupos estratificados. ANTB4.6.2. Describe a relación dos grupos cos poderes establecidos, utilizando as tecnoloxías da información e da comunicación.	CCL CCEC CAA CCL CCEC CD CSC	ANT_R1BAC_CCL ANT_R1BAC_CCEC ANT_R1BAC_CAA ANT_R1BAC_CCL ANT_R1BAC_CCEC ANT_R1BAC_CD ANT_R1BAC_CSC

Bloque 5. Antropoloxía filosófica.

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	COMPETENCIAS	RÚBRICAS DAS COMPETENCIAS
d e n	B5.1	B5.1	ANTB5.1.1. Describe de xeito sinxelo a orixe da antropoloxía filosófica a comezos do século XX e os seus antecedentes máis afastados.	CCL CAA CCEC	ANT_R1BAC_CCL ANT_R1BAC_CAA ANT_R1BAC_CCEC
d e h	B5.2	B5.2	ANTB5.2.1. Identifica dun xeito concreto os trazos distintivos do enfoque filosófico sobre a especificidade humana, desde os puntos de vista simbólico e histórico, en fragmentos filosóficos.	CCL CAA	ANT_R1BAC_CCL ANT_R1BAC_CAA
d e n	B5.3	B5.3	ANTB5.3.1. Describe o <i>logos</i> e a <i>praxis</i> como dimensión característica do suxeito humano.	CCL CCEC CAA	ANT_R1BAC_CCL ANT_R1BAC_CCEC ANT_R1BAC_CAA

b e n	B5.4	B5.4	ANTB5.4.1. Analiza e describe o sentido da vida e da morte tomando como referencia a conciencia da propia finitude, a través de fragmentos filosóficos e literarios.	CCL CAA CCEC	ANT_R1BAC_CCL ANT_R1BAC_CAA ANT_R1BAC_CCEC
b d e n	B5.5	B5.5	ANTB5.5.1. Diferencia os instintos animais básicos da plasticidade da dinámica humana. ANTB5.5.2. Identifica os trazos característicos da racionalidade e a afectividade como dimensións que conforman as bases éticas da persoa, mediante pequenos fragmentos filosóficos, literarios ou cinematográficos.	CCL CCEC CCL CAA CCEC	ANT_R1BAC_CCL ANT_R1BAC_CCEC ANT_R1BAC_CCL ANT_R1BAC_CAA ANT_R1BAC_CCEC

3-CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE,DE TEMPORALIZACIÓN,GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA E PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN(ANTROPOLOXÍA-1º DE BACHARELATO).

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
ANTB1.1.1. Identifica e distingue, de xeito claro e razoado, o campo de estudo da antropoloxía.	1ª AV	Identifica e distingueo campo de estudo da antropoloxía.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB1.1.2. Diferencia a súa metodoloxía e as técnicas ao respecto doutras ciencias e saberes.	1ª AV	Diferencia a súa metodoloxía e as técnicas ao respecto doutras ciencias e saberes.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.

ANTB1.2.1. Define e concreta con precisión o obxecto peculiar de estudo das ramas da antropoloxía, distinguindo cada unha a través de textos, e realiza unha presentación empregando as tecnoloxías da información e da comunicación.	1ª AV	Define o obxecto peculiar de estudo das ramas da antropoloxía, distinguindo cada unha a través de textos.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB1.3.1. Distingue sinteticamente as características propias das escolas antropolóxicas, elaborando un mapa conceptual.	1ª AV	Distingue sinteticamente as características propias das escolas antropolóxicas.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB1.4.1. Diferencia e explica a antropoloxía con respecto a outros saberes e outras ciencias sociais.	1ª AV	Diferencia e explica a antropoloxía con respecto a outros saberes e outras ciencias sociais.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.

Bloque 2. Antropoloxía física: hominización e humanización.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
ANTB2.1.1. Reproduce a liña filoxenética humana, utilizando para iso recursos das tecnoloxías da información e da comunicación.	1ª AV	Coñece e explica a liña filoxenética humana.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB2.1.2. Recoñece probas sobre a evolución.	1ª AV	Recoñece probas sobre a evolución.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.

ANTB2.2.1. Describe a estrutura e a funcionalidade do sistema nervioso e do endócrino, recorrendo ás tecnoloxías da información e da comunicación.	1ª AV	Describe a estrutura e a funcionalidade do sistema nervioso e do endócrino.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB2.3.1. Describe e explica, mediante ferramentas informáticas, a orixe e a evolución da especie humana.	1ª AV	Describe e explica, mediante ferramentas informáticas, a orixe e a evolución da especie humana.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB2.3.2. Constrúe a árbore xenealóxica dos homínidos ata a explosión cultural, e plásmas nunha produción audiovisual.	1ª AV	Constrúe a árbore xenealóxica dos homínidos ata a explosión cultural.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB2.4.1. Identifica a relación dialéctica entre o innato e o adquirido a partir da diferenciación de teorías e modelos.	1ª AV	Identifica a relación dialéctica entre o innato e o adquirido a partir da diferenciación de teorías e modelos.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB2.5.1. Describe a achega da antropoloxía e da arqueoloxía ao coñecemento da evolución humana.	1ª AV	Describe a achega da antropoloxía e da arqueoloxía ao coñecemento da evolución humana	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.

ANTB2.5.2. Delimita o percorrido que vai polos grandes períodos da evolución sociocultural (Paleolítico, Neolítico, revolución urbana e sociedade industrial), e elabora mapas conceptuais.	1ª AV	Delimita o percorrido que vai polos grandes períodos da evolución sociocultural (Paleolítico, Neolítico, revolución urbana e sociedade industrial).	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB2.6.1. Identifica e describe mediante pequenos textos a complexidade do ser humano, a través da súa peculiar unidade e diversidade.	1ª AV	Identifica e describe mediante pequenos textos a complexidade do ser humano, a través da súa peculiar unidade e diversidade.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.

Bloque 3. Antropoloxía cultural.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
ANTB3.1.1. Define os trazos característicos da cultura.	2ªAV	Define os trazos característicos da cultura.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB3.1.2. Identifica diversas perspectivas na súa concepción.	2ªAV	Identifica diversas perspectivas na súa concepción.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB3.2.1. Describe o significado da interiorización da cultura.	2ªAV	Describe o significado da interiorización da cultura.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos

			propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB3.2.2. Identifica e define os axentes e os procesos de endoculturación.	2ªAV	Identifica e define os axentes e os procesos de endoculturación	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB3.3.1. Analiza algún elemento cultural do seu contorno e compárao adecuadamente con outras manifestacións culturais, distinguindo as perspectivas EMIC e ETIC.	2ªAV	Analiza algún elemento cultural do seu contorno e compárao adecuadamente con outras manifestacións culturais, distinguindo as perspectivas EMIC e ETIC.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB3.4.1. Describe, analiza e explica algún elemento cultural do seu contorno, comprendendo a complexidade da diversidade cultural global e de Galicia.	2ªAV	Describe, analiza e explica algún elemento cultural do seu contorno, comprendendo a complexidade da diversidade cultural global e de Galicia.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB3.5.1. Recoñece, a partir dunha listaxe de trazos culturais e sociais, os elementos característicos da sociedade global.	2ªAV	Recoñece, a partir dunha listaxe de trazos culturais e sociais, os elementos característicos da sociedade global.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB3.6.1. Describe a través dos seus trazos as producións culturais, e distingue as materiais das inmateriais.	2ªAV	Describe a través dos seus trazos as producións culturais, e distingue as materiais das inmateriais.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que

			se imparten.
ANTB3.6.2. Describe con argumentación producións materiais e inmateriais de Galicia	2ªAV	Describe con argumentación producións materiais e inmateriais de Galicia	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB3.7.1. Identifica ás relacións entre lingua e cosmovisión, tendo Galicia como exemplo	2ªAV	Identifica ás relacións entre lingua e cosmovisión, tendo Galicia como exemplo	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB3.8.1. Identifica os elementos característicos da arte e da técnica, e diferéncias desde unha óptica histórica e antropolóxica.	2ªAV	Identifica os elementos característicos da arte e da técnica.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB3.8.2 Describe exemplos de manifestacións artísticas e técnicas en Galicia, e compréndeos no seu contexto.	2ªAV	Describe exemplos de manifestacións artísticas e técnicas en Galicia, e compréndeos no seu contexto.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB3.9.1. Identifica a través de pequenos textos os aspectos formais e semióticos do fenómeno relixioso.	2ªAV	Identifica a través de pequenos textos os aspectos formais e semióticos do fenómeno relixioso.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.

ANTB3.9.2. Define os principais paradigmas teóricos para a súa interpretación	2ªAV	Define os principais paradigmas teóricos para a súa interpretación.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB3.10.1. Identifica en pequenos textos os fundamentos antropolóxicos do saber.	2ªAV	Identifica en pequenos textos os fundamentos antropolóxicos do saber.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.

Bloque 4. Antropoloxía social.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
ANTB4.1.1. Recoñece e describe a sociabilidade e a socialización como trazos inherentes ao ser humano.	3ª AV	Recoñece e describe a sociabilidade e a socialización como trazos inherentes ao ser humano.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB4.2.1. Describe os procedementos de produción de bens.	3ª AV	Describe os procedementos de produción de bens.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB4.2.2. Recoñece os principais tipos de intercambio e as bases da economía, e exemplifícaos na nosa comunidade.	3ª AV	Recoñece os principais tipos de intercambio e as bases da economía, e exemplifícaos na nosa comunidade.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos

			propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB4.3.1. Identifica dun xeito concreto os mecanismos de reprodución social e, especialmente, os trazos típicos da sexualidade.	3ª AV	Identifica dun xeito concreto os mecanismos de reprodución social e, especialmente, os trazos típicos da sexualidade.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB4.4.1. Analiza e describe os sistemas terminolóxicos sobre o parentesco, utilizando as tecnoloxías da información e da comunicación.	3ª AV	Analiza e describe os sistemas terminolóxicos sobre o parentesco, utilizando as tecnoloxías da información e da comunicación.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB4.4.2. Analiza as modalidades de organización domésticas e os sistemas de parentesco, prestándolle especial atención á realidade galega.	3ª AV	Analiza as modalidades de organización domésticas e os sistemas de parentesco, prestándolle especial atención á realidade galega.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB4.5.1. Analiza e identifica as relacións entre individuos.	3ª AV	Analiza e identifica as relacións entre individuos.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB4.5.2. Describe o mantemento dunha cohesión política e a resolución dos conflitos por medio de guerras.	3ª AV	Describe o mantemento dunha cohesión política e a resolución dos conflitos por medio de guerras.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se

			imparten.
ANTB4.6.1. Recoñece, a través de pequenos fragmentos, o significado da pertenza a grupos estratificados.	3ª AV	Recoñece, a través de pequenos fragmentos, o significado da pertenza a grupos estratificados.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB4.6.2. Describe a relación dos grupos cos poderes establecidos, utilizando as tecnoloxías da información e da comunicación.	3ª AV	Describe a relación dos grupos cos poderes establecidos, utilizando as tecnoloxías da información e da comunicación.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.

Bloque 5. Antropoloxía filosófica.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
ANTB5.1.1. Describe de xeito sinxelo a orixe da antropoloxía filosófica a comezos do século XX e os seus antecedentes máis afastados.	3ª AV	Describe de xeito sinxelo a orixe da antropoloxía filosófica a comezos do século XX e os seus antecedentes máis afastados.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB5.2.1. Identifica dun xeito concreto os trazos distintivos do enfoque filosófico sobre a especificidade humana, desde os puntos de vista simbólico e histórico, en fragmentos filosóficos.	3ª AV	Identifica dun xeito concreto os trazos distintivos do enfoque filosófico sobre a especificidade humana, desde os puntos de vista simbólico e histórico, en fragmentos filosóficos.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB5.3.1. Describe o <i>logos</i> e a <i>praxis</i>	3ª AV	Describe o <i>logos</i> e a <i>praxis</i> como	Probas escritas trimestrais, traballo

como dimensión característica do suxeito humano.		dimensión característica do suxeito humano.	regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB5.4.1. Analiza e describe o sentido da vida e da morte tomando como referencia a conciencia da propia finitude, a través de fragmentos filosóficos e literarios.	3ª AV	Analiza e describe o sentido da vida e da morte tomando como referencia a conciencia da propia finitude, a través de fragmentos filosóficos e literarios.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB5.5.1. Diferencia os instintos animais básicos da plasticidade da dinámica humana.	3ª AV	Diferencia os instintos animais básicos da plasticidade da dinámica humana.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.
ANTB5.5.2. Identifica os trazos característicos da racionalidade e a afectividade como dimensións que conforman as bases éticas da persoa, mediante pequenos fragmentos filosóficos, literarios ou cinematográficos.	3ª AV	Identifica os trazos característicos da racionalidade e a afectividade como dimensións que conforman as bases éticas da persoa, mediante pequenos fragmentos filosóficos, literarios ou cinematográficos.	Probas escritas trimestrais, traballo regular encomendado que será corrixido na aula sobre os temas que se están traballando e traballos propostos cada trimestre sobre os temas que se imparten.

VALORES ÉTICOS (1º ESO)

2- CONTRIBUCIÓN Ó DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE (VALORES ÉTICOS-1º ESO)

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	COMPETENCIAS	RÚBRICAS DAS COMPETENCIAS
a d h	B1.1 B1.2 B1.3	B1.1	VEB1.1.1. Sinala as dificultades para definir o concepto de persoa, analizando o seu significado etimolóxico. VEB1.1.2. Describe as características principais da persoa: substancia independente, racional e libre. VEB1.1.3. Explica e valora a dignidade da persoa que, como ente autónomo, se converte nun "ser moral".	CCL CCL CSC	VE_R1ESO_CCL VE_R1ESO_CCL VE_R1ESO_CSC
a b d e g h	B1.4 B1.5	B1.2	VEB1.2.1. Coñece información, de fontes diversas, arredor dos grupos de adolescentes, as súas características e a influencia que exercen sobre os seus membros na determinación da súa conduta, e realiza un resumo coa información obtida. VEB1.2.2. Elabora conclusións sobre a importancia que ten para o/a adolescente desenvolver a autonomía persoal e ter o control da súa propia conduta conforme aos valores éticos libremente elixidos.	CSC CSIEE	VE_1ESO_CSC VE_R1ESO_CSIEE
a f g l	B1.6	B1.3	VEB1.3.1. Identifica en que consiste a personalidade e os factores xenéticos, sociais, culturais e do contorno que inflúen na súa construción, e aprecia a capacidade de autodeterminación no ser humano.	CSC CSIEE	VE_R1ESO_CSC VE_R1ESO_CSIEE
a d g	B1.7	B1.4	VEB1.4.1. Describe e estima o papel relevante da razón e a liberdade para configurar cos seus propios actos a estrutura da súa personalidade.	CSC	VE_R1ESO_CSC

h			VEB1.4.2. Realiza unha lista dos valores éticos que estima como desexables para integralos na súa personalidade, e explica as razóns da súa elección.	CCL	VE_R1ESO_CCL
a b d e g h	B1.8 B1.9 B1.10	B1.15	VEB1.5.1. Define a intelixencia emocional e as súas características, valorando a súa importancia na construción moral do ente humano. VEB1.5.2. Explica en que consisten as emocións e os sentimentos, e como se relacionan coa vida moral. VEB1.5.3. Atopa, disertando en grupo, a relación entre algunhas virtudes e valores éticos e o desenvolvemento das capacidades de autocontrol emocional e automotivación, tales como a sinceridade, o respecto, a prudencia, a temperanza, a xustiza e a perseveranza, entre outras.	CCL CCL CAA CSC CSIEE	VE_R1ESO_CCL VE_R1ESO_CCL VE_R1ESO_CAA VE_R1ESO_CSC VE_R1ESO_CSIEE
a b d g h m	B1.11 B1.12 B1.13	B1.6	VEB1.6.1. Comprende en que consisten as habilidades emocionais que, segundo Goleman, debe desenvolver o ser humano, e elabora un esquema explicativo arredor do tema, en colaboración en grupo. VEB1.6.2. Relaciona o desenvolvemento das habilidades emocionais coa adquisición das virtudes éticas, tales como a perseveranza, a prudencia, a autonomía persoal, a temperanza, a fortaleza da vontade, a honestidade cun mesmo, o respecto á xustiza e a fidelidade aos propios principios éticos, entre outras. VEB1.6.3. Emprega a introspección como medio para recoñecer as propias emocións, os sentimentos e os estados de ánimo, coa finalidade de ter un maior control deles e ser capaz de automotivarse, converténdose no dono da propia conduta.	CAA CSC CAA CSIEE	VE_R1ESO_CAA VE_R1ESO_CSC VE_R1ESO_CAA VE_R1ESO_CSIEE

a d g h	B1.14 B1.15	B1.7	<p>VEB1.7.1. Toma conciencia e aprecia a capacidade que posúe para modelar a propia identidade e facer de si mesmo/a unha persoa xusta, sincera, tolerante, amable, xenerosa, respectuosa, solidaria, honesta, libre, etc., nunha palabra, digna de ser apreciada por si mesmo/a.</p> <p>VEB1.7.2. Deseña un proxecto de vida persoal conforme o modelo de persoa que quere ser e os valores éticos que desexa adquirir, facendo que a súa propia vida teña un sentido.</p>	CSIEE CSIEE	VE_R1ESO_CSIEE VE_R1ESO_CSIEE
------------------	----------------	------	---	--------------------	--------------------------------------

Bloque 2. A comprensión, o respecto e a igualdade nas relacións interpersoais.

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLE	COMPETENCIAS	RÚBRICAS DAS COMPETENCIAS
a b d e g h	B2.1 B2.2 B2.3	B2.1	<p>VEB2.1.1. Explica por que o ser humano é social por natureza e valora as consecuencias que ten este feito na súa vida persoal e moral.</p> <p>VEB2.1.2. Discirne e expresa, en pequenos grupos, sobre a influencia mutua que se establece entre o individuo e a sociedade.</p> <p>VEB2.1.3. Achega razóns que fundamenten a necesidade de establecer uns valores éticos que guíen as relacións interpersoais e utiliza a iniciativa persoal para elaborar, mediante soportes informáticos, unha presentación gráfica das súas conclusións sobre este tema.</p>	CSC CCL CSC CD CSIEE	VE_R1ESO_CSC VE_R1ESO_CCL VE_R1ESO_CSC VE_R1ESO_CD VE_R1ESO_CSIEE
a b d e g h ñ	B2.4 B2.5 B2.6	B2.2	<p>VEB2.2.1. Describe o proceso de socialización e valora a súa importancia na interiorización individual dos valores e as normas morais que rexen a conduta da sociedade en que vive.</p> <p>VEB2.2.2. Exemplifica, en colaboración en grupo, a influencia que teñen na configuración da personalidade os valores morais inculcados polos axentes sociais, entre eles a familia, a escola, os amigos e os medios de comunicación masiva, elaborando un esquema e conclusións,</p>	CCL CAA CD CSC	VE_R1ESO_CCL VE_R1ESO_CAA VE_R1ESO_CD VE_R1ESO_CSC

			utilizando soportes informáticos. VEB2.2.3. Xustifica e aprecia a necesidade da crítica racional, como medio indispensable para adecuar aos valores éticos universais establecidos na DUDH os costumes, as normas, os valores, etc., do seu medio, rexeitando todo o que atente contra a dignidade do humano e os seus dereitos fundamentais.	CSC	VE_R1ESO_CSC
a h	B2.7	B2.3	VEB2.3.1. Define os ámbitos da vida privada e a pública, así como o límite da liberdade humana, en ambos os casos.	CCL	VE_R1ESO_CCL
a b d h	B2.8	B2.4	VEB2.4.1. Comprende a importancia que para Goleman ten a capacidade de recoñecer as emocións alleas e a de controlar as relacións interpersoais, e elabora un resumo esquemático sobre o tema.	CAA	VE_R1ESO_CAA
a b d g h	B2.9 B2.10 B2.11	B2.5	VEB2.5.1. Explica en que consiste a conduta asertiva, facendo unha comparación co comportamento agresivo ou inhibido, e adopta como principio moral fundamental, nas relacións interpersoais, o respecto á dignidade das persoas. VEB2.5.2. Aмосa, nas relacións interpersoais, unha actitude de respecto cara ao dereito que todos os seres humano teñen a sentir, pensar e actuar de forma diferente, a equivocarse, a gozar do tempo de descanso, a ter unha vida privada, a tomar as súas propias decisións, etc., e nomeadamente a ser valorado de forma especial polo simple feito de ser persoa, sen discriminar nin menosprezar a ninguén, etc. VEB2.5.3. Emprega, en diálogos curtos reais ou inventados, habilidades sociais como a empatía, a escoita activa, a interrogación asertiva, etc., coa finalidade de que aprenda a utilizalos de forma natural na súa	CCL CSIEE CSC CAA CCL	VE_R1ESO_CCL VE_R1ESO_CSIEE VE_R1ESO_CSC VE_R1ESO_CAA VE_R1ESO_CCL

			<p>relación coas demais persoas.</p> <p>VEB2.5.4. Exercita algunhas técnicas de comunicación interpersoal, mediante a realización de diálogos orais, tales como a forma axeitada de dicir non, o disco raiado, o banco de néboa, etc., co obxecto de dominalas e poder utilizalas no momento adecuado.</p>	<p>CAA CCL CSIEE</p>	<p>VE_R1ESO_CAA VE_R1ESO_CCL VE_R1ESO_CSIEE</p>
a b d h	B2.12 B2.13	B2.6	<p>VEB2.6.1. Identifica a adquisición das virtudes éticas como unha condición necesaria para lograr unhas boas relacións interpersoais, entre elas a prudencia, a lealdade, a sinceridade, a xenerosidade, etc.</p> <p>VEB2.6.2. Elabora unha lista con algúns valores éticos que deben estar presentes nas relacións entre o individuo e a sociedade, tales como responsabilidade, compromiso, tolerancia, pacifismo, lealdade, solidariedade, prudencia, respecto mutuo, xustiza, etc.</p> <p>VEB2.6.3. Destaca o deber moral e cívico que todas as persoas teñen de prestar auxilio e socorro a outras cuxa vida, liberdade e seguridade estean en perigo de xeito inminente, colaborando na medida das súas posibilidades a prestar primeiros auxilios, en casos de emerxencia.</p>	<p>CSC CSC CSC</p>	<p>VE_R1ESO_CSC VE_R1ESO_CSC VE_R1ESO_CSC</p>

Bloque 3. A reflexión ética.

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	COMPETENCIAS	RÚBRICAS DAS COMPETENCIAS
a d h	B3.1	B3.1	<p>VEB3.1.1. Recoñece as diferenzas entre a ética e a moral.</p> <p>VEB3.1.2. Achega razóns que xustifiquen a importancia da reflexión ética.</p>	<p>CSC CSC</p>	<p>VE_R1ESO_CSC VE_R1ESO_CSC</p>
a d f	B3.2	B3.2	<p>VEB3.2.1. Distingue entre a conduta instintiva do animal e o comportamento racional e libre do ser humano, destacando a magnitude das súas diferenzas e apreciando as consecuencias que</p>	<p>CMCCT CSC</p>	<p>VE_R1ESO_CMCCT VE_R1ESO_CSC</p>

h			estas teñen na vida das persoas.		
a b d e f g h	B3.4 B3.5 B3.6	B3.3	<p>VEB3.3.1. Describe a relación entre a liberdade e o concepto de persoa.</p> <p>VEB3.3.2. Analiza e valora a influencia que teñen na liberdade persoal a intelixencia, que nos permite coñecer posibles opcións para elixir, e a vontade, que nos dá a fortaleza suficiente para facer o que temos decidido facer.</p> <p>VEB3.3.3. Analiza algúns factores biolóxicos, psicolóxicos, sociais, culturais e ambientais, que inflúen no desenvolvemento da intelixencia e a vontade, nomeadamente o papel da educación, e expón as súas conclusións de forma clara, mediante unha presentación realizada con soportes informáticos e audiovisuais.</p>	CCL CAA CCL CD CMCCT	VE_R1ESO_CCL VE_R1ESO_CAA VE_R1ESO_CCL VE_R1ESO_CD VE_R1ESO_CMCCT
a b d e h	B3.6 B3.7 B3.8	B3.4	<p>VEB3.4.1. Explica o que son os valores e as súas principais características, e aprecia a súa importancia na vida individual e colectiva das persoas.</p> <p>VEB3.4.2. Procura e selecciona información sobre a existencia de clases de valores: relixiosos, afectivos, intelectuais, vitais, etc.</p> <p>VEB3.4.3. Realiza, en traballo en grupo, unha xerarquía de valores, explicando a súa fundamentación racional, mediante unha exposición usando medios informáticos ou audiovisuais.</p>	CCL CAA CSC CD CSC	VE_R1ESO_CCL VE_R1ESO_CAA VE_R1ESO_CSC VE_R1ESO_CD VE_R1ESO_CSC
a d h	B3.9	B3.5	VEB3.5.1. Explica a diferenza entre os valores éticos e o resto dos valores, e valora a importancia para a persoa dos valores éticos.	CSC	VE_R1ESO_CSC

a d e g h	B3.10	B3.6	VEB3.6.1. Destaca algunhas das consecuencias negativas que, a nivel individual e comunitario, ten a ausencia de valores e normas éticas, tales como o egoísmo, a corrupción, a mentira, o abuso de poder, a intolerancia, a insolidariedade, a violación dos dereitos humanos, etc.	CSC	VE_R1ESO_CSC
			VEB3.6.2. Emprende, utilizando a iniciativa persoal e a colaboración en grupo, a organización e o desenvolvemento dunha campaña no seu medio, co fin de promover o recoñecemento dos valores éticos como elementos fundamentais do pleno desenvolvemento persoal e social.	CAA CSC	VE_R1ESO_CAA VE_R1ESO_CSC
				CSIEE	VE_R1ESO_CSIEE

Bloque 5. Os valores éticos, o dereito, A Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH) e outros tratados internacionais sobre os dereitos humanos.

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	COMPETENCIAS	RÚBRICAS DAS COMPETENCIAS
a c d h	B5.1	B5.1	VEB 5.1.1. Comprende que os dereitos humanos derivan do respecto a dignidade que esta declaración recoñece ao ser humano como persoa, posuidora duns dereitos universais, inalienables e innatos, mediante a lectura do seu preámbulo.	CSC	VE_R1ESO_CSC
a b c d e g h	B5.2 B5.3	B5.2	VEB5.2.1. Dá razóns sobre a orixe histórica do problema dos dereitos da muller, recoñecendo os patróns económicos e socioculturais que fomentaron a violencia e a desigualdade de xénero.	CSC	VE_R1ESO_CSC
			VEB5.2.2. Xustifica a necesidade de actuar en defensa dos dereitos da infancia, loitando contra a violencia e o abuso do que nenos e as nenas son vítimas no século XXI, tales como o abuso sexual, o traballo infantil, ou a súa utilización como soldados/as, etc.	CSC	VE_R1ESO_CSC
			VEB5.2.3. Emprende, en colaboración en grupo, a	CSC	VE_R1ESO_CSC

			elaboración dunha campaña contra a discriminación da muller e a violencia de xénero no seu medio familiar, escolar e social, e avalía os resultados obtidos.	CSIEE	VE_R1ESO_CSIEE
a d e g	B5.4	B5.3	VEB5.3.1. Indaga, en traballo en colaboración, sobre o traballo de institucións e voluntarios/as que, en todo o mundo, traballan polo cumprimento dos dereitos humanos (Amnistía Internacional, e ONG como Mans Unidas, Médicos sen Fronteiras e Cáritas, entre outros), e elabora e expresa as súas conclusións.	CAA CSC CSIEE	VE_R1ESO_CAA VE_R1ESO_CSC VE_R1ESO_CSIEE

RÚBRICAS PARA AVALIACIÓN DE COMPETENCIAS EN VALORES ÉTICOS DE 1º ESO

Perfil da CAA:

Manifesta curiosidade e interese polo tema.
Intervén nas diferentes tarefas.
Aplica e relaciona novos coñecementos.
Advirte as dificultades e busca superalas(CAA).

VE_R1ESO_CAA

Nivel 0 (0-4)	Nivel 1 (5-6)	Nivel 2 (7-8)	Nivel 3 (9-10)
Desatención e desinterese. Realiza poucas tarefas e de forma desorganizada. Intervén escasamente. Desinterese polo tema e por relacionar o aprendido. Necesidade de axuda nas dificultades.	Atención intermitente e con moita motivación externa. Realiza as tarefas e ten un certo orden. Intervén algo e manifesta pouca motivación por aplicar o coñecemento. Busca axuda a veces.	Interésase no tema e está motivado. Realiza as tarefas con orden e busca a claridade. Establece relacións entre os coñecementos adquiridos e outros coñecementos. Dáse conta das dificultades e procura	Interésase polo tema e por mellorar. Participa de forma reflexiva nas distintas tarefas e busca perfeccionalas. Interrelaciona os coñecementos buscando orden e precisión. Búsqueda autónoma de recursos para superar as dificultades.

Pouca autonomía.	superalas de forma autónoma ou pedindo axuda.
------------------	---

Perfil da CCL:

Comprensión oral e escrita.

Expresión oral e escrita.

VE_R1ESO_CCL

Nivel 0 (0-4)	Nivel 1 (5-6)	Nivel 2 (7-8)	Nivel 3 (9-10)
<p>Erros graves, gramaticais e ortográficos.</p> <p>Utilización inadecuada ou descoñecemento da terminoloxía dos temas.</p> <p>Respostas breves e superficiais.</p> <p>Desatención e dificultade de comprensión.</p>	<p>Algúns erros formais que trata de corrixir.</p> <p>Comprende e usa con dificultade a terminoloxía específica.</p> <p>Responde e intervén con axuda.</p> <p>Trata de mellorar.</p> <p>Dificultades de comprensión que quere solucionar.</p>	<p>Exprésase de forma clara e sen erros formais.</p> <p>Comprende e usa adecuadamente a terminoloxía específica.</p> <p>Responde e participa nas diferentes tarefas con soltura. Comprende adecuadamente e pode expresalo.</p>	<p>Claridade na expresión. Elaboración precisa e formalmente correcta.</p> <p>Elabora argumentacións correctas usando ben a terminoloxía específica.</p> <p>Responde e intervén con interese e reflexión..</p> <p>Comprende e emprega os coñecementos adquiridos con capacidade reflexiva e crítica.</p>

Perfil da CD:

Busca e selecciona información a través das novas tecnoloxías.

Organiza a información, comprende e explica o seu sentido.

Prepara temas usando recursos tecnolóxicos e extrae conclusións.

VE_R1ESO_CD

Nivel 0 (0-4)	Nivel 1 (5-6)	Nivel 2 (7-8)	Nivel 3 (9-10)
<p>Desinterese ou escaso interese na busca de información. Non organiza nin comprende adecuadamente o sentido da información.</p> <p>Manifesta desinterese na preparación de temas.</p>	<p>Busca información, pero tradúcea sen contrastar.</p> <p>Organiza de forma sinxela. Comprende parcialmente.</p> <p>Elabora exposicións moi simples.</p>	<p>Busca e contrasta información e expón de forma clara.</p> <p>Comprende e organiza ben o traballo.</p> <p>Busca a claridade.</p> <p>Elabora exposicións con bastante información e claridade.</p>	<p>Busca e contrasta información con sentido crítico e profundidade.</p> <p>Organiza moi ben a información obtida.</p> <p>Comprende o sentido e extrae conclusións.</p> <p>Prepara a fondo os temas. Busca a precisión e a exposición clara.</p>

Perfil da CSIEE:

Interese polo coñecemento, o razoamento e a dedución de conclusións.

Valoración da reflexión, do coñecemento e do autoconhecimento para a orientación da vida propia.

Recoñecemento das capacidades e das dificultades e orientación práctica deste coñecemento.

Iniciativa, responsabilidade e orixinalidade na solución de problemas.

VE_R1ESO_CSIEE

Nivel 0 (0-4)	Nivel 1 (5-6)	Nivel 2 (7-8)	Nivel 3 (9-10)
<p>Escaso interese polo coñecemento e pola súa aplicación.</p> <p>Comprende pouco ou moi pouco a relación entre o coñecemento e a propia vida.</p> <p>Desatención e pouca conciencia ou nula das dificultades.</p> <p>Necesidade constante de motivación externa.</p>	<p>Interese (guiado) polo coñecemento e polas conclusións.</p> <p>Orientación mimética do coñecemento, escasamente autónomo.</p> <p>Conciencia das dificultades e resolución lenta e con axuda.</p> <p>Necesidade de guía e consulta na búsqueda de solucións.</p>	<p>Relaciona os novos coñecementos con outros e expresa interese neste proceso.</p> <p>Comprende e aplica o coñecemento á propia vida e a outras realidades do entorno.</p> <p>Conciencia das súas capacidades. Busca solución ás dificultades.</p> <p>Mostra interese por solucionar</p>	<p>Interese polo razoamento, o coñecemento e a dedución de conclusións.</p> <p>Valoración da reflexión, do coñecemento e do autoconhecimento para orientar a vida propia.</p> <p>Recoñecemento das capacidades e das dificultades e orientación práctica deste coñecemento.</p>

		problemas.	Iniciativa, responsabilidade e orixinalidade na solución de problemas.
--	--	------------	--

Perfil da CSC:

Comprender os valores fundamentais que favorecen a convivencia. Comunicarse con intención de claridade e interés na solución de problemas.

Comprender a relación entre a formación da personalidade e a adquisición de valores éticos.

Eercicio da reflexión racional e interés por superar interpretacións equivocadas que poden danar os dereitos humanos.

VE_R1ESO_CSC

Nivel 0 (0-4)	Nivel 1 (5-6)	Nivel 2 (7-8)	Nivel 3 (9-10)
<p>Non observa, nas súas intervencións e traballos, unha conduta favorecedora da convivencia.</p> <p>Interrompe o traballo e as intervencións, mostrando desinterese polo tema.</p> <p>Repara de forma moi simple na relación entre a personalidade e os valores.</p> <p>Intervención escasas, impulsivas e con pouco interese na revisión crítica.</p>	<p>Respecto mínimo polas boas formas de convivencia.</p> <p>Intervén de forma inapropiada a veces, pero intenta corrixirse.</p> <p>Comprende, en bastantes casos, a relación entre a formación da personalidade e a adquisición de valores.</p> <p>Interpretacións simples. Manifesta un certo grado de autocorrección.</p>	<p>Interesado e coidadoso no bo trato e práctica de valores.</p> <p>Intervén con interese. Busca a boa comunicación.</p> <p>Coñece e concédelle importancia á relación entre os factores que conforman a personalidade e a práctica de valores.</p> <p>Interésase pola análise crítica das diferentes interpretacións.</p>	<p>Intervén sempre e con exemplaridade e respecto polos valores da boa convivencia.</p> <p>Interese pola boa comunicación: búsqueda da claridade, obxectividade e interese na solución de problemas.</p> <p>Reflexiona de forma crítica e comprende a relación entre a formación da personalidade e a adquisición de valores.</p> <p>Responsabilidade na interpretación e conciencia das consecuencias.</p>

Perfil da CMCCT:

Interpreta os datos aportados pola ciencia e deduce conclusións.
Coñece datos e explicacións científicas e relaciónaos có tema.
Valora a aportación da ciencia na comprensión de cada tema.
Emprega explicacións e datos científicos nas tarefas e intervencións. (CMCCT)

VE_R1ESO_CMCCT

Nivel 0 (0-4)	Nivel 1 (5-6)	Nivel 2 (7-8)	Nivel 3 (9-10)
Non manifesta interese polo tema. Non comprende as relacións entre as explicacións científicas e os temas. Comprensión dispersa. Confusión. Emprego escaso ou nulo de explicacións e datos científicos.	Interésase no tema con dirección externa. Comprende relacións simples. Entende de forma simple e guiada por outro. Emprego simple de datos e explicacións científicas nas diferentes tarefas.	Mostra interese polo tema e usa datos e posibles conclusións. Relaciona adecuadamente as aportacións da ciencia e o tema. Valora adecuadamente a aportación da ciencia. Uso adecuado das explicacións científicas nas explicacións e tarefas.	Interpreta con interese e rigor os datos e establece conclusións. Establece relacións entre os contidos da ciencia e o tema, e profundiza na análise da realidade. Valora e comprende a aportación da ciencia e a súa aplicación práctica. Uso rigoroso e ordenado dos datos e explicacións científicas.

3- CONCRECIÓN, PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE, DE TEMPORALIZACIÓN, GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA E PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN (VALORES ÉTICOS-1º ESO)

Bloque 1. A dignidade da persoa.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
VEB1.1.1. Sinala as dificultades para definir o concepto de persoa, analizando o seu significado etimolóxico.	1ªAV	Define o concepto de persoa.	Traballo regular dos alumno na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo,

			respostas a preguntas directas.
VEB1.1.2. Describe as características principais da persoa: substancia independente, racional e libre.	1ªAV	Coñece as características principais da persoa.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB1.1.3. Explica e valora a dignidade da persoa que, como ente autónomo, se converte nun "ser moral".	1ªAV	Explica e valora a dignidade da persoa que, como ente autónomo, se converte nun "ser moral".	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB1.2.1. Coñece información, de fontes diversas, arredor dos grupos de adolescentes, as súas características e a influencia que exercen sobre os seus membros na determinación da súa conduta, e realiza un resumo coa información obtida.	1ªAV	Coñece grupos de adolescentes e advirte as influencias que reciben sobre a súa conduta.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB1.2.2. Elabora conclusións sobre a importancia que ten para o/a adolescente desenvolver a autonomía persoal e ter o control da súa propia conduta conforme aos valores éticos libremente elixidos.	1ªAV	Valora a importancia do desenvolvemento autónomo e a adquisición de valores na personalidade.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB1.3.1. Identifica en que consiste a personalidade e os factores xenéticos, sociais, culturais e do contorno que inflúen na súa construción, e aprecia a capacidade de autodeterminación no ser humano.	1ªAV	Coñece factores importantes que inflúen na personalidade.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas

			directas.
VEB1.4.1. Describe e estima o papel relevante da razón e a liberdade para configurar cos seus propios actos a estrutura da súa personalidade.	1ªAV	Describe e estima o papel relevante da razón e a liberdade para configurar cos seus propios actos a estrutura da súa personalidade.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB1.4.2. Realiza unha lista dos valores éticos que estima como desexables para integralos na súa personalidade, e explica as razóns da súa elección.	1ªAV	Realiza unha lista dos valores éticos que estima como desexables para integralos na súa personalidade, e explica as razóns da súa elección.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB1.5.1. Define a intelixencia emocional e as súas características, valorando a súa importancia na construción moral do ente humano.	1ªAV	Recoñece a intelixencia emocional e valora a súa importancia na construción moral.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB1.5.2. Explica en que consisten as emocións e os sentimentos, e como se relacionan coa vida moral.	1ªAV	Explica en que consisten as emocións e os sentimentos, e como se relacionan coa vida moral.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB1.5.3. Atopa, disertando en grupo, a relación entre algunhas virtudes e valores éticos e o desenvolvemento das capacidades de autocontrol emocional e automotivación, tales como a sinceridade, o respecto, a prudencia, a temperanza, a xustiza e	1ªAV	É capaz de relacionar algunhas virtudes có autocontrol emocional.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.

VEB1.6.1. Comprende en que consisten as habilidades emocionais que, segundo Goleman, debe desenvolver o ser humano, e elabora un esquema explicativo arredor do tema, en colaboración en grupo.	1ªAV	Recoñece cales son as habilidades emocionais que debe desenvolver o ser humano.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB1.6.2. Relaciona o desenvolvemento das habilidades emocionais coa adquisición das virtudes éticas, tales como a perseveranza, a prudencia, a autonomía persoal, a temperanza, a fortaleza da vontade, a honestidade cun mesmo, o respecto á xustiza e a fidelidade aos propios principios éticos, entre outras.	1ªAV	Establece relacións entre habilidades emocionais e a adquisición de virtudes.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB1.6.3. Emprega a introspección como medio para recoñecer as propias emocións, os sentimentos e os estados de ánimo, coa finalidade de ter un maior control deles e ser capaz de automotivarse, converténdose no dono da propia conduta. VEB1.7.1. Toma conciencia e aprecia a capacidade que posúe para modelar a propia identidade e facer de si mesmo/a unha persoa xusta, sincera, tolerante, amable, xenerosa, respectuosa, solidaria, honesta, libre, etc., nunha palabra, digna de ser apreciada por si mesmo/a.	1ªAV	Valora a importancia do autoconecemento para lograr o autocontrol.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB1.7.2. Deseña un proxecto de vida persoal conforme o modelo de persoa que quere ser e os valores éticos que desexa adquirir, facendo que a súa propia vida teña un sentido.	1ªAV	Dase conta da capacidade que cada un ten para modelar a súa personalidade de acordo a valores.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas

		Elabora un proxecto de vida no que interveñen valores éticos.	directas.
--	--	---	-----------

Bloque 2. A comprensión, o respecto e a igualdade nas relacións interpersoais.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
VEB2.1.1. Explica por que o ser humano é social por natureza e valora as consecuencias que ten este feito na súa vida persoal e moral.	2ª AV	Relaciona a natureza social do ser humano e as consecuencias que ten na personalidade.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB2.1.2. Discirne e expresa, en pequenos grupos, sobre a influencia mutua que se establece entre o individuo e a sociedade.	2ª AV	Comprende e recoñece influencias entre o individuo e a sociedade.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB2.1.3. Achega razóns que fundamenten a necesidade de establecer uns valores éticos que guíen as relacións interpersoais e utiliza a iniciativa persoal para elaborar, mediante soportes informáticos, unha presentación gráfica das súas conclusións sobre este tema.	2ª AV	Comprende e pode explicar a necesidade de establecer valores éticos que guíen as relacións interpersoais.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB2.2.1. Describe o proceso de socialización e valora a súa importancia na interiorización individual dos valores e as normas morais que rexen a conduta da sociedade en	2ª AV	Coñece o proceso de socialización e a relación que garda coa interiorización das normas e valores.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo,

que vive.			respostas a preguntas directas.
VEB2.2.2. Exemplifica, en colaboración en grupo, a influencia que teñen na configuración da personalidade os valores morais inculcados polos axentes sociais, entre eles a familia, a escola, os amigos e os medios de comunicación masiva, elaborando un esquema e conclusións, utilizando soportes informáticos.	2ª AV	Pode explicar a influencia que teñen na configuración da personalidade os valores morais inculcados polos axentes sociais.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB2.2.3. Xustifica e aprecia a necesidade da crítica racional, como medio indispensable para adecuar aos valores éticos universais establecidos na DUDH os costumes, as normas, os valores, etc., do seu medio, rexeitando todo o que atente contra a dignidade do humano e os seus dereitos fundamentais.	2ª AV	Valora a racionalidade como medio para acadar uns valores éticos universais	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB2.3.1. Define os ámbitos da vida privada e a pública, así como o límite da liberdade humana, en ambos os casos.	2ª AV	Define os ámbitos da vida privada e a pública, así como o límite da liberdade humana, en ambos os casos.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB2.4.1. Comprende a importancia que para Goleman ten a capacidade de recoñecer as emocións alleas e a de controlar as relacións interpersoais, e elabora un resumo esquemático sobre o tema.	2ª AV	Comprende a importancia de captar as emocións alleas e de controlar as relacións interpersoais.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.

VEB2.5.1. Explica en que consiste a conduta asertiva, facendo unha comparación co comportamento agresivo ou inhibido, e adopta como principio moral fundamental, nas relacións interpersoais, o respecto á dignidade das persoas.	2ª AV	Diferencia a conduta asertiva da da inhibida e agresiva.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB2.5.2. Amosa, nas relacións interpersoais, unha actitude de respecto cara ao dereito que todos os seres humano teñen a sentir, pensar e actuar de forma diferente, a equivocarse, a gozar do tempo de descanso, a ter unha vida privada, a tomar as súas propias decisións, etc., e nomeadamente a ser valorado de forma especial polo simple feito de ser persoa, sen discriminar nin menosprezar a ninguén, etc.	2ª AV	Amosa unha actitude de respecto hacia todas as persoas.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB2.5.3. Emprega, en diálogos curtos reais ou inventados, habilidades sociais como a empatía, a escoita activa, a interrogación asertiva, etc., coa finalidade de que aprenda a	2ª AV	Emprega en diálogos curtos, as habilidades sociais.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB2.5.4. Exercita algunhas técnicas de comunicación interpersoal, mediante a realización de diálogos orais, tales como a forma axeitada de dicir non, o disco raiado, o banco de néboa, etc., co obxecto de dominalas e poder utilizalas no momento adecuado.	2ª AV	Emprega en diálogos curtos, as habilidades sociais.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.

VEB2.6.1. Identifica a adquisición das virtudes éticas como unha condición necesaria para lograr unhas boas relacións interpersoais, entre elas a prudencia, a lealdade, a sinceridade, a xenerosidade, etc.	2ª AV	Comprende a relación entre algunhas virtudes éticas e o logro de boas relacións interpersoais.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB2.6.2. Elabora unha lista con algúns valores éticos que deben estar presentes nas relacións entre o individuo e a sociedade, tales como responsabilidade, compromiso, tolerancia, pacifismo, lealdade, solidariedade, prudencia, respecto mutuo, xustiza, etc.	2ª AV	Elabora unha lista con algúns valores éticos que deben estar presentes nas relacións entre o individuo e a sociedade, tales como responsabilidade, compromiso, tolerancia, pacifismo, lealdade, solidariedade, prudencia, respecto mutuo, xustiza, etc.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB2.6.3. Destaca o deber moral e cívico que todas as persoas teñen de prestar auxilio e socorro a outras cuxa vida, liberdade e seguridade estean en perigo de xeito inminente, colaborando na medida das súas posibilidades a prestar primeiros auxilios, en casos de emerxencia.	2ª AV	Elabora unha lista con algúns valores éticos que deben estar presentes nas relacións entre o individuo e a sociedade, tales como responsabilidade, compromiso, tolerancia, pacifismo, lealdade, solidariedade, prudencia, respecto mutuo, xustiza, etc.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.

Bloque 3. A reflexión ética.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
VEB3.1.1. Recoñece as diferenzas entre a ética e a moral.	3ª AV	Recoñece as diferenzas entre a ética e a moral.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.

VEB3.1.2. Achega razóns que xustifiquen a importancia da reflexión ética.	3ª AV	Achega razóns que xustifiquen a importancia da reflexión ética.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.2.1. Distingue entre a conduta instintiva do animal e o comportamento racional e libre do ser humano, destacando a magnitude das súas diferenzas e apreciando as consecuencias que estas teñen na vida das persoas.	3ª AV	Distingue entre a conduta instintiva do animal e o comportamento racional e libre no ser humano e as consecuencias que isto ten nas relacións entre as persoas.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.3.1. Describe a relación entre a liberdade e o concepto de persoa.	3ª AV	Describe a relación entre a liberdade e o concepto de persoa.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.3.2. Analiza e valora a influencia que teñen na liberdade persoal a intelixencia, que nos permite coñecer posibles opcións para elixir, e a vontade nos dá a fortaleza suficiente para facer o que temos decidido facer.	3ª AV	Valora a importancia da intelixencia e a vontade para elixir entre as nosas accións.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.3.3. Analiza algúns factores biolóxicos, psicolóxicos, sociais, culturais e ambientais, que inflúen no desenvolvemento da intelixencia e a vontade, nomeadamente o papel da educación, e expón as súas conclusións de forma clara,	3ª AV	Analiza algúns factores que inflúen no desenvolvemento da intelixencia e a vontade.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.4.1. Explica o que son os valores e as súas principais características, e aprecia a súa importancia na vida individual e colectiva das persoas.	3ª AV	Explica o que son os valores e as súas principais características, e aprecia a súa importancia na vida individual e colectiva das persoas.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.

VEB3.4.2. Procura e selecciona información sobre a existencia de clases de valores: relixiosos, afectivos, intelectuais, vitais, etc.	3ª AV	Procura e selecciona información sobre a existencia de clases de valores: relixiosos, afectivos, intelectuais, vitais, etc.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.4.3. Realiza, en traballo en grupo, unha xerarquía de valores, explicando a súa fundamentación racional, mediante unha exposición usando medios informáticos ou audiovisuais.	3ª AV	Pode xustificar racionalmente unha xerarquía de valores.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.5.1. Explica a diferenza entre os valores éticos e o resto dos valores, e valora a importancia para a persoa dos valores éticos.	3ª AV	Explica a diferenza entre os valores éticos e o resto dos valores, e valora a importancia para a persoa dos valores éticos.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB5.2.1. Dá razóns sobre a orixe histórica do problema dos dereitos da muller, recoñecendo os patróns económicos e socioculturais que fomentaron a violencia e a desigualdade de xénero.	3ª AV	Dá razóns sobre a orixe histórica do problema dos dereitos da muller.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB5.2.2. Xustifica a necesidade de actuar en defensa dos dereitos da infancia, loitando contra a violencia e o abuso do que nenos e as nenas son vítimas no século XXI, tales como o abuso sexual, o traballo infantil, ou a súa utilización como soldados/as, etc.	3ª AV	Xustifica a necesidade de actuar en defensa dos dereitos da infancia.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB5.2.3. Emprende, en colaboración en grupo, a elaboración dunha campaña contra a discriminación da muller e a violencia de xénero no seu medio familiar, escolar e social, e avalía os resultados obtidos.	3ª AV	É capaz de colaborar na elaboración dunha campaña a favor da igualdade.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.

Bloque 4. Os valores éticos, o dereito, a DUDH e outros tratados internacionais sobre os dereitos humanos.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
VEB5.3.1. Indaga, en traballo en colaboración, sobre o traballo de institucións e voluntarios/as que, en todo o mundo, traballan polo cumprimento dos dereitos humanos (Amnistía Internacional, e ONG como Mans Unidas, Médicos sen Fronteiras e Cáritas, entre outros), e elabora e expresa as súas conclusións.	3ª AV	Busca información, en colaboración co grupo, sobre o traballo de institucións e voluntarios/as que, en todo o mundo, traballan polo cumprimento dos dereitos humanos	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.

2-CONTRIBUCIÓN Ó DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE (VALORES ÉTICOS- 2º ESO)

Bloque 1.A dignidade da persoa.

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS	RÚBRICAS DAS COMPETENCIAS
a d h l	B1.1	B1.1	VEB1.1.1. Sinala as dificultades para definir o concepto de persoa, analizando algunhas definicións achegadas por filósofos/as.	CCL	VE_R2ESO_CCL
a c d h l	B1.2	B1.2	VEB1.2.1. Explica a concepción kantiana do concepto de persoa, como suxeito autónomo capaz de ditar as súas propias normas morais. VEB1.2.2. Comenta e valora a idea de Kant ao concibir a persoa como un fin en si mesma, rexeitando a posibilidade de ser tratada por outros como instrumento para alcanzar fins alleos a ela.	CSC CSC	VE_R2ESO_CSC VE_R2ESO_CSC

a b d h l	B1.3	B1.3	<p>VEB1.3.1. Sinala en que consiste a virtude e as súas características en Aristóteles, indicando a súa relación cos actos, os hábitos e o carácter.</p> <p>VEB1.3.2. Enumera algúns dos beneficios que, segundo Aristóteles, achegan as virtudes éticas ao ser humano, identifica algunhas destas e ordénaas segundo un criterio racional.</p>	CSC CAA CCL CSC	VE_R2ESO_CSC VE_R2ESO_CAA VE_R2ESO_CCL VE_R2ESO_CSC
-----------------------	------	------	---	------------------------------	--

Bloque 2. A comprensión, o respecto e a igualdade nas relacións interpersoais.

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS	RÚBRICAS DAS COMPETENCIAS
a b d g h	B2.1 B2.2	B2.1	<p>VEB2.1.1. Distingue entre os ámbitos de acción que corresponden á ética e ao dereito, e expón as súas conclusións mediante unha presentación elaborada con medios informática.</p> <p>VEB2.1.2. Reflexiona arredor do problema da relación entre estes dous campos, o privado e o público, e a posibilidade de que exista un conflito de valores éticos entre ambos, así como a forma de atopar unha solución baseada nos valores éticos, exemplificando de maneira concreta tales casos, e expón as súas posibles solucións fundamentadas eticamente.</p>	CCL CD CCL CSC CSIEE	VE_R2ESO_CCL VE_R2ESO_CD VE_R2ESO_CCL VE_R2ESO_CSC VE_R2ESO_CSIEE

Bloque 3. A reflexión ética.

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS	RÚBRICAS DAS COMPETENCIAS
a d h	B3.1 B3.2	B3.1	<p>VEB3.1.1. Recoñece as diferenzas entre a ética e a moral, no que se refire á súa orixe e á súa finalidade.</p> <p>VEB3.1.2. Achega razóns que xustifiquen a importancia da reflexión</p>	CSC	VE_R2ESO_CSC

			ética, como unha guía racional de conduta necesaria na vida do ser humano, expresando de forma apropiada os argumentos en que se fundamenta.	CSC	VE_R2ESO_CSC
a b d g h	B3.3 B3.4	B3.2	VEB3.2.1. Sinala en que consiste a estrutura moral da persoa como ser racional e libre, razón pola que esta é responsable da súa conduta e das consecuencias desta. VEB3.2.2. Explica as tres etapas do desenvolvemento moral na persoa, segundo a teoría de Piaget ou a de Köhlberg, e as características propias de cada unha, destacando como se pasa da heteronomía á autonomía moral.	CSC CCL CSC	VE_R2ESO_CSC VE_R2ESO_CCL VE_R2ESO_CSC
a g h	B3.5	B3.3	VEB3.3.1. Describe a relación entre a liberdade e os conceptos de persoa e estrutura moral.	CCL	VE_R2ESO_CSC
a b c d e g h	B3.6 B3.7	B3.4	VEB3.4.1. Describe as características distintivas dos valores éticos, utilizando exemplos concretos deles e apreciando a súa relación esencial coa dignidade humana e a conformación dunha personalidade xusta e satisfactoria. VEB3.4.2. Emprega o espírito emprendedor para realizar, en grupo, unha campaña destinada a difundir a importancia de respectar os valores éticos, tanto na vida persoal como na social.	CCL CSC CSIEE	VE_R2ESO_CCL VE_R2ESO_CCL VE_R2ESO_CSIEE
a b h l	B3.8 B3.9 B3.10 B3.11	B3.5	VEB3.5.1. Define o concepto de norma e de norma ética, distinguíndoa das normas xurídicas, relixiosas, etc. VEB3.5.2. Sinala quen foron os sofistas e algúns dos feitos e das razóns en que se fundamentaba a súa teoría relativista da moral,	CCL CCEC	VE_R2ESO_CCL VE_R2ESO_CCEC

			<p>destacando as consecuencias que esta ten na vida das persoas.</p> <p>VEB3.5.3. Coñece os motivos que levaron a Sócrates a afirmar o "intelectualismo moral", e explica en que consiste e a postura de Platón ao respecto.</p> <p>VEB3.5.4. Compara o relativismo e o obxectivismo moral apreciando a vixencia destas teorías éticas na actualidade, e expresa opinións de forma argumentada.</p>	<p>CCEC</p> <p>CCL CSC</p>	<p>VE_R2ESO_CCEC</p> <p>VE_R2ESO_CCL VE_R2ESO_CSC</p>
<p>b e g h l</p>	<p>B3.12 B3.13</p>	<p>B3.6</p>	<p>VEB3.6.1. Enuncia os elementos distintivos das "teorías éticas" e argumenta a súa clasificación en éticas de fins e éticas procedementais, e elabora un esquema coas súas características máis destacadas.</p> <p>VEB3.6.2. Enuncia os aspectos fundamentais da teoría hedonista de Epicuro e os valores éticos que defende, destacando as características que a identifican como unha ética de fins.</p> <p>VEB3.6.3. Elabora, en colaboración co grupo, argumentos a favor e/ou en contra do epicureísmo, e expón as súas conclusións cos argumentos racionais correspondentes.</p>	<p>CAA</p> <p>CCL</p> <p>CCEC</p> <p>CAA CCL</p>	<p>VE_R2ESO_CAA</p> <p>VE_R2ESO_CCL</p> <p>VE_R2ESO_CCEC</p> <p>VE_R2ESO_CAA VE_R2ESO_CCL</p>
<p>b h l</p>	<p>B3.14 B3.15</p>	<p>B3.7</p>	<p>VEB3.7.1. Explica o significado do termo "eudemonismo" e o que para Aristóteles significa a felicidade como ben supremo, e elabora e expresa conclusións.</p> <p>VEB3.7.2. Distingue os tres tipos de tendencias que hai no ser humano, segundo Aristóteles, e a súa relación co que el considera como ben supremo da persoa.</p> <p>VEB3.7.3. Achega razóns para clasificar o eudemonismo de Aristóteles dentro da categoría da ética de fins.</p>	<p>CCL</p> <p>CCEC</p> <p>CCL</p>	<p>VE_R2ESO_CCL</p> <p>VE_R2ESO_CCEC</p> <p>VE_R2ESO_CCL</p>

b g h l	B3.16	B3.8	<p>VEB3.8.1. Fai unha recensión das ideas fundamentais da ética utilitarista: o principio de utilidade, o concepto de pracer, a compatibilidade do egoísmo individual co altruísmo universal e a localización do valor moral nas consecuencias da acción, entre outras.</p> <p>VEB3.8.2. Enumera as características que fan do utilitarismo e do epicureísmo unhas éticas de fins.</p> <p>VEB3.8.3. Argumenta racionalmente as súas opinións sobre a ética utilitarista.</p>	CCL CCEC CSC CSIEE	VE_R2ESO_CCL VE_R2ESO_CCEC VE_R2ESO_CSC VE_R2ESO_CSIEE
------------------	-------	------	--	-------------------------------------	---

Bloque 4. A xustiza e a política.

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS	RÚBRICAS DAS COMPETENCIAS
a b e h l	B4.1 B4.2	B4.1	<p>VEB4.1.1. Explica e aprecia as razóns que dá Aristóteles para establecer un vínculo necesario entre ética, política e xustiza.</p> <p>VEB4.1.2. Utiliza e selecciona información sobre os valores éticos e cívicos, identificando e apreciando as semellanzas, as diferenzas e as relacións entre eles.</p>	CCEC CAA	VE_R2ESO_CCEC VE_R2ESO_CAA
b e g h	B4.3 B4.4	B4.2	<p>VEB4.2.1. Elabora, recorrendo á súa iniciativa persoal, unha presentación con soporte informático, sobre a política aristotélica como unha teoría organicista, cunha finalidade ética e que atribúe a función educativa ao Estado.</p> <p>VEB4.2.2. Selecciona e usa información, en colaboración co grupo, para entender e apreciar a importancia que Aristóteles lle dá á xustiza como valor ético no que se fundamenta a lexitimidade do Estado e a súa relación coa felicidade e o ben común, e expón as súas conclusións</p>	CSIEE CD CSC CAA CCL	VE_R2ESO_CSIEE VE_R2ESO_CD VE_R2ESO_CSC VE_R2ESO_CAA VE_R2ESO_CCL

			persoais debidamente fundamentadas.		
--	--	--	-------------------------------------	--	--

Bloque 5. Os valores éticos, o dereito, a DUDH e outros tratados internacionais sobre os dereitos humanos.

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS	RÚBRICAS DAS COMPETENCIAS
b e h	B5.1	B5.1	VEB5.1.1. Procura e selecciona información en páxinas web, para identificar as diferenzas, as semellanzas e os vínculos entre a ética e o dereito.	CCL CD	VE_R2ESO_CCL VE_R2ESO_CD

Bloque 6. Os valores éticos e a súa relación coa ciencia e a tecnoloxía.

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS	RÚBRICAS DAS COMPETENCIAS
a b d e f g h m	B6.1 B6.2	B6.1	VEB6.1.1. Utiliza información de distintas fontes para analizar a dimensión moral da ciencia e a tecnoloxía, avaliando o impacto positivo e negativo que estas poden ter en todos os ámbitos da vida humana (social, económico, político, ético e ecolóxico, etc.). VEB6.1.2. Achega argumentos que fundamenten a necesidade de pór límites éticos e xurídicos á investigación práctica, tanto científica como tecnolóxica, tomando a dignidade humana e os valores éticos recoñecidos na DUDH como criterio normativo. VEB6.1.3. Recorre á súa iniciativa persoal para expor as súas conclusións sobre o tema tratado, utilizando medios informáticos e audiovisuais, de xeito argumentado e ordenado racionalmente.	CAA CMCCT CSC CCL CMCCT CSC CD CSIEE	VE_R2ESO_CAA VE_R2ESO_CMCCT VE_R2ESO_CSC VE_R2ESO_CCL VE_R2ESO_CMCCT VE_R2ESO_CSC VE_R2ESO_CD VE_R2ESO_CSIEE
a d g m	B6.3	B6.2	VEB6.2.1. Destaca o problema e o perigo que representa para o ser humano a tecnoddependencia, sinalando os seus síntomas e as súas causas, e estimando as súas consecuencias negativas, como unha adición incontrolada aos dispositivos electrónicos, aos videoxogos e ás redes sociais, que conduce as persoas cara a unha progresiva	CMCCT	VE_R2ESO_CMCCT

			deshumanización.		
a b d e f g h m	B6.4	B6.3	<p>VEB6.3.1. Analiza información seleccionada de diversas fontes, coa finalidade de coñecer en que consisten algúns dos avances en medicina e biotecnoloxía, que formulan dilemas morais (utilización de células nai, clonación, euxeñese, etc.), sinalando algúns perigos que estes encerran de prescindir do respecto á dignidade humana e os seus valores fundamentais.</p> <p>VEB6.3.2. Presenta unha actitude de tolerancia e respecto ante as opinións que se expresan na confrontación de ideas, coa finalidade de solucionar os dilemas éticos, sen esquecer a necesidade de empregar o rigor na fundamentación racional e ética de todas as alternativas de solución formuladas.</p>	CCL CMCCT CSC CSC CSIEE	VE_R2ESO_CCL VE_R2ESO_CMCCT VE_R2ESO_CSC VE_R2ESO_CSC VE_R2ESO_CSIEE

RÚBRICAS PARA A AVALIACIÓN DE COMPETENCIAS EN VALORES ÉTICOS DE 2º ESO.

Perfil da CAA:

Manifesta curiosidade e interese polo tema.
Intervén nas diferentes tarefas.
Aplica e relaciona novos coñecementos.
Advirte as dificultades e busca superalas

VE_R2ESO_CAA

Nivel 0 (0-4)	Nivel 1 (5-6)	Nivel 2 (7-8)	Nivel 3 (9-10)
Desatención e desinterese. Realiza poucas tarefas e de forma	Atención intermitente e con moita motivación externa.	Interésase no tema e está motivado. Realiza as tarefas con orden e busca a	Interésase polo tema e por mellorar. Participa de forma reflexiva nas

<p>desorganizada. Intervén escasamente. Desinterese polo tema e por relacionar o aprendido. Necesidade de axuda nas dificultades. Pouca autonomía.</p>	<p>Realiza as tarefas e ten un certo orden. Intervén algo e manifesta pouca motivación por aplicar o coñecemento. Busca axuda a veces.</p>	<p>claridade. Establece relacións entre os coñecementos adquiridos e outros coñecementos. Dáse conta das dificultades e procura superalas de forma autónoma ou pedindo axuda.</p>	<p>distintas tarefas e busca perfeccionalas. Interrelaciona os coñecementos buscando orden, precisión e sentido crítico. Búsqueda autónoma de recursos para superar as dificultades.</p>
--	--	---	--

Perfil da CCL:

Destrezas:

Comprensión oral e escrita.

Expresión oral e escrita.

VE_R2ESO_CCL

Nivel 0 (0-4)	Nivel 1 (5-6)	Nivel 2 (7-8)	Nivel 3 (9-10)
<p>Erros graves, gramaticais e ortográficos. Utilización inadecuada ou descoñecemento da terminoloxía dos temas. Respostas breves e superficiais. Desatención e dificultade de comprensión.</p>	<p>Algúns erros formais que trata de corrixir. Comprende e usa con dificultade a terminoloxía específica. Responde e intervén con axuda. Trata de mellorar. Dificultades de comprensión que quere solucionar.</p>	<p>Exprésase de forma clara e sen erros formais. Comprende e usa adecuadamente a terminoloxía específica. Responde e participa nas diferentes tarefas con soltura. Comprende adecuadamente e pode expresalo.</p>	<p>Claridade na expresión. Elaboración precisa e formalmente correcta. Elabora argumentacións correctas usando ben a terminoloxía específica. Responde e intervén con interese e reflexión.. Comprende e emprega os coñecementos adquiridos con capacidade reflexiva e crítica.</p>

Perfil da CD:

Busca e selecciona información a través das novas tecnoloxías.

Organiza a información, comprende e explica o seu sentido.

Prepara temas usando recursos tecnolóxicos e extrae conclusións .

VE_R2ESO_CD

Nivel 0 (0-4)	Nivel 1 (5-6)	Nivel 2 (7-8)	Nivel 3 (9-10)
<p>Desinterese ou escaso interese na busca de información. Non organiza nin comprende adecuadamente o sentido da información. Manifesta desinterese na preparación de temas.</p>	<p>Busca información, pero tradúcea sen contrastar. Organiza de forma sinxela. Comprende parcialmente. Elabora exposicións moi simples.</p>	<p>Busca e contrasta información e expón de forma clara. Comprende e organiza ben o traballo. Busca a claridade. Elabora exposicións con bastante información e claridade.</p>	<p>Busca e contrasta información con sentido crítico e profundidade. Organiza moi ben a información obtida. Comprende o sentido e extrae conclusións. Prepara a fondo os temas. Busca a precisión e a exposición clara e extrae conclusións.</p>

Perfil da CSIEE:

Interese polo coñecemento, o razoamento e a dedución de conclusións.

Valoración da reflexión, do coñecemento e do autoconñecemento para a orientación da vida propia.

Recoñecemento das capacidades e das dificultades e orientación práctica deste coñecemento.

Iniciativa, responsabilidade e orixinalidade na solución de problemas.

VE_R2ESO_CSIEE

Nivel 0 (0-4)	Nivel 1 (5-6)	Nivel 2 (7-8)	Nivel 3 (9-10)
<p>Escaso interese polo coñecemento e pola súa aplicación. Comprende pouco ou moi pouco a relación entre o coñecemento e a propia vida. Desatención e pouca conciencia ou nula das dificultades. Necesidade constante de motivación</p>	<p>Interese (guiado) polo coñecemento e polas conclusións. Orientación mimética do coñecemento, escasamente autónomo. Conciencia das dificultades e resolución lenta e con axuda. Necesidade de guía e consulta na búsqueda de solucións.</p>	<p>Relaciona os novos coñecementos con outros e expresa interese neste proceso. Comprende e aplica o coñecemento á propia vida e a outras realidades do entorno. Conciencia das súas capacidades. Busca solución ás dificultades.</p>	<p>Interese polo razoamento, o coñecemento e a dedución de conclusións. Valoración da reflexión, do coñecemento e do autoconñecemento para orientar a vida propia. Recoñecemento das capacidades e das dificultades e orientación práctica</p>

externa.		Mostra interese por solucionar problemas.	deste coñecemento. Iniciativa, responsabilidade e orixinalidade na solución de problemas.
----------	--	---	---

Perfil da CSC:

Comprender os valores fundamentais que favorecen a convivencia. Comunicarse con intención de claridade e interese na solución de problemas.

Comprender a relación entre a formación da personalidade e a adquisición de valores éticos.

Exercicio da reflexión racional e interese por superar interpretacións equivocadas que poden danar os dereitos humanos

VE_R2ESO_CSC

Nivel 0 (0-4)	Nivel 1 (5-6)	Nivel 2 (7-8)	Nivel 3 (9-10)
<p>Non observa, nas súas intervencións e traballos, unha conduta favorecedora da convivencia.</p> <p>Interrompe o traballo e as intervencións, mostrando desinterese polo tema.</p> <p>Repara de forma moi simple na relación entre a personalidade e os valores.</p> <p>Intervención escasas, impulsivas e con pouco interese na revisión crítica.</p>	<p>Respecto mínimo polas boas formas de convivencia.</p> <p>Intervén de forma inapropiada a veces, pero intenta corrixirse.</p> <p>Comprende e, en bastantes casos, a relación entre a formación da personalidade e a adquisición de valores.</p> <p>Interpretacións simples. Manifesta un certo grado de autocorrección.</p>	<p>Interesado e coidadoso no bo trato e práctica de valores.</p> <p>Intervén con interese. Busca a boa comunicación.</p> <p>Coñece e concédelle importancia á relación entre os factores que conforman a personalidade e a práctica de valores.</p> <p>Interésase pola análise crítica das diferentes interpretacións e pola reflexión racional sobre a moral.</p>	<p>Intervén sempre e con exemplaridade e respecto polos valores da boa convivencia.</p> <p>Interese pola boa comunicación: búsqueda da claridade, obxectividade e interese na solución de problemas.</p> <p>Reflexiona de forma crítica e comprende a relación entre a formación da personalidade, a adquisición de valores e recoñece a importancia na evolución da autonomía moral.</p> <p>Responsabilidade na interpretación e conciencia das consecuencias. Práctica da reflexións éticas.</p>

Perfil da CMCCT:

Interpreta os datos aportados pola ciencia e deduce conclusións.
Coñece datos e explicacións científicas e relaciónaos có tema.
Valora a comprensión da ciencia na comprensión de cada tema.
Emprega explicacións e datos científicos nas tarefas e intervencións.

VE_R2ESO_CMCCT

Nivel 0 (0-4)	Nivel 1 (5-6)	Nivel 2 (7-8)	Nivel 3 (9-10)
<p>Non manifesta interese polo tema. Non comprende as relacións entre as explicacións científicas e os temas. Comprensión dispersa. Confusión. Emprego escaso ou nulo de explicacións e datos científicos.</p>	<p>Interésase no tema con dirección externa. Comprende relacións simples. Entende de forma simple e guiada por outro. Emprego simple de datos e explicacións científicas nas diferentes tarefas.</p>	<p>Mostra interés polo tema e usa datos e posibles conclusións. Relaciona adecuadamente as aportacións da ciencia e o tema. Valora adecuadamente a aportación da ciencia. Comprende os novos problemas morais derivados dos avances da biotecnoloxía. Uso adecuado das explicacións científicas nas explicacións e tarefas.</p>	<p>Interpreta con interese e rigor os datos e establece conclusións. Establece relacións entre os contidos da ciencia e o tema e profundiza na análise da realidade. Valora e comprende a aportación da ciencia e a súa aplicación práctica. Reflexiona, afondando no cuestionamento da dignidade debido ó avance da biotecnoloxía. Uso rigoroso e ordenado dos datos e explicacións científicas.</p>

Perfil da CCEC:

Coñece a aportación cultural.
Recoñece e valora o legado cultural.

VE_R2ESO_CCEC

Nivel 0 (0-4)	Nivel 1 (5-6)	Nivel 2 (7-8)	Nivel 3 (9-10)
Inseguridade no coñecemento. Dispersión das ideas e escasa ou nula relación co contexto. Non aprecia ou aprecia parcialmente as aportacións culturais. Conciencia histórica fragmentada e pouco consciente.	Coñece as aportacións culturais con algunhas imprecisións. Chega a establecer e comprender a influencia das ideas con axuda. Valoración escasa das aportacións culturais. Necesita colaboración externa. Conciencia histórica elemental.	Recoñece os aspectos máis relevantes. Comprende a influencia dos aspectos da cultura tratados. Interese, respecto e valoración crítica do legado cultural. Conciencia histórica das ideas tratadas.	Coñece con precisión as aportacións culturais. Comprende e establece relacións significativas entre as aportacións culturais e o contexto. Interese e valoración profunda e crítica das ideas. Conciencia histórica dos aspectos culturais tratados e as súas influencias.

3-CONCRECIÓN, PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE, DE TEMPORALIZACIÓN, GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA E PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.(VALORES ÉTICOS- 2º ESO)

Bloque 1. A dignidade da persoa.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
VEB1.1.1. Sinala as dificultades para definir o concepto de persoa, analizando algunhas definicións achegadas por filósofos/as.	1ª AV	Sinala as dificultades para definir o concepto de persoa, analizando algunhas definicións achegadas por filósofos/as.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB1.2.1. Explica a concepción kantiana do concepto de persoa, como suxeito autónomo capaz de ditar as súas propias normas morais.	1ª AV	Explica a concepción kantiana do concepto de persoa, como suxeito autónomo capaz de ditar as súas propias normas morais.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB1.2.2. Comenta e valora a idea de Kant ao	1ª AV	Comenta e valora a idea de Kant ao concibir a	Traballo regular dos alumnos na

concebir a persoa como un fin en si mesma, rexeitando a posibilidade de ser tratada por outros como instrumento para alcanzar fins alleos a ela.		persoa como un fin en si mesma, rexeitando a posibilidade de ser tratada por outros como instrumento para alcanzar fins alleos a ela.	aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB1.3.1. Sinala en que consiste a virtude e as súas características en Aristóteles, indicando a súa relación cos actos, os hábitos e o carácter.	1ª AV	Coñece o sentido das virtudes éticas en Aristóteles.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB1.3.2. Enumera algúns dos beneficios que, segundo Aristóteles, achegan as virtudes éticas ao ser humano, identifica algunhas destas e ordénaas segundo un criterio racional.	1ª AV	Enumera algúns dos beneficios que, segundo Aristóteles, achegan as virtudes éticas ao ser humano.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.

Bloque 2.A comprensión, o respecto e a igualdade nas relacións interpersoais.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
VEB2.1.1. Distingue entre os ámbitos de acción que corresponden á ética e ao dereito, e expón as súas conclusións mediante unha presentación elaborada con medios informática.	1ª AV	Distingue entre os ámbitos de acción que corresponden á ética e ao dereito.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB2.1.2. Reflexiona arredor do problema da relación entre estes dous campos, o privado e o público, e a posibilidade de que exista un conflito de valores éticos entre ambos, así como a forma de atopar unha solución baseada nos valores éticos, exemplificando de maneira concreta tales casos, e expón as súas posibles solucións fundamentadas eficazmente.	1ª AV	Comprende a posibilidade de solución de conflitos entre o público e o privado tendo en conta os valores éticos.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.

Bloque 3. A reflexión ética.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	INSTRUMENTOS DE
---------------------------	-----------------	----------------------------	-----------------

			AVALIACIÓN
VEB3.1.1. Recoñece as diferenzas entre a ética e a moral, no que se refire á súa orixe e á súa finalidade.	1ª AV	Recoñece as diferenzas entre a ética e a moral, no que se refire á súa orixe e á súa finalidade.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.1.2. Achega razóns que xustifiquen a importancia da reflexión ética, como unha guía racional de conduta necesaria na vida do ser humano, expresando de forma apropiada os argumentos en que se fundamenta.	1ª AV	Achega razóns que xustifiquen a importancia da reflexión ética.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.2.1. Sinala en que consiste a estrutura moral da persoa como ser racional e libre, razón pola que esta é responsable da súa conduta e das consecuencias desta.	1ª AV	Sinala en que consiste a estrutura moral da persoa como ser racional e libre, razón pola que esta é responsable da súa conduta e das consecuencias desta.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.2.2. Explica as tres etapas do desenvolvemento moral na persoa, segundo a teoría de Piaget ou a de Kohlberg, e as características propias de cada unha, destacando como se pasa da heteronomía á autonomía moral.	1ª AV	Explica as tres etapas do desenvolvemento moral na persoa, segundo a teoría de Piaget ou a de Kohlberg, e as características propias de cada unha, destacando como se pasa da heteronomía á autonomía moral.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.3.1. Describe a relación entre a liberdade e os conceptos de persoa e estrutura moral.	1ª AV	VEB3.3.1. Describe a relación entre a liberdade e os conceptos de persoa e estrutura moral.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.

VEB3.4.1. Describe as características distintivas dos valores éticos, utilizando exemplos concretos deles e apreciando a súa relación esencial coa dignidade humana e a conformación dunha personalidade xusta e satisfactoria.	1ª AV	Describe as características distintivas dos valores éticos e comprende a relación que gardan coa dignidade da persoa.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.4.2. Emprega o espírito emprendedor para realizar, en grupo, unha campaña destinada a difundir a importancia de respectar os valores éticos, tanto na vida persoal como na social.	1ª AV	Idea unha campaña destinada a difundir a importancia de respectar os valores éticos, tanto na vida persoal como na social.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.5.1. Define o concepto de norma e de norma ética, distinguíndoa das normas xurídicas, relixiosas, etc.	1ª AV	Define o concepto de norma e de norma ética, distinguíndoa das normas xurídicas, relixiosas, etc.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.5.2. Sinala quen foron os sofistas e algúns dos feitos e das razóns en que se fundamentaba a súa teoría relativista da moral, destacando as consecuencias que esta ten na vida das persoas.	2ª AV	Sinala quen foron os sofistas e algúns dos feitos e das razóns en que se fundamentaba a súa teoría relativista da moral, destacando as consecuencias que esta ten na vida das persoas.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.5.3. Coñece os motivos que levaron a Sócrates a afirmar o "intelectualismo moral", e explica en que consiste e a postura de Platón ao respecto.	2ª AV	Coñece os motivos que levaron a Sócrates a afirmar o "intelectualismo moral".	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.5.4. VEB3.5.4. Compara o relativismo e o	2ª AV	VEB3.5.4. Compara o relativismo e o	Traballo regular dos alumnos

obxectivismo moral apreciando a vixencia destas teorías éticas na actualidade, e expresa opinións de forma argumentada. ns de forma argumentada.		obxectivismo moral apreciando a vixencia destas teorías éticas na actualidade, e expresa opinións de forma argumentada.	na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.6.1. Enuncia os elementos distintivos das "teorías éticas" e argumenta a súa clasificación en éticas de fins e éticas procedementais, e elabora un esquema coas súas características máis destacadas.	2ª AV	Enuncia os elementos distintivos das "teorías éticas" e argumenta a súa clasificación en éticas de fins e éticas procedementais.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.6.2. Enuncia os aspectos fundamentais da teoría hedonista de Epicuro e os valores éticos que defende, destacando as características que a identifican como unha ética de fins.	2ª AV 2ª AV	VEB3.6.2. Enuncia os aspectos fundamentais da teoría hedonista de Epicuro e os valores éticos que defende, destacando as características que a identifican como unha ética de fins.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.6.3. Elabora, en colaboración co grupo, argumentos a favor e/ou en contra do epicureísmo, e expón as súas conclusións cos argumentos racionais correspondentes.	2ª AV	Elabora, en colaboración co grupo, argumentos a favor e/ou en contra do epicureísmo.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.7.1. Explica o significado do termo "eudemonismo" e o que para Aristóteles significa a felicidade como ben supremo, e elabora e expresa conclusións.	2ª AV	Explica o significado do termo "eudemonismo" e o que para Aristóteles significa a felicidade como ben supremo, e elabora e expresa conclusións.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.7.2. Distingue os tres tipos de tendencias que hai no ser humano, segundo Aristóteles, e a súa	2ª AV	Distingue os tres tipos de tendencias que hai no ser humano, segundo Aristóteles, e a súa	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas,

relación co que el considera como ben supremo da persoa.		relación co que el considera como ben supremo da persoa.	exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.7.3. Achega razóns para clasificar o eudemonismo de Aristóteles dentro da categoría da ética de fins.	2ª AV	Achega razóns para clasificar o eudemonismo de Aristóteles dentro da categoría da ética de fins.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.8.1. Fai unha recensión das ideas fundamentais da ética utilitarista: o principio de utilidade, o concepto de pracer, a compatibilidade do egoísmo individual co altruísmo universal e a localización do valor moral nas consecuencias da acción, entre outras.	2ª AV	Pode explicar algunhas das ideas fundamentais do utilitarismo.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.8.2. Enumera as características que fan do utilitarismo e do epicureísmo unhas éticas de fins.	2ª AV	Enumera as características que fan do utilitarismo e do epicureísmo unhas éticas de fins.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.8.3. Argumenta racionalmente as súas opinións sobre a ética utilitarista.	2ª AV	Argumenta racionalmente as súas opinións sobre a ética utilitarista.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.

Bloque 4. A xustiza e a política.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
---------------------------	-----------------	----------------------------	----------------------------

VEB4.1.1. Explica e aprecia as razóns que dá Aristóteles para establecer un vínculo necesario entre ética, política e xustiza.	3ª AV	Comprende as razóns entre ética, política e xustiza según Aristóteles.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB4.1.2. Utiliza e selecciona información sobre os valores éticos e cívicos, identificando e apreciando as semellanzas, as diferenzas e as relacións entre eles.	3ª AV	Compara e establece relacións entre os valores éticos e cívicos.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB4.2.1. Elabora, recorrendo á súa iniciativa persoal, unha presentación con soporte informático, sobre a política aristotélica como unha teoría organicista, cunha finalidade ética e que atribúe a función educativa ao Estado.	3ª AV	Elabora unha presentación sobre a política aristotélica como unha teoría organicista, cunha finalidade ética e que atribúe a función educativa ao Estado.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB4.2.2. Selecciona e usa información, en colaboración co grupo, para entender e apreciar a importancia que Aristóteles lle dá á xustiza como valor ético no que se fundamenta a lexitimidade do Estado e a súa relación coa felicidade e o ben común, e expón as súas conclusións persoais debidamente fundamentadas.	3ª AV	Comprende a importancia que Aristóteles lle dá á xustiza no Estado e a relación que garda coa felicidade dos individuos	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.

Bloque 5. Os valores éticos, o dereito, a DUDH e outros tratados internacionais sobre os dereitos humanos.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
VEB5.1.1. Procura e selecciona información en páxinas web, para identificar as diferenzas, as semellanzas e os vínculos entre a ética e o dereito.	3ª AV	VEB5.1.1. Procura e selecciona información en páxinas web, para identificar as diferenzas, as semellanzas e os vínculos entre a ética e o dereito.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.

Bloque 6. Os valores éticos e a súa relación coa ciencia e a tecnoloxía.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

VEB6.1.1. Utiliza información de distintas fontes para analizar a dimensión moral da ciencia e a tecnoloxía, avaliando o impacto positivo e negativo que estas poden ter en todos os ámbitos da vida humana (social, económico, político, ético e ecolóxico, etc.).	3ª AV	Comprende, a partir de información, a dimensión moral da ciencia e a tecnoloxía, avaliando o impacto positivo e negativo que estas poden ter en todos os ámbitos da vida humana	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB6.1.2. Achega argumentos que fundamenten a necesidade de pór límites éticos e xurídicos á investigación práctica, tanto científica como tecnolóxica, tomando a dignidade humana e os valores éticos recoñecidos na DUDH como criterio normativo.	3ª AV	Comprende e argumenta sobre a necesidade de ter como referencia, en toda investigación, o respecto pola dignidade humana.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB6.1.3. Recorre á súa iniciativa persoal para expor as súas conclusións sobre o tema tratado, utilizando medios informáticos e audiovisuais, de xeito argumentado e ordenado racionalmente.	3ª AV	Recorre á súa iniciativa persoal para expor as súas conclusións sobre o tema tratado.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB6.2.1. Destaca o problema e o perigo que representa para o ser humano a tecnodependencia, sinalando os seus síntomas e as súas causas, e estimando as súas consecuencias negativas, como unha adición incontrolada aos dispositivos electrónicos, aos videoxogos e ás redes sociais, que conduce as persoas cara a unha progresiva deshumanización.	3ª AV	Destaca o problema e o perigo que representa para o ser humano a tecnodependencia.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB6.3.1. Analiza información seleccionada de diversas fontes, coa finalidade de coñecer en que consisten algúns dos avances en medicina e	3ª AV	Analiza información seleccionada de diversas fontes, coa finalidade de coñecer en que consisten algúns dos avances en medicina e	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas,

biotecnoloxía, que formulan dilemas morais (utilización de células nai, clonación, euxeñese, etc.), sinalando algúns perigos que estes encerran de prescindir do respecto á dignidade humana e os seus valores fundamentais.		biotecnoloxía, que formulan dilemas morais.	exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB6.3.2. Presenta unha actitude de tolerancia e respecto ante as opinións que se expresan na confrontación de ideas, coa finalidade de solucionar os dilemas éticos, sen esquecer a necesidade de empregar o rigor na fundamentación racional e ética de todas as alternativas de solución formuladas.	3ª AV	VEB6.3.2. Presenta unha actitude de tolerancia e respecto ante as opinións que se expresan na confrontación de ideas, coa finalidade de solucionar os dilemas éticos, sen esquecer a necesidade de empregar o rigor na fundamentación racional e ética de todas as alternativas de solución formuladas.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.

2-CONTRIBUCIÓN Ó DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE (VALORES ÉTICOS- 3º ESO)

Bloque 4. A xustiza e a política.

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS	RÚBRICAS DAS COMPETENCIAS
a c d h l	B4.1 B4.2 B4.3 B4.4	B4.1	VEB4.1.1. Fundamenta racionalmente e eticamente a elección da democracia como un sistema que está por riba doutras formas de goberno, polo feito de incorporar nos seus principios os valores éticos sinalados na DUDH. VEB4.1.2. Define o concepto de "Estado de dereito" e establece a súa relación coa defensa dos valores éticos e cívicos na sociedade democrática. VEB4.1.3. Describe o significado dos seguintes conceptos e establece a relación entre eles: democracia, cidadán/cidadá, soberanía, autonomía persoal, igualdade, xustiza, representatividade, etc. VEB4.1.4. Explica a división de poderes proposta por Montesquieu e a función que desempeñan o poder lexislativo, o executivo e o xudicial no Estado democrático, como instrumento para evitar o monopolio do	CSC CCL CCL CSC	VE_R3ESO_CSC VE_R3ESO_CCL VE_R3ESO_CCL VE_R3ESO_CSC

			poder político e como medio que permite aos cidadáns e ás cidadás o control do Estado.		
a d g h	B4.5 B4.6	B4.2	VEB4.2.1. Asume e explica o deber moral e civil que teñen os cidadáns e as cidadás de participar activamente no exercicio da democracia, coa finalidade de que se respecten os valores éticos e cívicos no seo do Estado. VEB4.2.2. Define a magnitude dalgúns dos riscos que existen nos gobernos democráticos cando non se respectan os valores éticos da DUDH (dexeneración en demagogia, ditadura das maiorías, escasa participación cidadá, etc.) e formula posibles medidas para evitalos.	CSC CSC CSIEE	VE_R3ESO_CSC VE_R3ESO_CSC VE_R3ESO_CSIEE
a b c d h l	B4.7	B4.3	VEB4.3.1. Identifica e aprecia os valores éticos máis salientables nos que se fundamenta a Constitución española, e sinala a orixe da súa lexitimidade e a súa finalidade, mediante a lectura comprensiva e comentada do seu preámbulo. VEB4.3.2. Describe os conceptos preliminares delimitados na Constitución española e a súa dimensión ética (nación española, pluralidade ideolóxica ou papel e funcións atribuídas ás Forzas Armadas), a través da lectura comprensiva e comentada dos artigos 1 ao 9.	CCL CSC CCL	VE_R3ESO_CCL VE_R3ESO_CSC VE_R3ESO_CCL
a c d h	B4.8	B4.4	VEB4.4.1. Sinala e comenta a importancia dos "dereitos e as liberdades públicas fundamentais da persoa" establecidos na Constitución: liberdade ideolóxica, relixiosa e de culto; carácter aconfesional do Estado; dereito á libre expresión de ideas e pensamentos; e dereito á reunión política e á libre asociación, e os seus límites.	CSC	VE_R3ESO_CSC

a b c d g h	B4.9 B4.10 B4.11	B4.5	<p>VEB4.5.1. Coñece e aprecia na Constitución española a súa adecuación á DUDH, e sinala os valores éticos en que se fundamentan os dereitos e os deberes dos cidadáns e das cidadás, así como os principios reitores da política social e económica.</p> <p>VEB4.5.2. Explica e asume os deberes cidadáns que establece a Constitución, e ordénaos segundo a súa importancia, xustificando a orde elixida.</p> <p>VEB4.5.3. Achega razóns para xustificar a importancia que ten, para o bo funcionamento da democracia, o feito de que os cidadáns as cidadás sexan conscientes non só dos seus dereitos, senón tamén das súas obrigas como un deber cívico, xurídico e ético.</p> <p>VEB4.5.4. Recoñece a responsabilidade fiscal dos cidadáns e da cidadás, e a súa relación cos orzamentos xerais do Estado como un deber ético que contribúe ao desenvolvemento do ben común.</p>	CSC CCL CSIEE CSC	VE_R3ESO_CSC VE_R3ESO_CSC VE_R3ESO_CSIEE VE_R3ESO_CSC
a b g h l n	B\$.12	B\$.6	<p>VEB4.6.1. Sinala e comenta, a través do traballo colaborativo, os elementos esenciais do Estatuto de autonomía de Galicia recollidos no seu título preliminar.</p> <p>VEB4.6.1. Sinala e comenta, a través do traballo colaborativo, os elementos esenciais do Estatuto de autonomía de Galicia recollidos no seu título preliminar.</p> <p>VEB4.6.2. Identifica e valora as características sinaladas no título I sobre o "poder galego".</p> <p>VEB4.6.3. Identifica e valora as funcións e as características do Parlamento sinaladas no capítulo I, e da Xunta e a súa Presidencia, segundo o capítulo II.</p>	CAA CSC CCL CCL	VE_R3ESO_CAA VE_R3ESO_CSC VE_R3ESO_CCL VE_R3ESO_CCL

a d h l	B4.13	B4.7	VEB4.7.1. Describe a integración económica e política da UE, o seu desenvolvemento histórico desde 1951, os seus obxectivos e os valores éticos nos que se fundamenta, de acordo coa DUDH.	CSC	VE_R3ESO_CSC
	B4.14		VEB4.7.2. Identifica e aprecia a importancia dos logros alcanzados pola UE e o beneficio que estes supuxeron para a vida dos cidadáns e das cidadás (anulación de fronteiras e restricións alfandegueiras, libre circulación de persoas e capitais, etc.), así como as obrigas adquiridas en diferentes ámbitos (económico, político, da seguridade e a paz, etc.).	CSC	VE_R3ESO_CSC

Bloque 5. Os valores éticos, o dereito, a DUDH e outros tratados internacionais sobre os dereitos humanos.

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS	RÚBRICAS DAS COMPETENCIAS
a b e h	B5.1	B5.1	VEB5.1.1. Busca e selecciona información en páxinas web, para identificar as diferenzas, semellanzas e vínculos existentes entre a Ética e o Dereito, e entre a legalidade e a lexitimidade, elaborando e presentando conclusións fundamentadas.	CAA	VE_R3ESO_CAA
	B5.2			CD	VE_R3ESO_CAA
a b e g h	B5.3	B5.2	VEB5.2.1. Elabora en grupo unha presentación con soporte dixital sobre a teoría iusnaturalista do dereito, o seu obxectivo e as súas características, identificando na teoría de Locke un exemplo desta no que se refire á orixe das leis xurídicas, a súa validez e as funcións que lle atribúe ao Estado. VEB5.2.2. Destaca e valora, no pensamento sofista, a distinción entre "physis" e "nomos", describindo a súa contribución ao convencionalismo xurídico, e elabora conclusións argumentadas arredor deste tema. VEB5.2.3. Analiza información sobre o positivismo xurídico de Kelsen, nomeadamente no relativo á validez das normas e dos criterios que utiliza, especialmente o de eficacia, e a relación que establece entre a	CD	VE_R3ESO_CD
	B5.4			CSC	VE_R3ESO_CSC
	B5.5			CCEC	VE_R3ESO_CCEC
	B5.6			CCEC	VE_R3ESO_CCEC

			<p>ética e o dereito.</p> <p>VEB5.2.4. Recorre ao espírito emprendedor e á iniciativa persoal para elaborar unha presentación con medios informáticos, en colaboración co grupo, comparando as tres teorías do dereito e explicando as súas conclusións.</p>	<p>CAA CD CSIEE</p>	<p>VE_R3ESO_CAA VE_R3ESO_CD VE_R3ESO_CSIEE</p>
<p>a b d e h l</p>	B5.7	B5.3	<p>VEB5.3.1. Explica a función da DUDH como un código ético recoñecido polos países integrantes da ONU, coa finalidade de promover a xustiza, a igualdade e a paz en todo o mundo.</p> <p>VEB5.3.2. Contrasta información dos acontecementos históricos e políticos que orixinaron a DUDH, entre eles o uso das ideoloxías nacionalistas e racistas que defendían a superioridade duns homes sobre outros, chegando ao extremo do Holocausto xudeu, así como a discriminación e o exterminio de todas as persoas que non pertencesen a unha determinada etnia, a un modelo físico, a unha relixión, a unhas ideas políticas, etc.</p> <p>VEB5.3.3. Sinala os obxectivos da creación da ONU e a data en que se asinou a DUDH, e valora a importancia deste feito para a historia da humanidade.</p>	<p>CSC</p> <p>CAA</p> <p>CCL</p> <p>CCEC</p>	<p>VE_R3ESO_CSC</p> <p>VE_R3ESO_CAA</p> <p>VE_R3ESO_CCL</p> <p>VE_R3ESO_CSIEE</p>
<p>a b c d e g h l</p>	B5.8	B5.4	<p>VEB5.4.1. Constrúe un esquema sobre a estrutura da DUDH, que se compón dun preámbulo e 30 artigos que poden clasificarse da seguinte maneira:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Os artigos 1 e 2 refírense aos dereitos inherentes a todas as persoas: a liberdade, a igualdade, a fraternidade e a non-discriminación. – Os artigos do 3 ao 11 refírense aos dereitos individuais. 	<p>CSC</p> <p>CAA</p> <p>CCL</p>	<p>VE_R3ESO_CSC</p> <p>VE_R3ESO_CAA</p> <p>VE_R3ESO_CCL</p>

			<ul style="list-style-type: none"> – Os artigos do 12 ao 17 establecen os dereitos do individuo en relación coa comunidade. – Os artigos do 18 ao 21 sinalan os dereitos e as liberdades políticas. – Os artigos do 22 ao 27 céntranse nos dereitos económicos, sociais e culturais. <p>Finalmente, os artigos do 28 ao 30 refírense á interpretación de todos eles, ás condicións necesarias para o seu exercicio e aos seus límites.</p> <p>VEB5.4.2. Elabora unha campaña, en colaboración co grupo, coa finalidade de difundir a DUDH como fundamento do dereito e a democracia, no seu medio escolar, familiar e social.</p>	CSIEE	VE_R3ESO_CSIEE
b h l	B5.8	B5.5	VEB5.5.1. Describe os feitos máis influentes no desenvolvemento histórico dos dereitos humanos da primeira xeración (dereitos civís e políticos), da segunda xeración (económicos, sociais e culturais) e da terceira (dereitos dos pobos á solidariedade, ao desenvolvemento e á paz).	CCEC	VE_R3ESO_CCEC

Bloque 6. Os valores éticos e a súa relación coa ciencia e a tecnoloxía.

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS	RÚBRICAS DAS COMPETENCIAS
a b d e f g h	B6.1	B6.1	<p>VEB6.1.1. Obtén e selecciona información, traballando en colaboración, dalgúns casos nos que a investigación científica e tecnolóxica non foi guiada nin é compatible cos valores éticos da DUDH, xerando impactos negativos nos ámbitos humano e ambiental, sinalando as causas.</p> <p>VEB6.1.2. Diserta, colaborando en grupo, sobre a idea de progreso na ciencia e a súa relación cos valores éticos, o respecto á dignidade humana e o seu medio, e elabora e expón conclusións.</p> <p>VEB6.1.3. Selecciona e contrasta información, colaborando en grupo,</p>	<p>CAA CD CMCCT</p> <p>CSC</p> <p>CCL</p>	<p>VE_R3ESO_CAA VE_R3ESO_CD VE_R3ESO_CMCCT</p> <p>VE_R3ESO_CSC</p> <p>VE_R3ESO_CCL</p>

			sobre algunhas das ameazas da aplicación indiscriminada da ciencia e a tecnoloxía para o contorno ambiental e para a vida (explotación descontrolada dos recursos naturais, destrución de hábitats, contaminación química e industrial, choiva ácida, cambio climático, desertificación, etc.).	CMCCT	VE_R3ESO_CMCCT
--	--	--	---	-------	----------------

RÚBRICAS PARA AVALIAR AS COMPETENCIAS EN VALORES ÉTICOS DE 3º ESO.

Perfil da CCL:

Comprensión oral e escrita.

Expresión oral e escrita.

VE_R3ESO_CCL

Nivel 0 (0-4)	Nivel 1 (5-6)	Nivel 2 (7-8)	Nivel 3 (9-10)
<p>Erros graves, gramaticais e ortográficos.</p> <p>Utilización inadecuada ou descoñecemento da terminoloxía dos temas.</p> <p>Respostas breves e superficiais.</p> <p>Desatención e dificultade de comprensión.</p>	<p>Algúns erros formais que trata de corrixir.</p> <p>Comprende e usa con dificultade a terminoloxía específica.</p> <p>Responde e intervén con axuda.</p> <p>Trata de mellorar.</p> <p>Dificultades de comprensión que quere solucionar.</p>	<p>Exprésase de forma clara e sen erros formais.</p> <p>Comprende e usa adecuadamente a terminoloxía específica.</p> <p>Responde e participa nas diferentes tarefas con soltura. Comprende adecuadamente e pode expresalo.</p>	<p>Claridade na expresión. Elaboración precisa e formalmente correcta.</p> <p>Elabora argumentacións correctas usando ben a terminoloxía específica.</p> <p>Responde e intervén con interese e reflexión..</p> <p>Comprende e emprega os coñecementos adquiridos con capacidade reflexiva e crítica.</p>

Perfil da CAA:

Manifesta curiosidade e interese polo tema.

Intervén nas diferentes tarefas.

Aplica e relaciona novos coñecementos.

Advirte as dificultades e busca superalas (VE_R3ESO_CAA

Nivel 0 (0-4)	Nivel 1 (5-6)	Nivel 2 (7-8)	Nivel 3 (9-10)
<p>Desatención e desinterese. Realiza poucas tarefas e de forma desorganizada. Intervén escasamente. Desinterese polo tema e por relacionar o aprendido. Necesidade de axuda nas dificultades. Pouca autonomía.</p>	<p>Atención intermitente e con moita motivación externa. Realiza as tarefas e ten un certo orden. Intervén algo e manifesta pouca motivación por aplicar o coñecemento. Busca axuda a veces.</p>	<p>Interésase no tema e está motivado. Realiza as tarefas con orden e busca a claridade. Establece relacións entre os coñecementos adquiridos e outros coñecementos. Dáse conta das dificultades e procura superalas de forma autónoma ou pedindo axuda.</p>	<p>Interésase polo tema e por mellorar. Participa de forma reflexiva nas distintas tarefas e busca perfeccionalas. Interrelaciona os coñecementos buscando orden, precisión e sentido crítico. Búsqueda autónoma de recursos para superar as dificultades.</p>

Perfil da CSIEE:

Interese polo coñecemento, o razoamento e a dedución de conclusións.

Valoración da reflexión, do coñecemento e do autocoñecemento para a orientación da vida propia.

Recoñecemento das capacidades e das dificultades e orientación práctica deste coñecemento.

Iniciativa, responsabilidade e orixinalidade na solución de problemas.

VE_R3ESO_CSIEE

Nivel 0 (0-4)	Nivel 1 (5-6)	Nivel 2 (7-8)	Nivel 3 (9-10)
<p>Escaso interese polo coñecemento e pola súa aplicación. Comprende pouco ou moi pouco a relación entre o coñecemento e a propia vida.</p>	<p>Interese(guiado) polo coñecemento e polas conclusións. Orientación mimética do coñecemento, escasamente autónomo. Conciencia das dificultades e</p>	<p>Relaciona os novos coñecementos con outros e expresa interese neste proceso. Comprende e aplica o coñecemento á propia vida e a outras realidades do</p>	<p>Interese polo razoamento, o coñecemento e a dedución de conclusións. Valoración da reflexión, do coñecemento e do autocoñecemento</p>

Desatención e pouca conciencia ou nula das dificultades. Necesidade constante de motivación externa.	resolución lenta e con axuda. Necesidade de guía e consulta na búsqueda de solucións.	entorno. Conciencia das súas capacidades. Busca solución ás dificultades. Mostra interese por solucionar problemas.	para orientar a vida propia. Recoñecemento das capacidades e das dificultades e orientación práctica deste coñecemento. Iniciativa, responsabilidade e orixinalidade na solución de problemas.
---	--	---	--

Perfil da CD:

Busca e selecciona información a través das novas tecnoloxías.
Organiza a información, comprende e explica o seu sentido.
Prepara temas usando recursos tecnolóxicos e extrae conclusións .

VE_R3ESO_CD

Nivel 0 (0-4)	Nivel 1 (5-6)	Nivel 2 (7-8)	Nivel 3 (9-10)
Desinterese ou escaso interese na busca de información. Non organiza nin comprende adecuadamente o sentido da información. Manifesta desinterese na preparación de temas.	Busca información, pero tradúcea sen contrastar. Organiza de forma sinxela. Comprende parcialmente. Elabora exposicións moi simples.	Busca e contrasta información e expón de forma clara. Comprende e organiza ben o traballo. Busca a claridade. Elabora exposicións con bastante información e claridade.	Busca e contrasta información con sentido crítico e profundidade. Organiza moi ben a información obtida. Comprende o sentido e extrae conclusións. Prepara a fondo os temas. Busca a precisión e a exposición clara e extrae conclusións.

Perfil da CSC:

Comprender os valores fundamentais que favorecen a convivencia. Comunicarse con intención de claridade e interese na solución de problemas.
Comprender a relación entre a formación da personalidade e a adquisición de valores éticos.

Exercicio da reflexión racional e interese por superar interpretacións equivocadas que poden danar os dereitos humanos.

VE_R3ESO_CSC

Nivel 0 (0-4)	Nivel 1 (5-6)	Nivel 2 (7-8)	Nivel 3 (9-10)
<p>Non observa, nas súas intervencións e traballos, unha conduta favorecedora da convivencia.</p> <p>Interrompe o traballo e as intervencións, mostrando desinterese polo tema.</p> <p>Repara de forma moi simple na relación entre a personalidade e os valores.</p> <p>Intervención escasas, impulsivas e con pouco interese na revisión crítica.</p>	<p>Respecto mínimo polas boas formas de convivencia.</p> <p>Intervén de forma inapropiada a veces, pero intenta corrixirse.</p> <p>Comprende e, en bastantes casos, a relación entre a formación da personalidade e a adquisición de valores.</p> <p>Interpretacións simples. Manifesta un certo grado de autocorrección.</p>	<p>Interesado e coidadoso no bo trato e práctica de valores.</p> <p>Intervén con interese. Busca a boa comunicación.</p> <p>Coñece e concédelle importancia á relación entre os factores que conforman a personalidade e a práctica de valores.</p> <p>Interésase pola análise crítica das diferentes interpretacións e pola reflexión racional sobre a moral.</p>	<p>Intervén sempre e con exemplaridade e respcto polos valores da boa convivencia.</p> <p>Interese pola boa comunicación: búsqueda da claridade, obxectividade e interese na solución de problemas.</p> <p>Reflexiona de forma crítica e comprende a relación entre a formación da personalidade, a adquisición de valores e recoñece a importancia na evolución da autonomía moral.</p> <p>Responsabilidade na interpretación e conciencia das consecuencias. Práctica da reflexións éticas.</p>

Perfil da CMCCT:

Interpreta os datos aportados pola ciencia e deduce conclusións.

Coñece datos e explicacións científicas e relaciónaos có tema.

Valora a comprensión da ciencia na comprensión de cada tema.

Emprega explicacións e datos científicos nas tarefas e intervencións.

VE_R3ESO_CMCCT

Nivel 0 (0-4)	Nivel 1 (5-6)	Nivel 2 (7-8)	Nivel 3 (9-10)
<p>Non manifesta interese polo tema. Non comprende as relacións entre as explicacións científicas e os temas. Comprensión dispersa. Confusión. Emprego escaso ou nulo de explicacións e datos científicos.</p>	<p>Interésase no tema con dirección externa. Comprende relacións sinxelas. Entende de forma simple e guiada por outro. Emprego simple de datos e explicacións científicas nas diferentes tarefas.</p>	<p>Mostra interese polo tema e usa datos e posibles conclusións. Relaciona adecuadamente as aportacións da ciencia e o tema. Valora adecuadamente a aportación da ciencia. Comprende os novos problemas morais derivados dos avances da biotecnoloxía. Uso adecuado das explicacións científicas nas explicacións e tarefas.</p>	<p>Interpreta con interese e rigor os datos e establece conclusións. Establece relacións entre os contidos da ciencia e o tema e profundiza na análise da realidade. Valora e comprende a aportación da ciencia e a súa aplicación práctica. Reflexiona, afondando no cuestionamento da dignidade, polo avance da biotecnoloxía. Uso rigoroso e ordenado dos datos e explicacións científicas.</p>

Perfil da CCEC:

Coñece a aportación cultural.
Recoñece e valora o legado cultural.

VE_R3ESO_CCEC

Nivel 0 (0-4)	Nivel 1 (5-6)	Nivel 2 (7-8)	Nivel 3 (9-10)
<p>Inseguridade no coñecemento. Dispersión das ideas e escasa ou nula relación có contexto. Non aprecia ou aprecia parcialmente as</p>	<p>Coñece as aportacións culturais con algunhas imprecisións. Chega a establecer e comprendera influencia das ideas con axuda.</p>	<p>Recoñece os aspectos máis relevantes. Comprende a influencia dos aspectos da cultura tratados. Interese, respecto e valoración crítica</p>	<p>Coñece con precisión as aportacións culturais. Comprende e establece relacións significativas entre as aportacións</p>

aportacións culturais. Conciencia histórica fragmentada e pouco consciente.	Valoración escasa das aportacións culturais. Necesita colaboración externa. Conciencia histórica elemental.	do legado cultural. Conciencia histórica das ideas tratadas.	culturais e o contexto. Interese e valoración profunda e crítica das ideas. Conciencia histórica dos aspectos culturais tratados e as súas influencias.
--	--	---	---

3-CONCRECIÓN, PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE, DE TEMPORALIZACIÓN, GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA E PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.(VALORES- ÉTICOS 3º ESO)

Bloque 4. A xustiza e a política.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
VEB4.1.1. Fundamenta racionalmente e eticamente a elección da democracia como un sistema que está por riba doutras formas de goberno, polo feito de incorporar nos seus principios os valores éticos sinalados na DUDH.	1ª AV	Fundamenta racionalmente como a democracia incorpora nos seus principios os valores éticos da DUDH.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB4.1.2. Define o concepto de "Estado de dereito" e establece a súa relación coa defensa dos valores éticos e cívicos na sociedade democrática.	1ª AV	Define o concepto de "Estado de dereito" e establece a súa relación coa defensa dos valores éticos e cívicos na sociedade democrática.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas

			directas.
VEB4.1.3. Describe o significado dos seguintes conceptos e establece a relación entre eles: democracia, cidadán/cidadá, soberanía, autonomía persoal, igualdade, xustiza, representatividade, etc.	1ª AV	Define e establece relación entre conceptos que están vinculados á democracia.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB4.1.4. Explica a división de poderes proposta por Montesquieu e a función que desempeñan o poder legislativo, o executivo e o xudicial no Estado democrático, como instrumento para evitar o monopolio do poder político e como medio que permite aos cidadáns e ás cidadás o control do Estado.	1ª AV	Explica a división de poderes proposta por Montesquieu e a relación que garda coa democracia.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB4.2.1. Asume e explica o deber moral e civil que teñen os cidadáns e as cidadás de participar activamente no exercicio da democracia, coa finalidade de que se respecten os valores éticos e cívicos no seo do Estado.	1ª AV	Asume e explica o deber moral e civil que teñen os cidadáns e as cidadás de participar activamente no exercicio da democracia.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB4.2.2. Define a magnitude dalgúns dos riscos que existen nos gobernos democráticos cando non se respectan os valores éticos da DUDH (dexeneración en demagogia, ditadura das maiorías, escasa participación cidadá, etc.) e formula posibles medidas para evitalos.	1ª AV	Define a magnitude dalgúns dos riscos que existen nos gobernos democráticos cando non se respectan os valores éticos da DUDH .	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB4.3.1. Identifica e aprecia os valores éticos máis	1ª AV	Identifica e aprecia os valores éticos máis	Traballo regular dos

salientables nos que se fundamenta a Constitución española, e sinala a orixe da súa lexitimidade e a súa finalidade, mediante a lectura comprensiva e comentada do seu preámbulo.		salientables nos que se fundamenta a Constitución española.	alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB4.3.2. Describe os conceptos preliminares delimitados na Constitución española e a súa dimensión ética (nación española, pluralidade ideolóxica ou papel e funcións atribuídas ás Forzas Armadas), a través da lectura comprensiva e comentada dos artigos 1 ao 9.	1ª AV	Describe os conceptos preliminares delimitados na Constitución española e a súa dimensión ética.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB4.4.1. Sinala e comenta a importancia dos "dereitos e as liberdades públicas fundamentais da persoa" establecidos na Constitución: liberdade ideolóxica, relixiosa e de culto; carácter aconfesional do Estado; dereito á libre expresión de ideas e pensamentos; e dereito á reunión política e á libre asociación, e os seus límites.	1ª AV	Sinala e comenta a importancia dos "dereitos e as liberdades públicas fundamentais da persoa" establecidos na Constitución.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB4.5.1. Coñece e aprecia na Constitución española a súa adecuación á DUDH, e sinala os valores éticos en que se fundamentan os dereitos e os deberes dos cidadáns e das cidadás, así como os principios reitores da política social e económica.	1ª AV	Coñece e aprecia na Constitución española a súa adecuación á DUDH.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB4.5.2. Explica e asume os deberes cidadáns que establece a Constitución, e ordénaos segundo a súa importancia, xustificando a orde elixida.	1ª AV	Explica e asume os deberes cidadáns que establece a Constitución, e ordénaos segundo a súa importancia, xustificando a orde elixida.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas

			directas.
VEB4.5.3. Achega razóns para xustificar a importancia que ten, para o bo funcionamento da democracia, o feito de que os cidadáns as cidadás sexan conscientes non só dos seus dereitos, senón tamén das súas obrigas como un deber cívico, xurídico e ético.	1ª AV	Achega razóns para xustificar a importancia que ten, para o bo funcionamento da democracia, o feito de que os cidadáns as cidadás sexan conscientes non só dos seus dereitos, senón tamén das súas obrigas como un deber cívico, xurídico e ético.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB4.5.4. Recoñece a responsabilidade fiscal dos cidadáns e da cidadás, e a súa relación cos orzamentos xerais do Estado como un deber ético que contribúe ao desenvolvemento do ben común.	1ª AV	Achega razóns para xustificar a importancia que ten, para o bo funcionamento da democracia, o feito de que os cidadáns as cidadás sexan conscientes non só dos seus dereitos, senón tamén das súas obrigas como un deber cívico, xurídico e ético.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB4.6.1. Sinala e comenta, a través do traballo colaborativo, os elementos esenciais do Estatuto de autonomía de Galicia recollidos no seu título preliminar.	2ªAV	Coñece e explica os elementos esenciais do Estatuto de autonomía de Galicia .	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB4.6.2. Identifica e valora as características sinaladas no título I sobre o "poder galego".	2ªAV	identifica e valora as características sinaladas no título I sobre o "poder galego".	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB4.6.3. Identifica e valora as funcións e as	2ªAV	Identifica e valora as funcións e as	Traballo regular dos

características do Parlamento sinaladas no capítulo I, e da Xunta e a súa Presidencia, segundo o capítulo II.		características do Parlamento sinaladas no capítulo I, e da Xunta e a súa Presidencia, segundo o capítulo	alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB4.7.1. Describe a integración económica e política da UE, o seu desenvolvemento histórico desde 1951, os seus obxectivos e os valores éticos nos que se fundamenta, de acordo coa DUDH.	2ªAV	Describe a integración económica e política da UE, o seu desenvolvemento histórico desde 1951, os seus obxectivos e os valores éticos nos que se fundamenta, de acordo coa DUDH.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB4.7.2. Identifica e aprecia a importancia dos logros alcanzados pola UE e o beneficio que estes supuxeron para a vida dos cidadáns e das cidadás (anulación de fronteiras e restricións alfandegueiras, libre circulación de persoas e capitais, etc.), así como as obrigas adquiridas en diferentes ámbitos (económico, político, da seguridade e a paz, etc.).	2ªAV	Identifica e aprecia a importancia dos logros alcanzados pola UE e o beneficio que estes supuxeron para a vida dos cidadáns.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.

Bloque 5. Os valores éticos, o dereito, a DUDH e outros tratados internacionais sobre os dereitos humanos.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
VEB5.1.1. Busca e selecciona información en páxinas web, para identificar as diferenzas, semellanzas e vínculos existentes entre a Ética e o Dereito, e entre a legalidade e a lexitimidade, elaborando e presentando conclusións fundamentadas.	2ªAV	Busca e selecciona información en páxinas web, para identificar as diferenzas, semellanzas e vínculos existentes entre a Ética e o Dereito, e entre a legalidade e a lexitimidade, elabora	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB5.2.1. Elabora en grupo unha presentación con soporte dixital sobre a teoría iusnaturalista do dereito, o seu	2ªAV	Elabora en grupo unha presentación con soporte dixital sobre a teoría	Traballo regular dos alumnos na aula:

obxectivo e as súas características, identificando na teoría de Locke un exemplo desta no que se refire á orixe das leis xurídicas, a súa validez e as funcións que lle atribúe ao Estado.		iusnaturalista do dereito, o seu obxectivo e as súas características.	actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB5.2.2. Destaca e valora, no pensamento sofista, a distinción entre "physis" e "nomos", describindo a súa contribución ao convencionalismo xurídico, e elabora conclusións argumentadas arredor deste tema.	2ªAV	Destaca e valora, no pensamento sofista, a distinción entre "physis" e "nomos", describindo a súa contribución ao convencionalismo xurídico.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB5.2.3. Analiza información sobre o positivismo xurídico de Kelsen, nomeadamente no relativo á validez das normas e dos criterios que utiliza, especialmente o de eficacia, e a relación que establece entre a ética e o dereito.	2ªAV	Analiza información sobre o positivismo xurídico de Kelsen, nomeadamente no relativo á validez das normas e dos criterios que utiliza, especialmente o de eficacia, e a relación que establece entre a ética e o dereito.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB5.2.4. Recorre ao espírito emprendedor e á iniciativa persoal para elaborar unha presentación con medios informáticos, en colaboración co grupo, comparando as tres teorías do dereito e explicando as súas conclusións.	2ªAV	Compara e comprende as tres teorías do dereito.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB5.3.1. Explica a función da DUDH como un código ético recoñecido polos países integrantes da ONU, coa finalidade de promover a xustiza, a igualdade e a paz en todo o mundo.	3ª AV	Explica a función da DUDH como un código ético recoñecido polos países integrantes da ONU, coa finalidade de promover a xustiza, a igualdade e a paz en todo o mundo.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas

			directas.
VEB5.3.2. Contrasta información dos acontecementos históricos e políticos que orixinaron a DUDH, entre eles o uso das ideoloxías nacionalistas e racistas que defendían a superioridade duns homes sobre outros, chegando ao extremo do Holocausto xudeu, así como a discriminación e o exterminio de todas as persoas que non pertencesen a unha determinada etnia, a un modelo físico, a unha relixión, a unhas ideas políticas, etc.	3ª AV	Contrasta información dos acontecementos históricos e políticos que orixinaron a DUDH.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB5.3.3. Sinala os obxectivos da creación da ONU e a data en que se asinou a DUDH, e valora a importancia deste feito para a historia da humanidade .	3ª AV	Sinala os obxectivos da creación da ONU e a data en que se asinou a DUDH, e valora a importancia deste feito para a historia da humanidade	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB5.4.1.Constrúe un esquema sobre a estrutura da DUDH, que se compón dun preámbulo e 30 artigos que poden clasificarse da seguinte maneira: – Os artigos 1 e 2 refírense aos dereitos inherentes a todas as persoas: a liberdade, a igualdade, a fraternidade e a non-discriminación. – Os artigos do 3 ao 11 refírense aos dereitos individuais. – Os artigos do 12 ao 17 establecen os dereitos do individuo en relación coa comunidade. – Os artigos do 18 ao 21 sinalan os dereitos e as liberdades políticas.	3ª AV	Constrúe un esquema sobre a estrutura da DUDH.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.

<p>– Os artigos do 22 ao 27 céntranse nos dereitos económicos, sociais e culturais.</p> <p>Finalmente, os artigos do 28 ao 30 refírense á interpretación de todos eles, ás condicións necesarias para o seu exercicio e aos seus límites.</p>			
<p>VEB5.4.2. Elabora unha campaña, en colaboración co grupo, coa finalidade de difundir a DUDH como fundamento do dereito e a democracia, no seu medio escolar, familiar e social.</p>	<p>3ª AV</p>	<p>Elabora unha campaña, en colaboración co grupo, coa finalidade de difundir a DUDH como fundamento do dereito e a democracia, no seu medio escolar, familiar e social.</p>	<p>Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.</p>
<p>VEB5.5.1. Describe os feitos máis influentes no desenvolvemento histórico dos dereitos humanos da primeira xeración (dereitos civís e políticos), da segunda xeración (económicos, sociais e culturais) e da terceira (dereitos dos pobos á solidariedade, ao desenvolvemento e á paz).</p>	<p>3ª AV</p>	<p>Describe os feitos máis influentes no desenvolvemento histórico dos dereitos humanos das tres xeracións.</p>	<p>Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.</p>
<p>VEB5.6.1. Investiga mediante información obtida en distintas fontes, sobre os problemas e os retos da aplicación da DUDH, no que se refire ao problemas relativos á intolerancia, a exclusión social, a discriminación da muller, a violencia de xénero e a existencia de actitudes como a homofobia, o racismo, a xenofobia, o acoso laboral e escolar, etc.) e dos dereitos políticos (guerras, terrorismo, ditaduras, xenocidio, refuxiados/as políticos/as, etc.).</p>	<p>3ª AV</p>	<p>Investiga mediante información obtida en distintas fontes, sobre os problemas e os retos da aplicación da DUDH.</p>	<p>Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.</p>

Bloque 6. Os valores éticos e a súa relación coa ciencia e a tecnoloxía.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
VEB6.1.1. Obtén e selecciona información, traballando en colaboración, dalgúns casos nos que a investigación científica e tecnolóxica non foi guiada nin é compatible cos valores éticos da DUDH, xerando impactos negativos nos ámbitos humano e ambiental, sinalando as causas.	3ª AV	Obtén e selecciona información, traballando en colaboración, dalgúns casos nos que a investigación científica e tecnolóxica non foi guiada nin é compatible cos valores éticos da DUDH.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB6.1.2. Diserta, colaborando en grupo, sobre a idea de progreso na ciencia e a súa relación cos valores éticos, o respecto á dignidade humana e o seu medio, e elabora e expón conclusións.	3ª AV	Diserta, colaborando en grupo, sobre a idea de progreso na ciencia e a súa relación cos valores éticos, o respecto á dignidade humana e o seu medio, e elabora e expón conclusións.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB6.1.3. Selecciona e contrasta información, colaborando en grupo, sobre algunhas das ameazas da aplicación indiscriminada da ciencia e a tecnoloxía para o contorno ambiental e para a vida (explotación descontrolada dos recursos naturais, destrución de hábitats, contaminación química e industrial, choiva ácida, cambio climático, desertización, etc.).	3ª AV	Selecciona e contrasta información, colaborando en grupo, sobre algunhas das ameazas da aplicación indiscriminada da ciencia e a tecnoloxía para o contorno ambiental e para a vida.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.

2- CONTRIBUCIÓN Ó DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE (VALORES ÉTICOS- 4º ESO)

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS	RÚBRICA DAS COMPETENCIAS
a b c d h	B1.1 B1,2 B1.3	B1.1	<p>VEB1.1.1. Identifica a orixe dos dereitos inalienables e universais que establece a DUDH na dignidade do ser humano en tanto que persoa e os atributos inherentes á súa natureza.</p> <p>VEB1.1.2. Identifica na DUDH os atributos esenciais do ser humano: razón, conciencia e liberdade.</p> <p>VEB1.1.3. Relaciona adecuadamente os termos e as expresións seguintes, que se utilizan na DUDH: dignidade da persoa, fraternidade, liberdade humana, trato digno, xuízo xusto, trato inhumano ou degradante, detención arbitraria, presunción de inocencia, discriminación, violación de dereitos, etc.</p>	CSC CCL CAA	VE_R4ESO_CSC VE_R4ESO_CCL VE_R4ESO_CAA

Bloque 2. A comprensión, o respecto e a igualdade nas relacións interpersoais.

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS	RÚBRICA DAS COMPETENCIAS
a b c d e g h	B2.1	B2.1	<p>VEB2.1.1. Comenta, segundo o establecido pola DUDH nos artigos do 12 ao 17, os dereitos do individuo que o Estado debe respectar e fomentar, nas relacións existentes entre ambos.</p> <p>VEB2.1.2. Explica os límites do Estado que establece a DUDH nos artigos do 18 ao 21, ao determinar as liberdades dos cidadáns e das cidadás que este debe protexer e respectar.</p> <p>VEB2.1.3. Elabora unha presentación con soporte informático e audiovisual que ilustre os contidos máis sobresalientes tratados no tema, e expón as súas conclusións de xeito argumentado.</p>	CCL CCL CCL CD CSIEE	VE_R4ESO_CCL VE_R4ESO_CCL VE_R4ESO_CCL VE_R4ESO_CD VE_R4ESO_CSIEE

a	B2.2	B2.2	VEB2.2.1. Describe e avalía o proceso de socialización global, mediante o que se produce a interiorización de valores, normas, costumes, etc.	CCEC	VE_R4ESO_CCEC
c	B2.3				
d	B2.4				
g			VEB2.2.2. Sinala os perigos que encerra o fenómeno da socialización global se se desenvolve á marxe dos valores éticos universais, e debate acerca da necesidade de establecer límites éticos e xurídicos neste tema.	CCL CSC	VE_R4ESO_CCL VE_R4ESO_CSC
h			VEB2.2.3. Diserta acerca do impacto que teñen os medios de comunicación masiva na vida moral das persoas e da sociedade, expresando as súas opinións con rigor intelectual.	CCEC CCL	VE_R4ESO_CCEC VE_R4ESO_CCL
			VEB2.2.4. Valora a necesidade dunha regulación ética e xurídica en relación co uso de medios de comunicación masiva, respectando o dereito á información e á liberdade de expresión que posúen os cidadáns e as cidadás.	CCEC CSC	VE_R4ESO_CCEC VE_R4ESO_CSC

Bloque 3. A reflexión ética.

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS	RÚBRICA DAS COMPETENCIAS
a	B3.1	B3.1	VEB3.1.1. Xustifica racionalmente e estima a importancia da reflexión ética no século XXI, como instrumento de protección dos dereitos humanos ante o perigo que poden representar entes posuidores de grandes intereses políticos e económicos e grupos violentos, que teñen ao seu alcance armamento de grande alcance científico e tecnolóxico, capaces de pór en grande risco os dereitos fundamentais da persoa.	CSC	VE_R4ESO_CSC
d	B3.2				
f					
h			VEB3.1.2. Sinala algúns dos novos campos aos que se aplica a ética (profesional, bioética, ambiente, economía, empresa, ciencia e tecnoloxía, etc.).	CMCCT CSIEE	VE_R4ESO_CMCCT VE_R4ESO_CSIEE

a d g h m	B3.3	B3.2	VEB3.2.1. Describe e avalía as circunstancias que no momento actual o/a rodean, identificando as limitacións e as oportunidades que se lle formulan desde as perspectivas social, laboral, educativa, económica, familiar, afectiva, etc., co obxecto de deseñar, a partir delas, o seu proxecto de vida persoal, determinando libremente os valores éticos que deben guialo/a.	CSIEE	VE_R4ESO_CSIEE
a b d h l	B3.4 B3.5	B3.3	VEB3.3.1. Define os elementos distintivos das éticas formais e compáraos cos relativos ás éticas materiais. VEB3.3.2. Explica as características da ética kantiana (formal, universal e racional), así como a importancia da súa achega á ética universal. VEB3.3.3. Aprecia, na ética kantiana, o seu fundamento na autonomía da persoa como valor ético esencial e a súa manifestación no imperativo categórico e as súas formulacións.	CCL CCL CSC	VE_R4ESO_CCL VE_R4ESO_CCL VE_R4ESO_CSC
b c d e g h	B3.6	B3.4	VEB3.4.1. Identifica a ética do discurso como unha ética formal e describe en que consiste o imperativo categórico que formula, sinalando as similitudes e as diferenzas que posúe co imperativo da ética de Kant. VEB3.4.2. Utiliza a súa iniciativa persoal e emprendedora para elaborar unha presentación con soporte informático acerca das éticas formais, expresando e elaborando conclusións fundamentadas.	CAA CD CSIEE	VE_R4ESO_CAA VE_R4ESO_CD VE_R4ESO_CSIEE

Bloque 4. A xustiza e a política.

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS	RÚBRICA DAS COMPETENCIAS
a	B4.1	B4.1	VEB4.1.1. Comprende a importancia que ten para a democracia e a	CSC	VE_R4ESO_CSC

c d h l	b4.2		xustiza, que os cidadáns e as cidadás coñezan e cumpran os seus deberes (defensa dos valores éticos e cívicos, coidado e conservación de todos os bens e servizos públicos, participación na elección de representantes políticos/as, respecto e tolerancia á pluralidade de ideas e de crenzas, acatamento das leis e das sentenzas dos tribunais de xustiza, pagamento dos impostos establecidos, etc.).		
a c d h l	B4.3 B4.4	B4.2	<p>VEB4.2.1. Diserta e elabora conclusións, en grupo, acerca das terribles consecuencias que pode ter para o ser humano o fenómeno da globalización, se non se establece unha regulación ética e política (egoísmo, desigualdade, interdependencia, internacionalización dos conflitos armados, imposición de modelos culturais determinados por intereses económicos que promoven o consumismo e a perda de liberdade humana, etc.).</p> <p>VEB4.2.2. Comenta o deber ético e político que teñen todos os estados, ante os riscos da globalización, de tomar medidas de protección dos dereitos humanos, nomeadamente a obriga de fomentar o ensino dos valores éticos e a súa vixencia, e a necesidade de respectalos en todo o mundo (deber de contribuír na construción dunha sociedade xusta e solidaria, fomentando a tolerancia, o respecto aos dereitos das demais persoas; honestidade, lealdade, pacifismo, prudencia, e mutua comprensión mediante o diálogo, a defensa e protección da natureza, etc.).</p>	CAA CSC CSC	VE_R4ESO_CAA VE_R4ESO_CSC VE_R4ESO_CSC

Bloque 5. Os valores éticos, o dereito, a DUDH e outros tratados internacionais sobre os dereitos humanos.

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS	RÚBRICA DAS COMPETENCIAS
a d g	B5.1 B5.2	B5.1	VEB5.1.1. Explica a finalidade e as características das leis xurídicas dentro do Estado e a súa xustificación ética, como fundamento da súa	CCL	VE_R4ESO_CCL

h			<p>lexitimidade e da súa obediencia.</p> <p>VEB5.1.2. Debate acerca da solución de problemas nos que hai un conflito entre os valores e principios éticos do individuo e os da orde civil, formulando solucións razoadas, en casos como os de desobediencia civil e obxección de conciencia.</p>	CCL CSIEE	VE_R4ESO_CCL VE_R4ESO_CSIEE
a b c	B5.3	B5.3	<p>VEB5.2.1. Procura información en internet co fin de definir os principais conceptos utilizados na teoría de Rawls e establece unha relación entre eles (posición orixinal e veo de ignorancia, criterio de imparcialidade e función dos dous principios de xustiza que propón).</p> <p>VEB5.2.2. Realiza un xuízo crítico acerca da teoría de Rawls e explica a súa conclusión argumentada acerca dela.</p>	CCL CCL CSIEE CD	VE_R4ESO_CCL VE_R4ESO_CCL VE_R4ESO_CSIEE VE_R4ESO_CD
a b c d e g h	B5.4 B5.5 B5.6	B5.3	<p>VEB5.3.1. Xustifica racionalmente a importancia dos dereitos humanos como ideais para alcanzar polas sociedades e os Estados, e recoñece os retos que aínda teñen que superar.</p> <p>VEB5.3.2. Sinala algunha das deficiencias no exercicio dos dereitos económicos e sociais (pobreza, e falta de acceso á educación, á saúde, ao emprego, á vivenda, etc.).</p> <p>VEB5.3.3. Emprende a elaboración dunha presentación, con soporte informático e audiovisual, acerca dalgunhas institucións e voluntarios/as que, en todo o mundo, traballan pola defensa e respecto dos dereitos humanos: Organización das Nacións Unidas (ONU) e os seus organismos, como FAO, Organismo Internacional de Enerxía Atómica (OIEA), Organización Mundial da Saúde (OMS), Organización das Nacións Unidas para a Educación, a Ciencia e a Cultura (UNESCO), etc., organizacións non gobernamentais como Greenpeace, UNICEF, Cruz Vermella, Media Lúa Vermella, etc., así como o Tribunal</p>	CSC CSC CCEC CD CSC	VE_R4ESO_CSC VE_R4ESO_CSC VE_R4ESO_CCEC VE_R4ESO_CD VE_R4ESO_CSC

			Internacional de Xustiza, o Tribunal de Xustiza da Unión Europea, etc.		
a b d e g	B5.7 B5.8 B5.9	B5.4	<p>VEB5.4.1. Diserta, en pequenos grupos, acerca da seguridade e a paz como un dereito fundamental das persoas, e aprecia a súa importancia para o exercicio do dereito á vida e á liberdade, elaborando e expresando as súas conclusións (artigo 3 da DUDH).</p> <p>VEB5.4.2. Toma conciencia do compromiso dos españois e das españolas coa paz, como unha aspiración colectiva e internacional recoñecida na Constitución española, e rexeita a violación dos dereitos humanos, amosando solidariedade coas vítimas da violencia.</p> <p>VEB5.4.3. Emprende a elaboración dunha presentación, con soporte audiovisual, sobre algunhas das novas ameazas para a paz e a seguridade no mundo actual (terrorismo, desastres ambientais, catástrofes naturais, mafias internacionais, pandemias, ataques cibernéticos, tráfico de armas de destrución masiva, de persoas e de órganos, etc.).</p>	CCL CSC CD CSC	VE_R4ESO_CCL VE_R4ESO_CSC VE_R4ESO_CD VE_R4ESO_CSC
a d h	B5.10 B5.11 B5.12	B5.5	<p>VEB5.5.1. Coñece, analiza e asume como cidadán ou cidadá os compromisos internacionais realizados por España en defensa da paz e a protección dos dereitos humanos, como membro de organismos internacionais (ONU, OTAN, UE, etc.).</p> <p>VEB5.5.2. Explica a importancia da misión das forzas armadas (artigo 15 da lei de defensa nacional) en materia de defensa e seguridade nacional, de dereitos humanos e de promoción da paz, e a súa contribución en situacións de emerxencia e axuda humanitaria, tanto nacionais como internacionais.</p> <p>VEB5.5.3. Analiza as consecuencias dos conflitos armados a nivel internacional, apreciando a importancia das organizacións</p>	CSC CSC CSC	VE_R4ESO_CSC VE_R4ESO_CSC VE_R4ESO_CSC

			internacionais que promoven e vixían o cumprimento dun dereito internacional fundamentado na DUDH.		
--	--	--	--	--	--

Bloque 6.Os valores éticos e a súa relación coa ciencia e a tecnoloxía.

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS	RÚBRICA DAS COMPETENCIAS
a b c f h m	B6.1	B6.1	VEB6.1.1. Utiliza información de forma selectiva para atopar algúns criterios que cumpra ter en conta para estimar a viabilidade de proxectos científicos e tecnolóxicos, considerando a idoneidade ética dos obxectivos que pretenden e a avaliación dos riscos e as consecuencias persoais, sociais e ambientais.	CAA CMCCT CSC CSIEE	VE_R4ESO_CAA VE_R4ESO_CMCCT VE_R4ESO_CSC VE_R4ESO_CSIEE
a d f g h	B6.2	B6.2	VEB6.2.1. Comprende e explica a necesidade de apoiar a creación e o uso de métodos de control, e a aplicación dunha ética deontolóxica para científicos/as e tecnólogos/as e, en xeral, para todas as profesións, fomentando a aplicación dos valores éticos no mundo laboral, financeiro e empresarial.	CMCCT CSC CSIEE	VE_R4ESO_CMCCT VE_R4ESO_CSC VE_R4ESO_CSIEE

RÚBRICAS PARA AVALIAR AS COMPETENCIAS EN VALORES ÉTICOS DE 4º ESO.

Perfil da CCL:

Destrezas:

Comprensión oral e escrita.

Expresión oral e escrita.

VE_R4ESO_CCL

Nivel 0 (0-4)	Nivel 1 (5-6)	Nivel 2 (7-8)	Nivel 3 (9-10)
---------------	---------------	---------------	----------------

<p>Escaso interese polo coñecemento e pola súa aplicación. Comprende pouco ou moi pouco a relación entre o coñecemento e a propia vida. Desatención e pouca conciencia ou nula das dificultades. Necesidade constante de motivación externa.</p>	<p>Interese (guiado) polo coñecemento e polas conclusións. Orientación mimética do coñecemento, escasamente autónomo. Conciencia das dificultades e resolución lenta e con axuda. Necesidade de guía e consulta na búsqueda de solucións.</p>	<p>Relaciona os novos coñecementos con outros e expresa interese neste proceso. Comprende e aplica o coñecemento á propia vida e a outras realidades do entorno. Conciencia das súas capacidades. Busca solución ás dificultades. Mostra interese por solucionar problemas.</p>	<p>Interese polo razoamento, o coñecemento e a dedución de conclusións. Valoración da reflexión, do coñecemento e do autocoñecemento para orientar a vida propia. Recoñecemento das capacidades e das dificultades e orientación práctica deste coñecemento. Iniciativa, responsabilidade e orixinalidade na solución de problemas.</p>
--	---	---	---

Perfil da CAA:

Manifesta curiosidade e interese polos diferentes temas que se tratan.
Intervén nas diferentes tarefas e pregunta.
Aplica e relaciona novos coñecementos.
Advirte as dificultades e busca superalas

VE_R4ESO_CAA

Nivel 0 (0-4)	Nivel 1 (5-6)	Nivel 2 (7-8)	Nivel 3 (9-10)
<p>Desatención e desinterese. Realiza poucas tarefas e de forma desorganizada. Intervén escasamente. Desinterese polo tema e por relacionar o aprendido. Necesidade de axuda nas dificultades. Pouca autonomía.</p>	<p>Atención intermitente e con moita motivación externa. Realiza as tarefas e ten un certo orden. Intervén algo e manifesta pouca motivación por aplicar o coñecemento. Busca axuda a veces.</p>	<p>Interésase no tema e está motivado. Realiza as tarefas con orden e busca a claridade. Establece relacións entre os coñecementos adquiridos e outros coñecementos. Dase conta das dificultades e procura superalas de forma autónoma ou</p>	<p>Interésase polo tema e por mellorar. Participa de forma reflexiva nas distintas tarefas e busca perfeccionalas. Interrelaciona os coñecementos buscando orden, precisión e sentido crítico. Búsqueda autónoma de recursos para superar as dificultades.</p>

	pedindo axuda.
--	----------------

Perfil da CSIEE:

Interese polo coñecemento, o razoamento e a dedución de conclusións.

Valoración da reflexión, do coñecemento e do autoconhecimento para a orientación da vida propia.

Recoñecemento das capacidades e das dificultades e orientación práctica deste coñecemento.

Iniciativa, responsabilidade e orixinalidade na solución de problemas.

VE_R4ESO_CSIEE

Nivel 0 (0-4)	Nivel 1 (5-6)	Nivel 2 (7-8)	Nivel 3 (9-10)
<p>Escaso interese polo coñecemento e pola súa aplicación.</p> <p>Comprende pouco ou moi pouco a relación entre o coñecemento e a propia vida.</p> <p>Desatención e pouca conciencia ou nula das dificultades.</p> <p>Necesidade constante de motivación externa.</p>	<p>Interese (guiado) polo coñecemento e polas conclusións.</p> <p>Orientación mimética do coñecemento, escasamente autónomo.</p> <p>Conciencia das dificultades e resolución lenta e con axuda.</p> <p>Necesidade de guía e consulta na búsqueda de solucións.</p>	<p>Relaciona os novos coñecementos con outros e expresa interese neste proceso.</p> <p>Comprende e aplica o coñecemento á propia vida e a outras realidades do entorno.</p> <p>Conciencia das súas capacidades. Busca solución ás dificultades.</p> <p>Mostra interese por solucionar problemas.</p>	<p>Interese polo razoamento, o coñecemento e a dedución de conclusións.</p> <p>Valoración da reflexión, do coñecemento e do autoconhecimento para orientar a vida propia.</p> <p>Recoñecemento das capacidades e das dificultades e orientación práctica deste coñecemento.</p> <p>Iniciativa, responsabilidade e orixinalidade na solución de problemas.</p>

Perfil da CD:

Busca e selecciona información a través das novas tecnoloxías.

Organiza a información, comprende e explica o seu sentido.

Prepara temas usando recursos tecnolóxicos e extrae conclusións .

VE_R4ESO_CD

Nivel 0 (0-4)	Nivel 1 (5-6)	Nivel 2 (7-8)	Nivel 3 (9-10)
Desinterese ou escaso interese na busca de información. Non organiza nin comprende adecuadamente o sentido da información. Manifesta desinterese na preparación de temas.	Busca información, pero tradúcea sen contrastar. Organiza de forma sinxela. Comprende parcialmente. Elabora exposicións moi simples.	Busca e contrasta información e expón de forma clara. Comprende e organiza ben o traballo. Busca a claridade. Elabora exposicións con bastante información e claridade.	Busca e contrasta información con sentido crítico e profundidade. Organiza moi ben a información obtida. Comprende o sentido e extrae conclusións. Prepara a fondo os temas. Busca a precisión e a exposición clara e extrae conclusións.

Perfil da CSC:

Comprender os valores fundamentais que favorecen a convivencia. Comunicarse con intención de claridade e interese na solución de problemas.

Comprender a relación entre a formación da personalidade e a adquisición de valores éticos.

Exercicio da reflexión racional e interese por superar interpretacións equivocadas que poden danar os dereitos humanos.

VE_R4ESO_CSC

Nivel 0 (0-4)	Nivel 1 (5-6)	Nivel 2 (7-8)	Nivel 3 (9-10)
Non observa, nas súas intervencións e traballos, unha conduta favorecedora da convivencia. Interrompe o traballo e as intervencións, mostrando desinterese polo tema. Repara de forma moi simple na	Respeto mínimo polas boas formas de convivencia. Intervén de forma inapropiada a veces, pero intenta corrixirse. Comprende e, en bastantes casos, a relación entre a formación da personalidade e a adquisición de	Interesado e coidadoso no bo trato e práctica de valores. Intervén con interese. Busca a boa comunicación. Coñece e concédelle importancia á relación entre os factores que conforman a personalidade e a práctica	Intervén sempre e con exemplaridade e respecto polos valores da boa convivencia. Interese pola boa comunicación: búsqueda da claridade, obxectividade e interese na solución de problemas. Reflexiona de forma crítica e

<p>relación entre a personalidade e os valores. Intervención escasas, impulsivas e con pouco interés na revisión crítica.</p>	<p>valores. Interpretacións simples. Manifesta un certo grado de autocorrección.</p>	<p>de valores. Interésase pola análise crítica das diferentes interpretacións e pola reflexión racional sobre a moral.</p>	<p>comprende a relación entre a formación da personalidade, a adquisición de valores e recoñece a importancia na evolución da autonomía moral. Responsabilidade na interpretación e conciencia das consecuencias. Práctica da reflexións éticas.</p>
---	--	--	--

Perfil da CMCCT:

Interpreta os datos aportados pola ciencia e deduce conclusións.

Coñece datos e explicacións científicas e relaciónaos có tema.

Valora a importancia dos coñecementos científicos na comprensión de cada tema.

Emprega explicacións e datos científicos nas tarefas e intervencións.

VE_R4ESO_CMCCT

Nivel 0 (0-4)	Nivel 1 (5-6)	Nivel 2 (7-8)	Nivel 3 (9-10)
<p>Non manifesta interés polo tema. Non comprende as relacións entre as explicacións científicas e os temas. Comprensión dispersa. Confusión. Emprego escaso ou nulo de explicacións e datos científicos.</p>	<p>Interésase no tema con dirección externa. Comprende relacións simples. Entende de forma simple e guiada por outro. Emprego simple de datos e explicacións científicas nas diferentes tarefas.</p>	<p>Mostra interés polo tema e usa datos e posibles conclusións. Relaciona adecuadamente as aportacións da ciencia e o tema. Valora adecuadamente a aportación da ciencia. Comprende os novos problemas morais derivados dos avances da biociencia e da tecnoloxía. Uso adecuado das explicacións</p>	<p>Interpreta con interés e rigor os datos e establece conclusións. Establece relacións entre os contidos da ciencia e o tema e profundiza na análise da realidade. Valora e comprende a aportación da ciencia e a súa aplicación práctica. Comprende e valora a importancia de códigos éticos que controlen a investigación científica.</p>

		científicas nas explicacións e tarefas.	Manexa coñecementos de proxectos científicos e tecnolóxicos e ponnos en relación coa ética.
--	--	---	---

Perfil da CCEC:

Coñece a aportación cultural.
Recoñece e valora o legado cultural.

VE_R4ESO_CCEC

Nivel 0 (0-4)	Nivel 1 (5-6)	Nivel 2 (7-8)	Nivel 3 (9-10)
Inseguridade no coñecemento. Dispersión das ideas e escasa ou nula relación co contexto. Non aprecia ou aprecia parcialmente as aportacións culturais. Conciencia histórica fragmentada e pouco consciente.	Coñece as aportacións culturais con algunhas imprecisións. Chega a establecer e comprender a influencia das ideas con axuda. Valoración escasa das aportacións culturais. Necesita colaboración externa. Conciencia histórica elemental.	Recoñece os aspectos máis relevantes. Comprende a influencia dos aspectos da cultura tratados. Interese, respecto e valoración crítica do legado cultural. Conciencia histórica das ideas tratadas.	Coñece con precisión as aportacións culturais. Comprende e establece relacións significativas entre as aportacións culturais e o contexto. Interese e valoración profunda e crítica das ideas. Conciencia histórica dos aspectos culturais tratados e as súas influencias.

3-CONCRECIÓN, PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE, DE TEMPORALIZACIÓN, GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA E PROCEDIMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.(VALORES- ÉTICOS 4º ESO)

Bloque 1. A dignidade da persoa.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
VEB1.1.1. Identifica a orixe dos dereitos inalienables e universais que establece a DUDH na dignidade do ser humano en tanto que persoa e os atributos inherentes á súa	1ª AV	Identifica a orixe dos dereitos inalienables e universais que establece a DUDH na dignidade do ser humano	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas

natureza.		en tanto que persoa e os atributos inherentes á súa natureza.	a preguntas directas.
VEB1.1.2. Identifica na DUDH os atributos esenciais do ser humano: razón, conciencia e liberdade.	1ª AV	Identifica na DUDH os atributos esenciais do ser humano: razón, conciencia e liberdade.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB1.1.3. Relaciona adecuadamente os termos e as expresións seguintes, que se utilizan na DUDH: dignidade da persoa, fraternidade, liberdade humana, trato digno, xuízo xusto, trato inhumano ou degradante, detención arbitraria, presunción de inocencia, discriminación, violación de dereitos, etc.	1ª AV	Relaciona algúns dos termos esenciais presentes na DUDH.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.

Bloque 2. A comprensión, o respecto e a igualdade nas relacións interpersoais.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
VEB2.1.1. Comenta, segundo o establecido pola DUDH nos artigos do 12 ao 17, os dereitos do individuo que o Estado debe respectar e fomentar, nas relacións existentes entre ambos.	1ª AV	Comenta, segundo o establecido pola DUDH nos artigos do 12 ao 17, os dereitos do individuo que o Estado debe respectar e fomentar, nas relacións existentes entre ambos.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB2.1.2. Explica os límites do Estado que establece a DUDH nos artigos do 18 ao 21, ao determinar as liberdades dos cidadáns e das cidadás que este debe protexer e respectar.	1ª AV	Explica os límites do Estado que establece a DUDH nos artigos do 18 ao 21, ó determinar as liberdades dos cidadáns e das cidadás que este debe protexer e respectar.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB2.1.3. Elabora unha presentación con	1ª AV	Elabora unha presentación cós contidos máis	Traballo regular dos alumnos na

soporte informático e audiovisual que ilustre os contidos máis sobresalientes tratados no tema, e expón as súas conclusións de xeito argumentado.		representativos do tema.	aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB2.2.1. Describe e avalía o proceso de socialización global, mediante o que se produce a interiorización de valores, normas, costumes, etc.	1ª AV	Describe e avalía o proceso de socialización global, mediante o que se produce a interiorización de valores, normas, costumes, etc.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB2.2.2. Sinala os perigos que encerra o fenómeno da socialización global se se desenvolve á marxe dos valores éticos universais, e debate acerca da necesidade de establecer límites éticos e xurídicos neste tema.	1ª AV	Recoñece a importancia de soste valores éticos universais ante o fenómeno da socialización global.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB2.2.3. Diserta acerca do impacto que teñen os medios de comunicación masiva na vida moral das persoas e da sociedade, expresando as súas opinións con rigor intelectual.	1ª AV	Diserta acerca do impacto que teñen os medios de comunicación masiva na vida moral das persoas e da sociedade, expresando as súas opinións con rigor intelectual.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB2.2.4. Valora a necesidade dunha regulación ética e xurídica en relación co uso de medios de comunicación masiva, respectando o dereito á información e á liberdade de expresión que posúen os cidadáns e as cidadás.	1ª AV	Valora a necesidade dunha regulación ética e xurídica en relación co uso de medios de comunicación masiva, respectando o dereito á información e á liberdade de expresión que posúen os cidadáns e as cidadás.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.

Bloque 3. A reflexión ética.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
VEB3.1.1. Xustifica racionalmente e estima a importancia da	1ª AV	Xustifica racionalmente e estima a	Traballo regular dos alumnos

reflexión ética no século XXI, como instrumento de protección dos dereitos humanos ante o perigo que poden representar entes posuidores de grandes intereses políticos e económicos e grupos violentos, que teñen ao seu alcance armamento de grande alcance científico e tecnolóxico, capaces de pór en grande risco os dereitos fundamentais da persoa.		importancia da reflexión ética no século XXI, como instrumento de protección dos dereitos humanos.	na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.1.2. Sinala algúns dos novos campos aos que se aplica a ética (profesional, bioética, ambiente, economía, empresa, ciencia e tecnoloxía, etc.).	1ª AV	Sinala algúns dos novos campos aos que se aplica a ética (profesional, bioética, ambiente, economía, empresa, ciencia e tecnoloxía, etc.).	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.2.1. Describe e avalía as circunstancias que no momento actual o/a rodean, identificando as limitacións e as oportunidades que se lle formulan desde as perspectivas social, laboral, educativa, económica, familiar, afectiva, etc., co obxecto de deseñar, a partir delas, o seu proxecto de vida persoal, determinando libremente os valores éticos que deben guialo/a.	1ª AV	Elabora un plan de vida persoal tendo en conta os valores éticos que deben guialo e valorando as circunstancias sociais, laborais...	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.3.1. Define os elementos distintivos das éticas formais e compáraos cos relativos ás éticas materiais.	2ª AV	Define os elementos distintivos das éticas formais e compáraos cos relativos ás éticas materiais.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.3.2. Explica as características da ética kantiana (formal, universal e racional), así como a importancia da súa achega á ética universal.	2ª AV	Explica as características da ética kantiana (formal, universal e racional), así como a importancia da súa achega á ética universal.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas

			directas.
VEB3.3.3. Aprecia, na ética kantiana, o seu fundamento na autonomía da persoa como valor ético esencial e a súa manifestación no imperativo categórico e as súas formulacións.	2ª AV	Recoñece a importancia, na ética kantiana, da autonomía da persoa como valor ético esencial.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.4.1. Identifica a ética do discurso como unha ética formal e describe en que consiste o imperativo categórico que formula, sinalando as similitudes e as diferenzas que posúe co imperativo da ética de Kant.	2ª AV	Identifica a ética do discurso como unha ética formal e describe en que consiste o imperativo categórico que formula, sinalando as similitudes e as diferenzas que posúe co imperativo da ética de Kant.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB3.4.2. Utiliza a súa iniciativa persoal e emprendedora para elaborar unha presentación con soporte informático acerca das éticas formais, expresando e elaborando conclusións fundamentadas.	2ª AV	Utiliza a súa iniciativa persoal e emprendedora para elaborar unha presentación con soporte informático acerca das éticas formais.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.

Bloque 4. A xustiza e a política.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
VEB4.1.1. Comprende a importancia que ten para a democracia e a xustiza, que os cidadáns e as cidadás coñezan e cumpran os seus deberes (defensa dos valores éticos e cívicos, coidado e conservación de todos os bens e servizos públicos, participación na elección de representantes políticos/as, respecto e	2ª AV	Comprende a importancia que ten para a democracia e a xustiza, que os cidadáns e as cidadás coñezan e cumpran os seus deberes (defensa dos valores éticos e cívicos, coidado e conservación de todos os bens e servizos públicos, participación na elección de representantes políticos/as, respecto e	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.

tolerancia á pluralidade de ideas e de crenzas, acatamento das leis e das sentenzas dos tribunais de xustiza, pagamento dos impostos establecidos, etc.).		tolerancia á pluralidade de ideas e de crenzas, acatamento das leis e das sentenzas dos tribunais de xustiza, pagamento dos impostos establecidos, etc.).	
VEB4.2.1. Diserta e elabora conclusións, en grupo, acerca das terribles consecuencias que pode ter para o ser humano o fenómeno da globalización, se non se establece unha regulación ética e política (egoísmo, desigualdade, interdependencia, internacionalización dos conflitos armados, imposición de modelos culturais determinados por intereses económicos que promoven o consumismo e a perda de liberdade humana, etc.).	2ª AV	Diserta e elabora conclusións, en grupo, acerca das terribles consecuencias que pode ter para o ser humano o fenómeno da globalización, se non se establece unha regulación ética e política (egoísmo, desigualdade, interdependencia, internacionalización dos conflitos armados, imposición de modelos culturais determinados por intereses económicos que promoven o consumismo e a perda de liberdade humana, etc.).	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB4.2.2. Comenta o deber ético e político que teñen todos os estados, ante os riscos da globalización, de tomar medidas de protección dos dereitos humanos, nomeadamente a obriga de fomentar o ensino dos valores éticos e a súa vixencia, e a necesidade de respectalos en todo o mundo (deber de contribuír na construción dunha sociedade xusta e solidaria, fomentando a tolerancia, o respecto aos dereitos das demais persoas; honestidade, lealdade, pacifismo, prudencia, e mutua comprensión mediante o diálogo, a defensa e protección da natureza, etc.).	2ª AV	VEB4.2.2. Comenta o deber ético e político que teñen todos os estados, ante os riscos da globalización, de tomar medidas de protección dos dereitos humanos, nomeadamente a obriga de fomentar o ensino dos valores éticos e a súa vixencia, e a necesidade de respectalos en todo o mundo (deber de contribuír na construción dunha sociedade xusta e solidaria, fomentando a tolerancia, o respecto aos dereitos das demais persoas; honestidade, lealdade, pacifismo, prudencia, e mutua comprensión mediante o diálogo, a defensa e protección da natureza, etc.).	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.

Bloque 5. Os valores éticos, O dereito, a DUDH e outros tratados internacionais sobre os dereitos humanos.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	INSTRUMENTOS DE
---------------------------	-----------------	----------------------------	-----------------

			AVALIACIÓN
VEB5.1.1. Explica a finalidade e as características das leis xurídicas dentro do Estado e a súa xustificación ética, como fundamento da súa lexitimidade e da súa obediencia.		Comprende a finalidade e as características das leis xurídicas dentro do Estado e a súa xustificación ética, como fundamento da súa lexitimidade e da súa obediencia.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB5.1.2. Debate acerca da solución de problemas nos que hai un conflito entre os valores e principios éticos do individuo e os da orde civil, formulando solucións razoadas, en casos como os de desobediencia civil e obxección de conciencia.	2ª AV	Debate acerca da solución de problemas nos que hai un conflito entre os valores e principios éticos do individuo e os da orde civil, formulando solucións razoadas, en casos como os de desobediencia civil e obxección de conciencia.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB5.2.1.Pode definir os principais conceptos utilizados na teoría de Rawls e establece unha relación entre eles (posición orixinal e veo de ignorancia, criterio de imparcialidade e función dos dous principios de xustiza que propón).	2ª AV	Pode definir os principais conceptos utilizados na teoría de Rawls e establece unha relación entre eles	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB5.2.2. Realiza un xuízo crítico acerca da teoría de Rawls e explica a súa conclusión argumentada acerca dela.	2ª AV	Reflexiona sobre a teoría de Rawls e contrasta as súas ideas.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB5.3.1. Xustifica racionalmente a importancia dos dereitos humanos como ideais para alcanzar polas sociedades e os Estados, e recoñece os retos que aínda teñen que superar.	2ª AV	Xustifica racionalmente a importancia dos dereitos humanos como ideais para alcanzar polas sociedades e os Estados.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo,

			respostas a preguntas directas.
VEB5.3.2. Sinala algunha das deficiencias no exercicio dos dereitos económicos e sociais (pobreza, e falta de acceso á educación, á saúde, ao emprego, á vivenda, etc.).	2ª AV	Sinala algunha das deficiencias no exercicio dos dereitos económicos e sociais (pobreza, e falta de acceso á educación, á saúde, ao emprego, á vivenda, etc.).	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB5.3.3. Emprende a elaboración dunha presentación, con soporte informático e audiovisual, acerca dalgunhas institucións e voluntarios/as que, en todo o mundo, traballan pola defensa e respecto dos dereitos humanos: Organización das Nacións Unidas (ONU) e os seus organismos, como FAO, Organismo Internacional de Enerxía Atómica (OIEA), Organización Mundial da Saúde (OMS), Organización das Nacións Unidas para a Educación, a Ciencia e a Cultura (UNESCO), etc., organizacións non gobernamentais como Greenpeace, UNICEF, Cruz Vermella, Media Lúa Vermella, etc., así como o Tribunal Internacional de Xustiza, o Tribunal de Xustiza da Unión Europea, etc.	3ªAV	Emprende a elaboración dunha presentación, con soporte informático e audiovisual, acerca dalgunhas institucións e voluntarios/as que, en todo o mundo, traballan pola defensa e respecto dos dereitos humanos.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB5.4.1. Diserta, en pequenos grupos, acerca da seguridade e a paz como un dereito fundamental das persoas, e aprecia a súa importancia para o exercicio do dereito á vida e á liberdade, elaborando e expresando as súas conclusións (artigo 3 da DUDH).	3ªAV	Diserta, en pequenos grupos, acerca da seguridade e a paz como un dereito fundamental das persoas, e aprecia a súa importancia para o exercicio do dereito á vida e á liberdade.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.

VEB5.4.2. Toma conciencia do compromiso dos españois e das españolas coa paz, como unha aspiración colectiva e internacional recoñecida na Constitución española, e rexeita a violación dos dereitos humanos, amosando solidariedade coas vítimas da violencia.	3ªAV	Toma conciencia do compromiso dos españois e das españolas coa paz, como unha aspiración colectiva e internacional recoñecida na Constitución española, e rexeita a violación dos dereitos humanos, amosando solidariedade coas vítimas da violencia.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB5.4.3. Emprende a elaboración dunha presentación, con soporte audiovisual, sobre algunhas das novas ameazas para a paz e a seguridade no mundo actual (terrorismo, desastres ambientais, catástrofes naturais, mafias internacionais, pandemias, ataques cibernéticos, tráfico de armas de destrución masiva, de persoas e de órganos, etc.).	3ªAV	Emprende a elaboración dunha presentación, con soporte audiovisual, sobre algunhas das novas ameazas para a paz e a seguridade no mundo actual (terrorismo, desastres ambientais, catástrofes naturais, mafias internacionais, pandemias, ataques cibernéticos, tráfico de armas de destrución masiva, de persoas e de órganos, etc.).	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB5.5.1. Coñece, analiza e asume como cidadán ou cidadá os compromisos internacionais realizados por España en defensa da paz e a protección dos dereitos humanos, como membro de organismos internacionais (ONU, OTAN, UE, etc.).	3ªAV	Coñece, analiza e asume como cidadán ou cidadá os compromisos internacionais realizados por España en defensa da paz e a protección dos dereitos humanos, como membro de organismos internacionais (ONU, OTAN, UE, etc.).	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB5.5.2. Explica a importancia da misión das forzas armadas (artigo 15 da lei de defensa nacional) en materia de defensa e seguridade nacional, de dereitos humanos e de promoción da paz, e a súa contribución en situacións de emerxencia e axuda humanitaria, tanto nacionais como internacionais.	3ªAV	Explica a importancia da misión das forzas armadas (artigo 15 da lei de defensa nacional) en materia de defensa e seguridade nacional, de dereitos humanos e de promoción da paz, e a súa contribución en situacións de emerxencia e axuda humanitaria, tanto nacionais como internacionais.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.

VEB5.5.3. Analiza as consecuencias dos conflitos armados a nivel internacional, apreciando a importancia das organizacións internacionais que promoven e vixían o cumprimento dun dereito internacional fundamentado na DUDH.	3ªAV	Analiza as consecuencias dos conflitos armados a nivel internacional, apreciando a importancia das organizacións internacionais que promoven e vixían o cumprimento dun dereito internacional fundamentado na DUDH.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
---	------	---	--

Bloque 6.Os valores éticos e a súa relación coa ciencia e a tecnoloxía.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
VEB6.1.1. Utiliza información de forma selectiva para atopar algúns criterios que cumpra ter en conta para estimar a viabilidade de proxectos científicos e tecnolóxicos, considerando a idoneidade ética dos obxectivos que pretenden e a avaliación dos riscos e as consecuencias persoais, sociais e ambientais que a súa aplicación poida ter.	3ªAV	Utiliza información de forma selectiva para atopar algúns criterios que cumpra ter en conta para estimar a viabilidade de proxectos científicos e tecnolóxicos, considerando a idoneidade ética dos obxectivos que pretenden e a avaliación dos riscos e as consecuencias persoais, sociais e ambientais que a súa aplicación poida ter.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.
VEB6.2.1. Comprende e explica a necesidade de apoiar a creación e o uso de métodos de control, e a aplicación dunha ética deontolóxica para científicos/as e tecnólogos/as e, en xeral, para todas as profesións, fomentando a aplicación dos valores éticos no mundo laboral, financeiro e empresarial.	3ªAV	Comprende e explica a necesidade de apoiar a creación e o uso de métodos de control, e a aplicación dunha ética deontolóxica para científicos/as e tecnólogos/as e, en xeral, para todas as profesións, fomentando a aplicación dos valores éticos no mundo laboral, financeiro e empresarial.	Traballo regular dos alumnos na aula: actividades escritas, exposicións, diálogo, respostas a preguntas directas.

4-CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS QUE REQUIREN AS MATERIAS

O Decreto incorpora as competencias clave das que se di ser recoñecidas polo Parlamento europeo como fundamentais para a aprendizaxe permanente. Recoñécese que as competencias son “as que todas as persoas precisan para a súa realización e o seu desenvolvemento persoal, así como para a cidadanía activa, a inclusión social e o emprego”.

Enténdese que as sete competencias das que xa temos falado en outros apartados, deben ser consideradas e impulsadas desde todas as materias de ensino de dada etapa educativa. Cada etapa recoñecerá un nivel de desenvolvemento de cada competencia porque a capacitación é un proceso no que imos acadando un maior nivel de comprensión e de praxis da competencia.

O docente ha de facilitar ós alumnos e favorecer, por medio das actividades e da explicación que poñan en relación os coñecementos adquiridos e poñer en práctica a comprensión interdisciplinar fronte á mera acumulación de contidos.

En toda materia compréndese como necesario o estudo dos seus problemas desde a interdisciplinariedade, nunhas materias máis que noutras e dependendo tamén do nivel.. Acumular contidos non ten moito valor se non se entretecen con outros contidos nunha unidade de sentido. Esta comprensión ha de poder servir para resolver algún tipo de cuestión práctica ou teórica que o alumno se plantexe.

Toda a práctica docente, desde a explicación ás preguntas directas dirixidas ós alumnos, ata a realización de tarefas orais e escritas han de permitir e recoñecer algún tipo de expresión avaliable das competencias como xa se indicou en cada un dos apartados (apartado dous) de cada materia. Todo isto independentemente da realización doutras probas obxetivas avaliadoras.

5- MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS QUE SE VAIAN A UTILIZAR

Información proporcionada polo profesor na aula (explicación e información escrita, textos, actividades...tendientes a acadar os estándares da propia da materia e o desenvolvemento das competencias básicas, en relación cós contidos, metodoloxía, criterios de avaliación e resultados de aprendizaxe avaliáveis). Emprego das TIC para a presentación de traballos, busca de información...)

Viciana Hernando, F. e outros, HISTORIA DA FILOSOFÍA, Santillana, Santiago de Compostela, 2016.

Cortina Orts, A. e outros, FILOSOFÍA, Santillana, Santiago de Compostela ,2016.

X. Martí Orriols/ C. Prestel Alfonso. VALORES ÉTICOS (1º, 2º, 3º, e 4º ESO), Vicens-Vives, 2015 e 2016.

6- CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO.

A avaliación trimestral (contínua) e a final realizarase por medio dos instrumentos de avaliación expostos no apartado 3 de cada materia.

Como é lóxico, a comprobación do grado de adquisición de competencias e contidos, valorarase tomando como referencia os estándares de aprendizaxe e os criterios de avaliación establecidos na presente lei para cada materia.

A avaliación non servirá unicamente para medir os resultados. Terá un carácter formativo en canto que constitúe un instrumento de mellora do proceso de ensino aprendizaxe.

No caso de que o progreso do alumno non fose o adecuado, estableceranse medidas de reforzo e recuperación.

A nota final resultará da nota media das tres avaliacións.

Si o alumno non acada unha valoración positiva despois da realización da media dos trimestres, realizarase un exame final sobre aqueles contidos do trimestre que non logrou superar. (Probas extraordinarias de xuño e setembro).

En cada trimestre realizaranse probas de recuperación para aqueles alumnos que non acadaran suficiente.

Os instrumentos de avaliación establecidos no apartado tres para Historia da Filosofía valorarase da seguinte maneira:

70% para a proba escrita trimestral. Realización do traballo regular que se comprobará e se irá anotando en listas de control igual que preguntas e participación activa na aula (15%).

O 15% restante da nota avaliarase mediante probas escritas de respostas breves que asegurarán que os alumnos non só realizan o traballo senón que tamén o repasan. Desta maneira tratamos de evitar que se concentre todo o estudo da materia na proba trimestral.

Para Filosofía de 1º bacharelato e antropoloxía de 1º bacharelato, igualmente haberá unha proba trimestral que significará un 70% da nota e o traballo regular máis os traballos propostos en cada trimestre terán un valor do 30% da nota. En Filosofía o control do traballo escrito e a participación na aula representará un 10% da nota. O control dunha lectura trimestral valorarase nun máximo de 15% e a realización dun glosario 5%. En Antropoloxía, a valoración farase como en Historia da filosofía.

A análise do grao de consecución das competencias realizarase por medio das rúbricas establecidas para cada competencia. As diferentes actividades propostas ós alumnos, incluídas as probas escritas, constitúen o material que se terá en conta para valorar o grao de consecución. É por eso que non cabe esperar unha gran disparidade entre a nota obtida no trimestre e o grao de consecución das competencias.

RÚBRICA PARA VALORAR O COMENTARIO DE TEXTOS DE HISTORIA DA FILOSOFÍA

	NIVEL 4	NIVEL 3	NIVEL 2	NIVEL1
Presentación breve do autor do texto. (0.25 p)	Presentación breve e adecuada do autor (época, relevancia na historia do pensamento ou aportacións destacadas. Sinalar algunhas obras relevante e a situación do texto na obra).	Recoñécese o autor e época e algunha obra.	Recoñécese o autor e época.	Non se fai ningunha referencia ó autor.
Tema do texto (0.25 p)	Identifícase o tema e ofrécese unha correcta xustificación en coherencia có texto.	Recoñécese o tema e dase unha xustificación suficiente.	Recoñécese o tema. Non se explica adecuadamente a súa relación có texto.	Non hai identificación clara do tema. Ningunha explicación adecuada ó texto.
Análise do texto (comprensión conceptual e estrutura do argumento). (1.00 p)	Demóstrase unha correcta comprensión dos conceptos clave do texto (definición e uso). Exposición clara do argumento. Recoñécese as ideas relevantes e as partes do texto.	Compréndense algúns conceptos fundamentais e intégranse na exposición do argumento facendo referencia ás partes do texto. Expóñense as ideas fundamentais.	Recoñécense algún concepto e relaciónanse con algunhas ideas do texto.	Non se recoñece ningún concepto ou recoñécense poucos. Comprensión vaga ou nula das ideas do texto.
Comprensión do texto desde a filosofía do autor	Exposición clara dos contidos. Tratamento dos contidos acorde có tema e ideas do texto (relaciónanse có tema e ideas do texto). Tratamento claro de todos os contidos que abrangue o tema.	Trátanse algún contidos relevantes e establécense relacións có texto. Expóñense os contidos con claridade.	Comentario precario do texto. Fundamentalmente parafráséase e non se ofrece unha correcta definición dos conceptos, dándose por comprendidos e explicados. Tratamento dalgúns contidos relacionados có tema.	Non se tratan os contidos ou trátanse de forma inadecuada. Non se establecen relacións entre contidos e texto.

Contextualización do tema e ideas.	Establécense relación xustificadas do tema do texto con outras ideas de escolas e autores (Influencias, herdanzas, legados). Sinala con claridade as diferenzas e semellanzas no tratamento dos problemas.	Relaciónase o tema do texto con algunha ideas de outros autores e xustifícase adecuadamente. Sinala algunha diferenza e semellanza no tratamento dos problemas nos distintos autores.	Ofrece algunha relación con outros autores. Non se explica adecuadamente a diferenza e semellanza de enfoque.	Non se realiza ningún tipo de contextualización ou simplemente se menciona a relación entre os autores, pero non se da ningún tipo de explicación.
------------------------------------	---	--	--	--

En toda valoración dos escritos dos alumnos compréndese a corrección formal e ortográfica.

RÚBRICA PARA CORRECCIÓN DO DICCIONARIO/GLOSARIO DE TERMOS FILOSÓFICO - 1º BACHARELATO

	nivel 4 9-10	nivel 3 7-8	nivel 2 5-6	nivel 1 0-4
Número de conceptos(30%)	Explica todos os conceptos de forma adecuada	Explica ata o 80% dos conceptos de forma adecuada	Explica ata o 60% dos conceptos de forma adecuada	Non presenta o glosario ou contén erros superiores ó 50% nos conceptos.
Presentación(20%)	Atractiva, clara e ben organizada	con algunha deficiencia ou carencia	Correcta pero pouco atractiva, pouco clara ou pouco organizada	Non presenta o glosario ou contén erros moi relevantes en canto a claridade e organización.
Contido(50%)	Todos os conceptos están ben definidos, as explicacións son orixinais e están ben traballadas.	Ata o 80% das definicións son correctas e están ben traballadas e son orixinais.	Ata o 60% das definicións son correctas, pero/ou hai moitas copiadas ou pouco traballadas	Non entrega ou contén erros superiores ó 50% dos conceptos.

RÚBRICA DE ANÁLISE E COMENTARIO DE TEXTO- 1º BACHARELATO

	Nivel 4 9-10	Nivel 3 7-8	Nivel 2 5-6	Nivel 1 0-4
Temática filosófica 5%	Identifica a temática filosófica, xustifícaa de forma coherente e adecuada conforme ó texto e sitúaa adecuadamente na reflexión filosófica.	Identifica a temática filosófica aportando razóns suficientes para xustificalo	Identifícase a temática filosófica con razóns obvias ou pouco xustificadas	Non se identifica a temática ou non se dan razóns de ningún tipo
Tema, problema/s e tese ou idea principal 17'5%	Identifica o tema do texto, expón a pregunta ou preguntas ás que responde o texto e a resposta do autor en forma de tese ou idea principal	Identifícanse e expóñense 2 das 3, incluído o tema.	Identifícase o tema	Non se identifican ou expoñen ningunha das tres
Vocabulario filosófico 10%	Identifica o vocabulario filosófico xeral e específico, comprende o significado e úsao no exercicio de forma adecuada	Identifica gran parte do vocabulario e con algunha excepción comprénde e úsao no seu exercicio.	Identifica algúns conceptos ou comprende algúns deles e úsaos no seu exercicio	Non se identifican, comprenden ou usan.
Tipo de texto: expositivo/argumental 5%	Identifica o tipo de texto e dá razóns adecuadas para xustificalo.	Identifícase o tipo de texto, pero as razóns para xustificalo son moi vagas ou xerais.	Identifícase o tipo de texto pero non se dan razóns.	Non identifica o tipo de texto.
Estrutura do texto 10%	Realiza unha análise da estrutura do texto expoñendo as ideas /argumentos/partes, de forma adecuada e coherente	Realiza unha análise da estrutura baseado nos parágrafos e liñas identificando o seu contido.	Realízase unha análise da estrutura deficiente e sen ser capaz de sinalar o contido dos parágrafos ou facéndoo de forma inadecuada.	Non realiza análise da estrutura
Valoración crítica e desenvolvemento do tema 45%	Exponse a problemática sobre o traballado en clase, sabe relacionarse co tema, problema e tese do texto	Expóñense gran parte dos aspectos da problemática sobre o tema, sábese relacionar con algúns	Exponse algún aspecto da problemática pero sen relacionalo co texto. Parafraséase o texto sen	Non realiza valoración nin desenvolve o tema.

	comparándoo con outros enfoques e respostas estudadas.	aspectos do texto e compárase con algún outro enfoque.	profundar na súa explicación.	
Presentación e ortografía: uso de maiúsculas, acentuación e puntuación... 7'5%	Deixa marxes e encádrao no folio, é lexible, separación ó comezo de parágrafo. Sen faltas de ortografía.	Deixa marxes e encádrao no folio, é lexible, separación ó comezo de parágrafo. 1 ou 2 erros ortográficos	Deixa marxes e encádrao no folio, é lexible, separación ó comezo de parágrafo. 3 ou 4 erros ortográficos.	Mala presentación. 5 ou máis erros ortográficos

RÚBRICA PARA A CORRECCIÓN DE MAPAS CONCEPTUAIS- 1º BACHARELATO

	NIVEL 4 9-10	NIVEL 3 7-8	NIVEL 2 5-6	NIVEL 1 0-4
Conceptos relevantes e relacións entre conceptos (50%)	Identifica todos os conceptos e amosa dominio excelente ó establecer as relacións.	Identifica gran parte dos conceptos importantes ou realiza algunha conexión errada ou irrelevante.	Poucos conceptos ou moitas conexións erradas.	Non o fai ou presenta moitos erros tanto nos conceptos como nas conexións.
Estrutura (50%)	Constrúe mapas conceptuais completos: coloca os conceptos en xerarquías e conexións adecuadas, elaborando mapas conceptuais significativos e facilmente interpretables.	Coloca a maioría dos conceptos en xerarquías e conexións adecuadas. Mapa conceptual facilmente interpretable.	Erros na xerarquía e conexións. Mapa conceptual simple, incompleto ou difícil de interpretar.	Non realiza o mapa conceptual. Non establece xerarquías e conexións adecuadas.

RÚBRICA PARA A CORRECCIÓN DE DISERTACIÓN FILOSÓFICAS (ORAIS E ESCRITAS)- 1º BACHARELATO

	NIVEL 4 9-10	NIVEL 3 7-8	NIVEL 2 5-6	NIVEL 1 0-4
Investigación persoal do problema(25%)	Excelencia. Destaca na comprensión e na investigación.	Moi bo ou bo. Algún erro na comprensión ou necesidade de investigar máis.	Suficiente. Erros na comprensión pero con investigación; comprensión	Non o fai. Non hai comprensión e non hai investigación persoal.

			pero pouca investigación.	
información manexada(25%)	Pertinente e acertada	Contén algún erro ou imprecisión.	Contén erros e imprecisións.	Pouca ou nula información. Moitos erros e imprecisións.
argumentación do problema(25%)	Clara e boa: saca conclusións, realiza inferencias, asocia ideas, utiliza exemplos... Utiliza estratexias argumentais adecuadas.	Algún erro ou uso incorrecto das ferramentas mencionadas con anterioridade.	Contén erros, é moi simple, utiliza poucas ferramentas ou instrumentos argumentais.	Non existe, é errada ou pouco clara.
tese persoal e argumentación(25%)	Expón e defende a súa opinión, pon de manifesto tanto argumentos a favor como en contra da súa tese persoal.	Expón e defende a súa opinión, cita argumentos favorables á súa tese persoal pero non en contra(ou son débiles).	.Non presenta a súa opinión persoal ou faino pero con pouco énfase nas posicións contrarias.	Non o fai, non amosa a súa opinión persoal, pon pouco énfase nas posicións contrapostas

RÚBRICA PARA A CORRECCIÓN DOS CADERNOS DE CLASE DOS GRUPOS DE VALORES ÉTICOS.

	nivel 4 9-10	nivel 3 7-8	nivel 2 5-6	nivel 1 0-4
Presentación (ata 30 %)	Presentación excelente do caderno, figurando nel: - Nome, apelidos, curso e grupo, así como a materia identificada na portada. - Separación clara de cada un dos temas e apartados. - indicación da páxina correspondente do libro de cada actividade e exercicio. - Copia dos enunciados	Presentación boa pero con algunha carencia irrelevante. Algunha incorrección ortográfica.	Presentación adecuada pero con carencias relevantes. Bastantes incorreccións ortográficas.	Mala presentación. Moitas incorreccións ortográficas.

	<p>completa ou resume suficiente indicando en que consiste o exercicio ou actividade.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Marxes adecuadas - Perfecta corrección ortografía 			
Contido (ata 50%)	<p>No caderno aparecen todas as actividades e exercicios realizados en clase. Aparecen no caderno o material ou os apuntamentos expostos ou entregados en clase de forma completa e sen erros.</p>	<p>Resolución boa dos exercicios e actividades pero con erros ou carencias de ata o 20 %.</p>	<p>Resolución adecuada dos exercicios e actividades pero con erros ou carencias de ata o 40%.</p>	<p>Non realización dos exercicios igual ou superior ó 50%.</p>
Auto-corrección (ata 20%)	<p>Todas as actividades e exercicios están debidamente corrixidos de forma manifesta.</p>	<p>Correccións realizadas correcta e claramente pero con erros ou carencias de ata o 20%.</p>	<p>Correccións realizadas pero con erros ou carencias de ata o 40%.</p>	<p>Inexistencia de correccións , erros ou carencias superiores ó 50%.</p>

7- INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE.

Capacidade de abordar o temario: correlación entre tempo e contidos, criterios de avaliación e estándares.

Valoración das actividades propostas: se favorecen a adquisición das competencias clave e se favorecen o logro dos estándares de aprendizaxe.

Valoración da metodoloxía: se é favorecedora da participación activa do alumnado, se esperta interés polo coñecemento e se favorece a aprendizaxe dos

alumnos.

Valoración do número de alumnos que acadaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade.

Análise conxunta (entre profesor e alumnos) dos logros e as dificultades coa finalidade de introducir cambios na nova programación, se é necesario, e para preparar as probas de recuperación.

Capacidade de dar resposta, por medio de recursos metodolóxicos, avaliación e proposta doutras actividades..., ós problemas de aprendizaxe e de fracaso académico nas diferentes materias deste departamento.

8- ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMIENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES.

Os alumnos deberán realizar un traballo escrito durante o primeiro trimestre sobre os contidos dos que van ser avaliados e de acordo có establecido no apartado 3 de cada materia sobre o grao mínimo a acadar nos EA. A xefa de departamento reunirse con eles unha vez por semana, como mínimo, para supervisar o traballo realizado e aclarar as dúbidas.

O traballo escrito representará un máximo do 30% da nota.

Realizárase tamén unha proba (en data que establecerá o Centro) que tratará sobre os contidos incluídos no traballo realizado. Esta proba suporá un máximo do 70% da nota.

Nos comezos do curso, os alumnos con materias pendentes terán unha reunión coa xefa do departamento na que serán informados deste plan de recuperación que aquí queda exposto.

9- ORGANIZACIÓN DOS PROCEDIMENTOS QUE LLE PERMITEN Ó ALUMNADO ACREDITAR OS COÑECEMENTOS NECESARIOS EN DETERMINADAS MATERIAS, NO CASO DO BACHARELATO.

Non é de aplicación.

10- MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.

As diferenzas destacadas nos alumnos, que determinen dificultades concretas de aprendizaxe ou teñan influencia na súa capacidade de aprendizaxe (necesidades educativas especiais, circunstancia no proceso educativo ou persoais) serán tidas en conta para deseñar actividades e explicacións acordes á seu nivel e situación que permitan avanzar no proceso de ensino-aprendizaxe desde a situación na que está o alumno.

As medidas concretas estarán en consonancia coa análise, valoración e propostas do equipo docente do grupo ó que pertence o alumno ou alumnos.

11- DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUCENCIA DOS SEUS RESULTADOS

Capacidade de manter cada alumno a correcta atención á materia, ó profesor e ós compañeiros (según o requerible en cada caso).

Capacidade de intervención nas actividades escritas e valoración do grado de competencia lingüística escrita e grao de comprensión.

Capacidade de intervención nas actividades de explicación, atención, intervención, debate... e capacidade de comprensión e expresión oral, así como a corrección na participación nos coloquios.

Relación e interacción cós compañeiros.

De forma xeneral, de non ser o adecuado o comportamento do alumno en algún destes aspectos sinalados, participárase á xunta de avaliación e ó titor do grupo para que se tomen as medidas tendentes a subsanar estes problemas.

12- CONCRECIÓNS DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS QUE SE TRABALLARÁN NO CURSO QUE CORRESPONDA

Algúns dos temas transversais relacionados coa convivencia social e cívica como o recoñecemento da igualdade e o trato igualitario, a paz e as consecuencias prácticas na convivencia concreta sabemos que son abordables desde todos os ámbitos e nas situacións de convivencia que se dan nas clases.

As materias que imparte este departamento poden contribuír de maneira específica ó recoñecemento da individualidade, que non é incompatible coa participación no público e a integración na vida social.

Igualmente, todo o referente á mellora na práctica da comunicación oral e escrita será, por suposto, de especial atención.

13- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Este Departamento non ten previsto organizar ningunha actividade extraescolar que teña directa relación coas materias que se imparten. As actividades realizadas durante o curso académico organizadas polo propio Instituto, relacionadas co apartado de educación en valores (educación para a saúde, educación vial, educación para a igualdade...) así como as relacionadas coa difusión e adquisición de coñecemento cultural, parécenos que son suficientes e importantes, dado que contribúen a reforzar moitos dos contidos que se imparten, e obxectivos que se pretenden nesta asignatura. A colaboración deste departamento nestas actividades seguirase dando. A participación dos alumnos dos diferentes niveis quedará suxeita ós criterios de organización e conveniencia que estableza o propio centro educativo.

14- MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN CÓS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.

Tal como indicamos no apartado sete, realizarase unha valoración da práctica docente no que se refire á metodoloxía, actividades, capacidade temporal de abordar o temario proposto na programación... Os aspectos sinalados no apartado sete serán tomados en consideración no desenvolvemento de cada unidade e deixarase constancia nas actas de reunión de departamento. Despois de cada avaliación, elaborarse un informe de avaliación na que se fará unha valoración trimestral que permita facer modificacións oportunas para o trimestre seguinte ou que se terán en conta para incluír na programación do seguinte curso no referente ós temas do trimestre. Por cada aspecto que se valore, sinalaremos tanto os logros como as deficiencias, así como as propostas de cambio.

Pontevedra, 18 de setembro de 2019

IES Gonzalo Torrente Ballester
Departamento de Filosofía

Asinado:

J.Rubén Gayo Tenorio

M. Rita Gómez Torres